

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Siedlcach**

**INFORMACJA O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
W MIEŚCIE
ZA 2023 ROK**

**SIEDLCE
SIERPIEŃ 2024 ROK**

Spis treści

1. Spis treści.....	2
2. Dane demograficzne.....	3
3. Dane liczbowe	4
4. Bezpieczeństwo sanitarne świadczonych realizowanych świadczeń zdrowotnych, ocena sytuacji epidemiologicznej oraz wykonawstwo szczepień ochronnych.....	5
4.1 Bezpieczeństwo sanitarne w zakresie higieny lecznictwa	5
4.2 Sytuacja w zakresie wybranych chorób zakaźnych i zakażeń	13
4.3 Analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	28
5. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Bezpieczeństwa Żywności.....	42
6. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Higieny Komunalnej.....	47
7. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Higieny Pracy.....	56
8. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego w placówkach oświatowo -wychowawczych	63
9. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.....	66
10. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.....	70

Dane demograficzne:

Terytorialny zakres działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach obejmuje teren 1 635 km² zamieszkały przez 159 224 osoby, w tym:

- powiat grodzki tj. miasto Siedlce o powierzchni 32 km² zamieszkałe przez 76 005 mieszkańców,
- powiat ziemski siedlecki obejmujący 13 gmin (Domanice, Kotuń, Korczew, Mordy, Mokobody, Przesmyki, Paprotnia, Siedlce, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn) o powierzchni 1 603 km² zamieszkały przez 81 402 mieszkańców.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach w 2023 roku na terenie powiatu siedleckiego (grodzkiego) przeprowadzili ogółem 715 kontroli stanu sanitarnego obiektów, wystawili 381 decyzji, nałożyli 38 mandatów karnych na kwotę 9 850,00 zł.

Dane liczbowe za 2023 r. - miasto Siedlce na prawach powiatu (grodzkiego)

Komórka organizacyjna	Liczba nadzorowanych obiektów	Liczba kontroli	Liczba pobranych próbek / wykonanych badań	Liczba decyzji:		Liczba nałożonych mandatów	Liczba nałożonych grzywien
				wydanych	w tym unieruchomienia	kwota	kwota
Sekcja Epidemiologii / Sekcja Badań Epidemiologicznych	233	54	x / 5 764	23	x	x	x
						x	x
Sekcja Higieny Żywności i Żywienia / Sekcja Badania Żywności	1 068	481	489 / 1 581	239	11	37	x
						9 650,00	x
Sekcja Higieny Komunalnej	352	59	215 / 305	74	x	1	x
						200,00	x
Sekcja Higieny Pracy / Sekcja Badania Środowiska Pracy i Powietrza	267	42	253 / 96	40	x	x	x
						x	x
Stanowisko pracy Higieny Dzieci i Młodzieży	193	79	x / x	5	x	x	x
						x	x
Razem	2 113	715	957 / 7 746	381	11	38	x
						9 850,00	x

Bezpieczeństwo sanitarne świadczonych usług medycznych, ocena sytuacji epidemiologicznej oraz wykonawstwo szczepień ochronnych na terenie miasta Siedlce

Bezpieczeństwo sanitarne świadczonych usług medycznych w zakresie higieny lecznictwa

Nadzór sanitarny w obiektach podmiotów leczniczych obejmuje ocenę higieniczno-sanitarną pomieszczeń i wyposażenia oraz działań w obszarze zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz sposobie ich dokumentowania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Siedlcach, wg stanu na 31.12.2023 r., na terenie miasta Siedlce posiadał pod nadzorem, prowadzonym przez Sekcję Epidemiologii, łącznie **232 obiekty lecznicze, w następujących kategoriach:**

- 4 szpitale, (w tym 1 szpital publiczny, 3 niepubliczne, w tym 2 chirurgii jednego dnia),
- 3 placówki całodobowego pobytu pacjenta (2 publiczne – ZOL i Hospicjum, 1 niepubliczne),
- 80 przychodni lecznictwa ambulatoryjnego, w tym 9 publicznych, 71 niepubliczne,
- 2 pogotowia ratunkowe/zespoły wyjazdowe,
- 10 zakładów rehabilitacji leczniczej,
- 15 medycznych laboratoriów diagnostycznych wraz z punktami pobrań,
- 7 inne obiekty (regionalne centrum krwiodawstwa, domowa opieka pielęgniarstwa),
- 52 gabinety indywidualnej praktyki lekarskiej dentystycznej,
- 59 gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej, w tym 25 o profilu specjalistycznym, zabiegowym.

W 2023 r. zarejestrowano 4 nowe placówki lecznicze, w tym 2 przychodnie specjalistyczne, 1 gabinet zabiegowy (stomatologiczny), 1 punkt pobrań.

W omawianym okresie łącznie przeprowadzono **35** kontroli, w tym 24 kontrole planowe zgodnie z harmonogramem kontroli na 2023 rok i 11 kontroli pozaplanowych.

Kontrole planowe przeprowadzono w następujących obiektach: **3** kontrole dotyczyły szpitali (w tym 2 kompleksowe szpitale), **16** w zakładach leczniczych ambulatoryjnych (w tym 6 przychodni POZ i 10 przychodni specjalistycznych) oraz **4** w gabinetach specjalistycznych zabiegowych i **1** w laboratorium.

Wśród kontroli pozaplanowych: 3 dotyczyło dochodzenia w ognisku epidemicznym, 1 interwencji, a 7 sprawdzenia wykonania obowiązków, nałożonych decyzją administracyjną.

Kontrole prowadzono w zakresie oceny warunków sanitarno-higienicznych oraz działań w obszarze zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego pacjentów i personelu podczas udzielania świadczeń zdrowotnych, w szczególności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanki ludzkiej.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości wynikające z naruszenia obowiązujących przepisów prawnych, w związku z czym PPIS w Siedlcach z zakresu nadzoru higieny leczenia w 2023 r. wydał **20 decyzji administracyjnych**, w tym:

- **8 decyzji merytorycznych (nakazowych)** dotyczących usunięcia nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej i technicznej,
- **9 decyzji administracyjnych platniczych**, w tym 8 w zakresie realizacji obowiązków nałożonych 8 decyzjami nakazowymi, dot. poprawy warunków higieniczno-sanitarnych i technicznych oraz 1 wskutek negatywnej kontroli w zakresie niewłaściwej organizacji pracy w sterylizatorni z zachowaniem jednokierunkowego ruchu postępowego czynności od materiałów skażonych do wydania materiałów sterylnych,
- **2 decyzje przedłużenia terminu realizacji** obowiązków nałożonych wcześniejszą decyzją administracyjną,
- **1 decyzję umorzenia postępowania** z uwagi na wcześniejszą realizację i usunięcie stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości.

W 2023 r. nastąpił zdecydowany wzrost liczby wystawionych decyzji nakazujących wykonanie określonych obowiązków (9 decyzji), w stosunku do 2022 r. (1 decyzja).

Najczęściej zastrzeżenia skutkujące wszczęciem postępowania administracyjnego dotyczyły poprawy stanu sanitarno-technicznego placówek, poprawy warunków przestrzenno-funkcjonalnych, nieprawidłowej organizacji stanowiska sterylizacji, nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi, i braku wyposażenia zgodnego z wymaganiami przepisów prawnych.

Obowiązki nałożone decyzjami administracyjnymi dotyczyły placówek publicznych i niepublicznych, zostały zrealizowane zgodnie z wyznaczonymi terminami dotyczącymi 2023 r., co zostało potwierdzone podczas kontroli sprawdzających. 3 decyzje nakazowe dotyczące modernizacji obiektów szpitalnych, w celu dostosowania do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2022 r. poz. 402), mają terminy wykonania w 2025 r.

Do najważniejszych zagadnień podlegających nadzorowi należały:

1. Przestrzeganie zasad dekontaminacji wyrobów medycznych wielorazowego użycia:

Nadzór na przestrzeganiem zasad dekontaminacji, w tym sterylizacji jest kluczowym elementem kontroli sanitarnej, ponieważ nieprawidłowości z tego zakresu mogą skutkować wysokim ryzykiem zakażenia podczas udzielania świadczeń zdrowotnych z naruszeniem ciągłości tkanki, w szczególności przy użyciu narzędzi wielorazowych.

Podmioty lecznicze udzielające świadczeń zdrowotnych z użyciem wyrobów medycznych wielorazowego użycia muszą spełniać określone w przepisach warunki funkcjonalno-przestrzenne oraz posiadać odpowiednie urządzenia i sprzęty do dekontaminacji wyrobów.

W Siedlcach, w szpitalach funkcjonują 3 Centralne Sterylizatornie (CS) obsługujące własne jednostki organizacyjne, 2 z nich dodatkowo świadczą usługi na potrzeby podmiotów zewnętrznych. Wszystkie CS spełniają wymagania przepisów prawnych określone w aktualnym rozporządzeniu Ministra Zdrowia, ich układ funkcjonalny i powierzchnia pomieszczeń dostosowane są do potrzeb, zabezpieczają przed krzyżowaniem się dróg brudnych, czystych i sterylnych. Posiadają prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie urządzeń, aparatury, sprzętu stanowiących ich niezbędne wyposażenia.

W większych przychodniach, w szczególności o profilu stomatologicznym, funkcjonują sterylizatornie w postaci tzw. Punktów Sterylizacji (osobne pomieszczenia). Natomiast w przychodniach 1-gabinetowych i w gabinetach prywatnych praktyk lekarskich - tzw. Stanowiska Sterylizacji Gabinetowej. Rozwiązania przestrzenne sterylizatorni zapewniają na każdym etapie technologicznym jednokierunkowy ruch materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego.

Placówki udzielające świadczeń zdrowotnych z użyciem instrumentów wielorazowego użycia wyposażone są w niezbędne urządzenia wykorzystywane do procesów mechanicznych dekontaminacji, w tym urządzenia do sterylizacji. Centralne Sterylizatornie posiadają duże autoklawy oraz w przypadku 2 dużych szpitali urządzenia plazmowe (do sterylizacji wyrobów termolabilnych). Są to urządzenia, tzw. przelotowe, połączone ze strefą czystą (załadunek narzędzi po myciu i dezynfekcji) i strefą sterylną (wyładunek narzędzi po procesie). Natomiast przychodnie i gabinety wyposażone są w autoklawy próżniowe o znacznie mniejszej pojemności dostosowanej do swoich potrzeb.

Na podstawie prowadzonego rejestru urządzeń sterylizacyjnych wg stanu na 31.12.2023 r., na terenie miasta użytkowanych było **ogółem 92 urządzenia sterylizacyjne**, w tym **90 autoklawów** próżniowych i **2 sterylizatory plazmowe**. W odniesieniu do 2022 r. liczba urządzeń sterylizacyjnych ogółem zmniejszyła się o 2 autoklawy próżniowe (było 94 takich urządzeń w 2022 r.). Urządzenia do sterylizacji podlegają okresowej wymianie na nowe, są użytkowane w następujących podmiotach:

- w CS w 3 szpitalach – łącznie 6 autoklawów próżniowych i 2 urządzenia plazmowe,
- szpitalu chirurgii jednego dnia – 2 autoklawy próżniowe,
- w przychodniach stomatologicznych – 44 autoklawy próżniowe,
- w gabinetach prywatnych praktyk lekarskich dentystycznych – 38 autoklawów próżniowych.

W kontrolowanych placówkach wykonujących procesy dekontaminacji narzędzi wielorazowych kładziono akcent na wdrożenie wytycznych z X-2017 r. pt. *"Ogólne Wytyczne dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia"* jako regulujących wykonywanie procedur dekontaminacyjnych w Polsce.

Podczas kontroli stwierdzano, że znaczna liczba placówek wprowadziła większość zasad wynikających z ww. wytycznych, w szczególności prowadzenia kontroli parametrycznej

procesów sterylizacji (czynniki fizycznych), zwiększenia częstotliwości kontroli procesów sterylizacji z użyciem wskaźników biologicznych (część placówek wykorzystuje własne inkubatory do testów biologicznych prowadząc kontrolę biologiczną procesów sterylizacji raz w tygodniu), prowadzenia sprawdzianów kontroli technicznej urządzeń i parametrów krytycznych z użyciem różnego rodzaju wskazywanych wskaźników chemicznych (powszechnie wykorzystywane są wskaźniki chemiczne sterylizacji typu 5 lub 6).

Uwagi stwierdzone podczas kontroli w placówkach leczniczych dotyczyły wprowadzenia całości wytycznych, stosownie do wyposażenia i stosowanych metod dekontaminacji, prowadzenia dokładniejszej dokumentacji sterylizacji oraz posiadania odpowiednich kwalifikacji przez personel przeprowadzający i nadzorujący procesy.

W protokołach z kontroli zalecano pilne wdrożenie wszystkich obowiązków wynikających z wytycznych oraz składanie pisemnych informacji kierownikom podmiotów/gabinetów odnośnie zakresu i sposobu ich implementacji. Wystosowano 1 decyzję administracyjną (merytoryczną i opłatową) dot. niewłaściwej organizacji funkcjonalno-przestrzennej sterylizatorni w przychodni specjalistycznej. Obowiązki z decyzji zostały zrealizowane, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

2. Przestrzeganie zasad przeprowadzania dezynfekcji chemicznej

W placówkach leczniczych stosowane są metody dezynfekcji manualnej oraz procesy mechaniczne. Wg stanu na 31.12.2023 r. stan wyposażenia placówek w automatyczne myjnie-dezynfektory użytkowane do dekontaminacji wyrobów medycznych wielorazowego użycia, przedstawiał się następująco:

- 7 myjnie-dezynfektory przelotowe z funkcją suszenia i wydrukiem parametrów procesu są używane we wszystkich CS w 3 szpitalach (w tym w 1 szpitalu chirurgii jednego dnia),
- 1 myjnia automatyczna w szpitalu chirurgii jednego dnia,
- 4 myjnie-dezynfektory w 4 przychodniach stomatologicznych, oraz myjnie-dezynfektory do endoskopów giętkich:
- 9 myjni endoskopowych automatycznych – użytkowanych w 3 pracowniach endoskopowych na terenie szpitali i w 1 jednostce ambulatoryjnej.

Nadal 1 przychodnia udzielająca świadczeń zdrowotnych w zakresie badań endoskopowych (gastroskopia, rektoskopia) wyposażona jest w myjnię tzw. półautomatyczną.

Wszystkie automatyczne myjnie-dezynfektory posiadają funkcje suszenia, zapisów procesów w formie wydruków lub elektronicznych.

W pozostałych przychodniach i gabinetach użytkowane są w większości myjki ultradźwiękowe, stosowane dodatkowo przy procesach dezynfekcji instrumentów medycznych prowadzonych metodą zanurzeniową.

Jak wynika z prowadzonych w PSSE w Siedlcach rejestrów, na terenie miasta Siedlce

- w 17 placówkach ambulatoryjnych i 27 gabinetach stomatologicznych prowadzone są procesy mycia i dezynfekcji wyłącznie metodą manualną,
- w 24 placówkach ambulatoryjnych i 21 gabinetach stomatologicznych procesy mycia i dezynfekcji prowadzone w myjkach ultradźwiękowych.

W CS szpitali dodatkowo wyodrębnione strefy z dystrybutorem poboru gotowych roztworów preparatów myjących dezynfekcyjnych do ręcznego mycia i dezynfekcji wózków transportowych (na odpady, narzędzia, bieliznę), za pomocą pistoletów strumieniowych z regulowanym przepływem.

W jednostkach stacjonarnych, na poszczególnych oddziałach, z pojedynczymi wyjątkami, zainstalowane są płuczko-dezynfekторы do mycia i dezynfekcji kaczek, basenów lub maceratory do utylizacji w przypadku stosowania sprzętu jednorazowego.

Do dezynfekcji wyrobów i powierzchni używano profesjonalne preparaty dezynfekcyjne – zarówno w cyklach manualnych i automatycznych, skierowanych do poszczególnych wyrobów i obszarów medycznych. Skuteczność procesów w myjniach dezynfektorach okresowo sprawdzano za pomocą deklarowanych do tego celu wskaźników chemicznych i kontroli parametrów fizycznych.

Wyroby medyczne poddawane są dezynfekcji w preparatach opartych na związkach utleniających, zawierających aktywny tlen lub pochodne fenolowe. Dezynfekcję małych powierzchni dotykowych, w tym sprzętu medycznego, prowadzono w obiektach z zastosowaniem głównie gotowych chusteczek i gotowych preparatów metodą przecierania nawilżoną ściereczką lub techniką spryskiwania w przypadku powierzchni trudno dostępnej. Do dekontaminacji powierzchni skażonej materiałem biologicznym oraz w obszarze sanitarnym używano preparatów na bazie chloru, gotowych do użycia lub do sporządzania roztworów. Sprawdzane preparaty dezynfekcyjne dostępne były w oryginalnych opakowaniach z etykietą w języku polskim, z aktualnym terminem przydatności do użycia. Placówki posiadały karty charakterystyki posiadanych preparatów w formie papierowej lub elektronicznej.

We wszystkich placówkach zapewnione punkty higieny rąk wyposażone były w wymagane oprzyrządowanie, dodatkowo w oddziałach szpitalnych w pokojach chorych łóżka wyposażone są w indywidualne dozowniki, tzw. „nałożkowe”, zapewnione preparaty do dezynfekcji rąk na bazie alkoholi.

W jednym ze szpitali wykorzystywana jest metoda dezynfekcji powierzchni i powietrza z użyciem światła UV-C za pomocą aparatów OCTA UV-C. Szpital obecnie posiada 3 urządzenia, które nie wymagają użycia środków chemicznych ani dodatkowego sprzętu, bezpośrednio po jego zastosowaniu pomieszczenia mogą być zasiedlane. Urządzenia te mają najczęstsze zastosowanie na bloku operacyjnym oraz w oddziałach szpitalnych w przypadku zakończenia izolacji pacjenta skolonizowanego drobnoustrojami alarmowymi, jak również w gabinetach/salach zabiegowych, korytarzach, w miarę możliwości w salach pooperacyjnych i intensywnego nadzoru.

W odniesieniu do skontrolowanych placówek stwierdzano prawidłowe wyposażenie i dobór preparatów dezynfekcyjnych do poszczególnych kategorii powierzchni i wyrobów medycznych. Preparaty przechowywane są w pomieszczeniach porządkowych, w wyznaczonych zamykanych szafach. Przygotowywanie roztworów użytkowych i ich użytkowanie odbywa się wg opracowanych procedur/instrukcji w oparciu o informacje producenta i karty charakterystyki preparatów, zapewnione są miarki do sporządzania roztworów użytkowych z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa pacjentów i personelu.

Zastrzeżenia z zakresu dezynfekcji dotyczyły przestrzegania czasów dezynfekcji metodą zanurzeniową narzędzi (najczęściej przedłużanie czasu); prowadzenia kontroli technicznej minimum raz w roku urządzeń mechanicznych mających zastosowanie w procesie dezynfekcji, prowadzenia okresowej kontroli procesów, w tym mycia za pomocą wskaźników kontroli pozostałości zanieczyszczeń białkowych, zgodnie z wytycznymi.

W protokołach kontroli wydawano zalecenia doraźne, w odpowiedzi na wydane zalecenia otrzymywano zwrotną informację pisemną od przedsiębiorcy dotyczącą sposobu realizacji wydanych zaleceń.

3. Gospodarka odpadami medycznymi

W 2023 r. w podmiotach leczniczych i praktykach zawodowych objętych kontrolą postępowanie z odpadami medycznymi było zgodne z wymogami określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 05.10.2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi.

W kontrolowanych komórkach szpitali wytwarzane są odpady medyczne w kategoriach: 18-01-02 tkanki ludzkie (wytwarzane na BO), 18-01-03 odpady zakaźne, 18-01-04 odpady medyczne bez właściwości niebezpiecznych oraz 18-01-06 chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, zawierające substancje niebezpieczne. Wytwarzane odpady medyczne w poszczególnych kategoriach gromadzono selektywnie na stanowiskach pracy w wyznaczonych oznakowanych pojemnikach jednorazowych lub workach jednorazowych dostosowanych kolorystycznie do rodzaju odpadów i umieszczonych w zamykanych pojemnikach. Odpady medyczne o ostrych końcach i krawędziach gromadzono w jednorazowych, plastikowych pojemnikach odpornych na przebicie.

W placówkach wdrożono procedury postępowania z odpadami medycznymi, prowadzona jest ich segregacja w miejscu wytwarzania.

Podmioty mają zawarte umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami zewnętrznymi. Podczas kontroli sprawdzano warunki ich przechowywania w podmiotach, częstotliwość odbioru - w *Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami* (BDO) w zintegrowanym systemie elektronicznym, właściwe oznakowanie worków i pojemników (umożliwiające identyfikację pochodzenia odpadu). Częstotliwość odbioru odpadów medycznych dostosowywana jest do warunków ich wstępnego przechowywania (najczęściej odbiory odbywają się raz, dwa razy w miesiącu).

W odniesieniu do skontrolowanych podmiotów, prawie wszystkie placówki były wyposażone w urządzenia chłodnicze do czasowego magazynowania odpadów medycznych (z prowadzonym monitoringiem temperatur w urządzeniach).

Wyjątek stanowiła 1 przychodnia specjalistyczna, na którą na przełomie 2022/2023 r. wystosowano decyzję merytoryczną dot. braku zapewnienia właściwych warunków przechowywania i zbyt małej częstotliwości odbioru odpadów medycznych zakaźnych o kodzie 18-01-03. Obowiązki z decyzji zostały wykonane terminowo, co zostało potwierdzone podczas kontroli sprawdzającej, przeprowadzonej w 2023 r.

W nielicznych przypadkach stwierdzono uchybienia, dotyczyły niekompletnych oznakowań identyfikujących worki na odpady medyczne w miejscu ich wytwarzania.

4. Prowadzenie działań potwierdzonych dokumentacją z obszaru zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym wynikających z przepisów prawa.

W podmiotach leczniczych, które prowadzą działalność leczniczą o profilu zabiegowym, obowiązują procedury, standardy, instrukcje opracowane przez świadczeniodawców w odniesieniu do warunków i rodzaju udzielanych świadczeń zdrowotnych, wdrożone i nadzorowane poprzez prowadzenie udokumentowanych kontroli wewnętrznych. Stanowią one wytyczne dla personelu podczas wykonywania procedur medycznych i innych czynności związanych z funkcjonowaniem zakładu leczniczego, w celu zapobiegania transmisji zakażeń i chorób zakaźnych i są sprawdzane podczas kontroli prowadzonych przez pracowników PSSE .

Wszystkie kontrolowane obiekty posiadały opracowane dokumenty, w odniesieniu do lat poprzednich nastąpiła poprawa w zakresie formy i treści, aktualizowania w oparciu o stan wiedzy medycznej, przepisy prawa, normy i wytyczne.

Kontrole wewnętrzne prowadzono z wymaganą częstotliwością, tj. w odstępach 6-miesięcznych. W przypadku leczenia ambulatoryjnego kontrole prowadzono w zakresie oceny jakości wdrożenia i przestrzegania obowiązujących procedur, np. z zakresu dekontaminacji powierzchni/narzędzi medycznych, utrzymania czystości, postępowania z odpadami medycznymi, jak również aktualizacji dokumentów w oparciu o aktualny stan wiedzy medycznej, wytyczne, przepisy prawne.

Uwagi stwierdzane podczas bieżących kontroli sanitarnych dotyczyły aktualizacji procedur w oparciu o wytyczne dekontaminacji wyrobów medycznych, uszczegółowienia lub rozszerzenia zapisów trybu postępowania w procedurach, dostosowania zapisów do warunków i zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych oraz pojawiających się zmian w przepisach prawnych.

W przypadku leczenia szpitalnego, kontrole wewnętrzne prowadzone są w szerokim zakresie przez Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych. Stosowane są różne metody kontroli: ocena kart obserwacji pacjenta (w tym np. cewnika obwodowego i centralnego, cewnika moczowego, rany pooperacyjnej, odleżyny), analizy zużycia preparatów dezynfekcyjnych i/lub środków ochrony osobistej, analizy wyników badań mikrobiologicznych, oceny jakości sprzątnia, dekontaminacji powierzchni, sprzętu, przestrzegania higieny rąk, zasad izolacji pacjentów zakażonych.

W oddziałach prowadzone są również okresowe kontrole z zastosowaniem wymazów czystości mikrobiologicznej powierzchni, powietrza w różnych komórkach.

Szpitalne zapewniają warunki ochrony przed zakażeniem poprzez izolację pacjentów zakażonych w salach jednoosobowych lub kohortację pacjentów, zgodnie z funkcjonującą procedurą izolacji. Na wszystkich oddziałach funkcjonują już typowe izolatki lub sale izolacyjne.

W ramach ochrony pacjentów i środowiska szpitalnego każda sala po pobycie pacjentów będących nosicielami CPE lub innych patogenów alarmowych, w miarę możliwości podlega dekontaminacji i dezynfekcji światłem UV-C.

W szpitalach badania mikrobiologiczne przesiewowe wykonywane są u wszystkich pacjentów przyjmowanych na OAiIT (wymaz z nosogardzieli i z odbytu), na innych oddziałach - w przypadku pacjentów z obciążonym wywiadem epidemiologicznym, pensjonariuszy DPS czy ZOL, z historią hospitalizacji. W związku z wytycznymi dla szpitali województwa mazowieckiego dot. zapobieganiu rozprzestrzeniania się CPE, prowadzone są badania przesiewowe przy przyjęciu dla pacjentów z grup ryzyka oraz z kontaktu z pacjentami hospitalizowanymi z dodatnimi badaniami w kierunku CPE. Na podstawie miesięcznych raportów z ilości wykonanych badań przesiewowych, za wyjątkiem OAiIT, na pozostałych oddziałach sporadycznie wykonywane są badania przesiewowe u pacjentów z kontaktu powyżej 72 godz. w oddziale.

Występowanie ognisk zakażeń szpitalnych w 2023 r. zanotowano tylko w 2 szpitalach wielooddziałowych. W szpitalach jednego dnia oraz Szpitalnym Oddziale Nefrologii nie rozpoznano żadnych ognisk.

W 2023 roku wygaszono 3 ogniska zarejestrowane w 2022 r. o etiologii *Klebsiella pneumoniae* MBL oraz 2 ogniska o etiologii SARS-CoV-2, a zarejestrowano 21 nowych ognisk epidemicznych w placówkach leczenia stacjonarnego na terenie miasta Siedlce. Wśród zarejestrowanych **21 nowych ognisk** w 2023 r.:

- 15 ognisk dotyczyło zakażeń wirusem SARS-CoV-2, co stanowi 71,4 % ,
- 6 ognisk o etiologii *Klebsiella pneumoniae* MBL, co stanowi 28,6 % ogólnej liczby ognisk.

W porównaniu do 2022 r. liczba ognisk zmniejszyła się o 4 (było 25 ognisk w 2022 r.) oraz zaszła zmiana ich etiologii - podczas gdy w 2022 r. większość, bo 23, czyli 92 % ogólnej liczby było spowodowanych wirusem SARS-CoV-2 , to w 2023 r. wirus ten był czynnikiem etiologicznym w 71,4% ognisk. Wzrosła natomiast liczba rejestrowanych ognisk o etiologii *Klebsiella pneumoniae* o stwierdzonych mechanizmach antybiotykooporności.

Z 21 ognisk rozpoznanych w 2023 r., z końcem 2023 r. wygaszono 18 ognisk epidemicznych, przy czym 2 kolejne ogniska wygaszono już w 2024 r. Natomiast do chwili obecnej nie zostało wygaszone 1 ognisko o etiologii *Klebsiella pneumoniae* MBL.

W trakcie kontroli wizytowano oddziały szpitalne w zakresie zabezpieczenia warunków pobytu pacjentów wymagających izolacji lub kohortacji, w szczególności zastosowania i nadzorowania stosowanej izolacji kontaktowej, prawidłowości i zgodności postępowania z obowiązującymi procedurami w szpitalu w zakresie dekontaminacji powierzchni, wyposażenia i sprzętu używanego przy pacjencie, postępowania z bielizną. Nie stwierdzano zaniedbań w tym zakresie.

Sytuacja w zakresie wybranych chorób zakaźnych i zakażeń na terenie miasta Siedlce

1.1. Choroby przenoszone drogą pokarmową

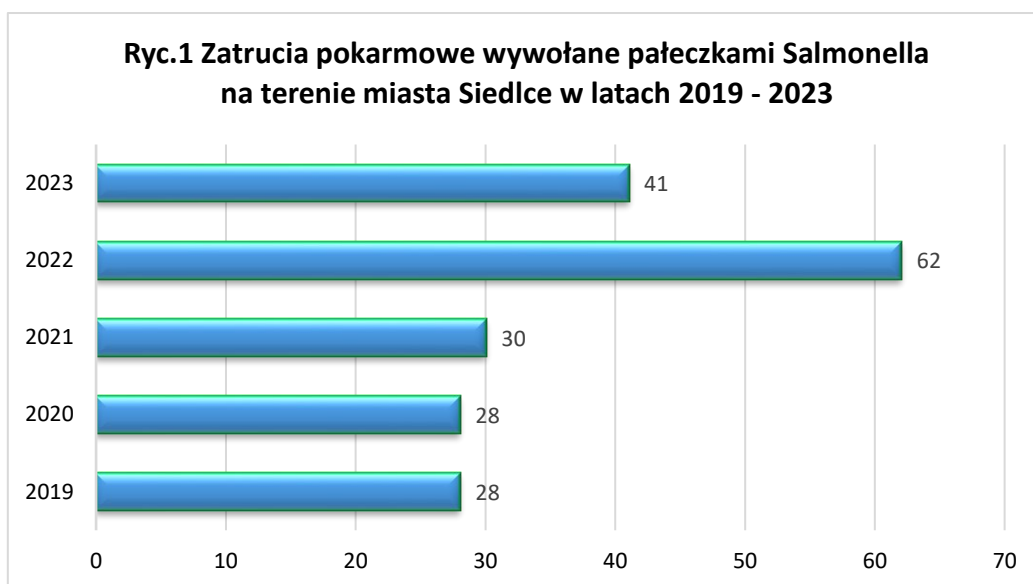
W 2023 roku wśród chorób zakaźnych objętych obowiązkiem zgłaszania i rejestracji, na terenie powiatu grodzkiego nie zanotowano przypadków zachorowań na takie jednostki chorobowe jak: dur brzuszny i dury rzekome, czerwone, włośnicę, zatrucia jadem kiełbasianym, zakażenia *Yersinia enterocolitica*, *Clostridium perfringens* oraz wzv A. Brak wyżej wymienionych chorób przenoszonych drogą pokarmową, zwłaszcza durów i czerwone, jest wynikiem ogólnie dobrej sytuacji higieniczno-sanitarnej, w szczególności powszechnego dostępu do bieżącej i uzdatnionej wody.

Odnotowano 3 zachorowania wywołane przez *Campylobacter*, 1 zachorowanie na listeriozę oraz 1 zakażenie wywołane przez enterokrwotoczną (werotoksyczną) *Escherichię coli* w połączeniu z zespołem hemolityczno – mocznicowym w przebiegu zakażenia *E. coli*.

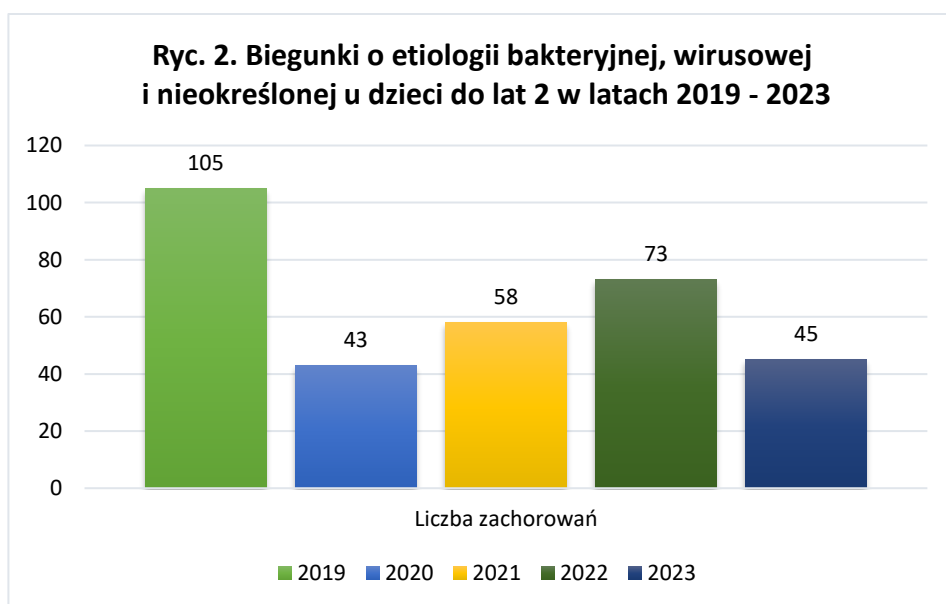
Wśród przyczyn bakteryjnych zatruc pokarmowych w 2023 roku najczęstsze były zatrucia wywołane pałeczkami jelitowymi ***Salmonella***. Odnotowano **41** zachorowań na salmonelozę, w tym 22 pacjentów wymagało hospitalizacji. Zapadalność dla miasta Siedlce salmoneloz jelitowych wyniosła za 2023r. 54,5 na 100 tys. (dla Polski z danych wstępnych - 26,1 na 100 tys.) Pośród wszystkich zachorowań ponad połowa (56%), czyli 23 przypadki dotyczyły dzieci w wieku 0-14 lat. Liczba zachorowań w stosunku do ubiegłego roku zmniejszyła się o 21 przypadków.

Zarejestrowano **2** rodzinne ogniska zatrucia pałeczkami *Salmonella enteritidis*, które w sumie dotyczyły 9 osób chorych, gdzie posiłki były wykonywane i spożywane w warunkach domowych. Ponadto 1 osobę, która mieszka na terenie miasta Siedlce i była uczestnikiem ogniska, które wystąpiło poza terenem podległym Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Siedlcach, objęto nadzorem epidemiologicznym i zlecono badania kontrolne w kierunku SS.

Sytuację epidemiologiczną w Siedlcach w zakresie zatruc wywołanych pałeczkami *Salmonella* w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia ryc. 1.



W 2023 r. zauważono spadek występowania **biegunek u dzieci do lat 2**, które stanowią grupę najbardziej narażoną na biegunki o zakaźnym pochodzeniu, zarówno o etiologii bakteryjnej, wirusowej, jak i nieokreślonej. W 2019 roku zarejestrowano ich **105**, w 2022 r. **73**, a w 2023 r. już tylko **45**, co stanowi spadek o 38,4 %, wobec roku poprzedniego. Biegunki nadal pozostają istotną przyczyną zachorowań i hospitalizacji dzieci do lat 2. Sytuację epidemiologiczną w Siedlcach w zakresie biegunek o etiologii bakteryjnej, wirusowej oraz bliżej nieokreślonej w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia ryc.2.



W 2023 roku na terenie miasta Siedlce, najczęstszą przyczynę biegunek stanowiły wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone - zgłoszono 52 takie przypadki, kolejne były zakażenia wywołane rotawirusami - 32 przypadki, o połowę mniej, bo 14 zakażeń spowodowały norowirusy i tylko 6 – adenowirusy. U dzieci do lat 2, biegunki o różnym podłożu wirusowym potwierdzono łącznie u 22 dzieci, z czego 17 wymagało hospitalizacji.

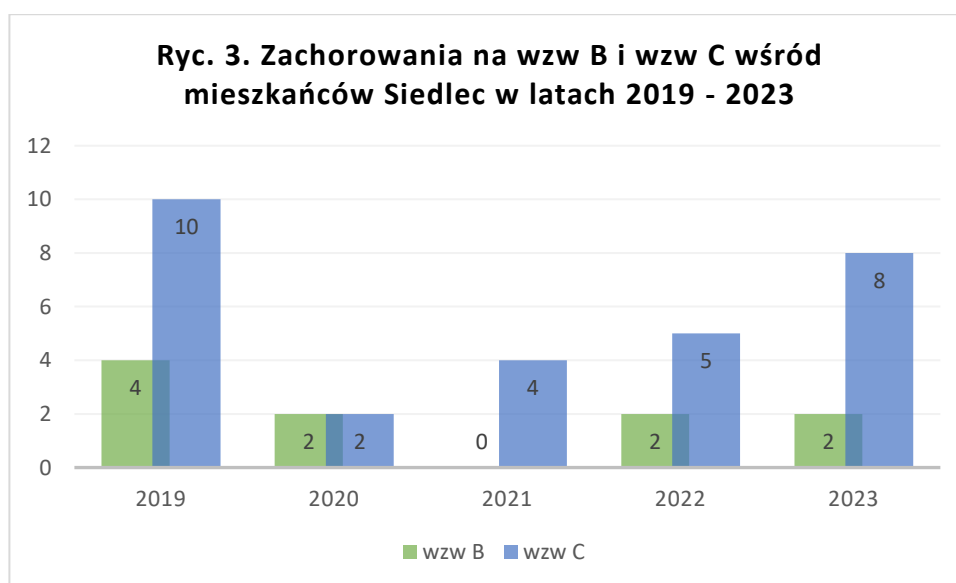
Do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2 dochodzi najczęściej w środowisku domowym. Największy wpływ na poprawę sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie odgrywa prowadzona edukacja zdrowotna, mająca wpływ na kształtowanie zachowań prozdrowotnych na rzecz zwiększania higieny osobistej i otoczenia oraz higieny przygotowania posiłków, a także wprowadzenie do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych przeciw rotawirusom u dzieci do 6 m-ca życia.

Wśród mieszkańców Siedlec, w 2023 r. zanotowano wzrost innych bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez ***Clostridioides difficile*** – rozpoznano **48** przypadków zakażeń, podczas gdy w 2022 roku było **33** przypadki. Spośród wszystkich tych zakażeń – 45 pacjentów było hospitalizowanych. Zachorowania te są głównie wynikiem długiego stosowania antybiotykoterapii, która stwarza warunki do wyselekcjonowania z własnej flory bakteryjnej gatunków opornych i mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia pacjentów, a także być przyczyną zakażeń szpitalnych. Zapadalność dla miasta wyniosła 63,7 na 100 tys. mieszkańców, podczas gdy dla Polski to 56,4 na 100 tys. (dane wstępne ze strony NIZP-PZH).

1.2. Choroby przenoszone drogą naruszenia ciągłości tkanek

W 2023 roku wśród chorób zakaźnych przenoszonych drogą krwi zarejestrowano **2** przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu B, **8** przypadków wzv typu C oraz **3** nowo wykryte zachorowania zakażenia HIV. Nie odnotowano natomiast ostrych zakażeń wirusami hepatotropowymi, wymagających leczenia szpitalnego.

Nowe bezobjawowe zakażenia wirusami B i C są rzadko wykrywane, gdyż lekarze nie zlecają ich aż do momentu, gdy pacjent zaczyna odczuwać długofalowe skutki zakażenia (postać przewlekła wzv). Dlatego najczęściej do wykrycia zakażenia dochodzi podczas hospitalizacji z powodu innych chorób, przygotowania do zabiegów, a także podczas honorowego oddawania krwi. Sytuację epidemiologiczną w Siedlcach w zakresie wirusowych zakażeń wątroby typu B i C w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia ryc. 3.



W dobie poprawy warunków wykonywania procedur z naruszeniem ciągłości tkanek, wzrasta znaczenie przenoszenia zakażenia drogą kontaktów seksualnych (zwłaszcza, że wiele przypadków zakażenia pozostaje niezdiagnozowanych), ale trudno jest pozyskiwać takiego rodzaju potwierdzenia podczas wywiadów. Rozpoznawane są nadal zakażenia, do których mogło dojść podczas transfuzji krwi w dzieciństwie, wykonanych zabiegów medycznych lub niemedyceńskich, takich jak tatuaże, kolczykowanie, zabiegi upiększające, jak wynika to z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych z chorymi.

Do zakażeń przenoszonych drogą naruszenia ciągłości tkanek (poza drogą kontaktów seksualnych) należy także: bezobjawowe zakażenie HIV, czyli tzw. nosicielstwo HIV, objawowe zakażenie HIV - nie AIDS i AIDS. W 2023 r. zarejestrowano 3 nowo wykryte przypadki zakażenia **wirusem HIV** mieszkańców Siedlec (zapadalność 4 na 100 tys., wstępne dane zapadalności dla Polski - 7,64 na 100 tys.). Sytuację epidemiologiczną w Siedlcach w zakresie zakażeń HIV i zachorowań na AIDS na przestrzeni ostatnich 10 lat przedstawia tabela 1.

Tab. 1. Liczba nowo wykrytych zakażeń HIV u mieszkańców miasta Siedlce w latach 2013-2023

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba nowo wykrytych zakażeń HIV	1 ^x	1	3	3	1	2 [*]	1	1	3 [#]	2	3

X- w tym 1 zach. na AIDS zakończone zgonem

***** - w tym 1 zach. na AIDS

- w tym 1 zach. na AIDS

1.3. Choroby przenoszone drogą powietrzno-kropelkową

Sytuację epidemiologiczną na terenie miasta Siedlce w zakresie chorób zakaźnych przenoszonych drogą powietrzno-kropelkową, przeciwko którym realizowane są szczepienia ochronne, takich jak: różyczka, świnka, odra, krztusiec - można nadal uznać za bardzo dobrą, gdyż w 2023 roku odnotowano tylko jedno rozpoznanie **świnki**. Nie było zachorowań na krztusiec, odrę czy różyczkę (porównanie liczby zachorowań z lat 2019-2023 w tab.2).

Tab. 2. Zachorowania na choroby przenoszone drogą powietrzno-kropelkową w m. Siedlce w latach 2019 - 2023

ROK	krztusiec	odra	różyczka	świnka
2019	2	1	0	1
2020	0	0	1	2
2021	0	0	0	0
2022	1	0	0	2
2023	0	0	0	1

Liczba zachorowań na choroby zakaźne objęte obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi jest dobrym miernikiem poziomu wykonawstwa szczepień ochronnych. Aczkolwiek podkreślić należy, że wykonawstwo szczepień obowiązkowych na terenie miasta Siedlce jest coraz gorsze i, jak wynika z danych za 2023 r., w przypadku chorób takich jak odra, poliomyelitis czy krztusiec, tracimy odporność zbiorowiskową i należy spodziewać się pojawienia się takich zachorowań.

W jednostkach chorobowych, jak np. ospa wietrzna, nie objętych kalendarzem szczepień ochronnych obowiązkowych dla całej populacji małych dzieci, a tylko dla wybranych grup ryzyka, obserwuje się niestabilną sytuację epidemiologiczną. Okresowo pojawiają się zwiększone liczby zachorowań, głównie wśród dzieci niezaszczepionych. W 2023 roku na zarejestrowanych **276 przypadków ospy wietrznej**, tylko **8** zachorowań dotyczyło dzieci szczepionych jedną lub dwiema dawkami szczepionki. Pozostałe zachorowania wystąpiły u osób niezaszczepionych. W czterech przypadkach zachorowanie wymagało hospitalizacji i dotyczyło wyłącznie pacjentów niezaszczepionych. Zapadalność dla miasta wyniosła 366,5/100 tys. mieszkańców, podczas gdy dla Polski wstępne dane wskazują na zapadalność 505,9/100 tys. Sytuację w zakresie liczby zachorowań na ospę wietrzną w okresie 2019-2023 obrazuje tabela 3.

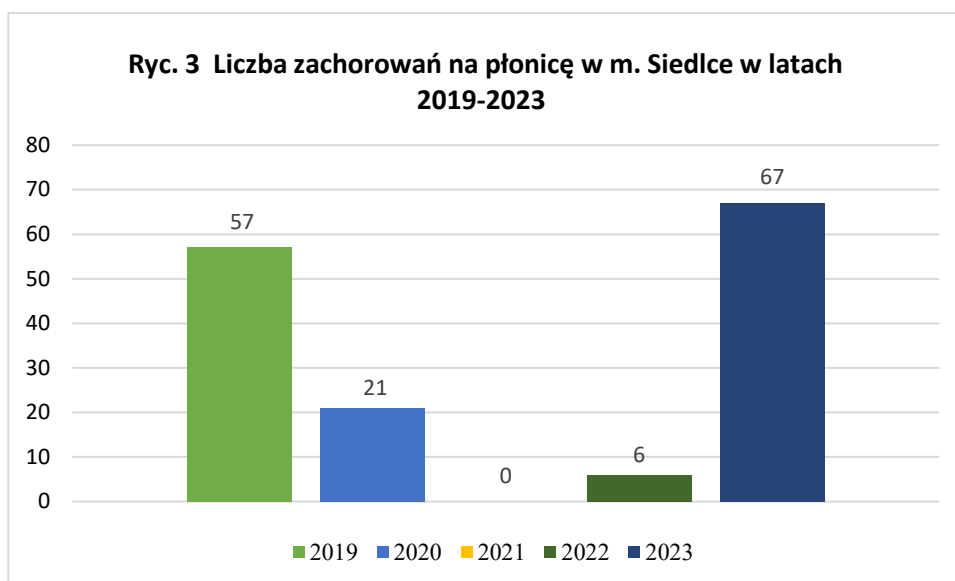
Tab. 3. Liczba zachorowań na ospę wietrzną na terenie powiatu siedleckiego w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba zachorowań	636	336	190	416	276

W 2023 roku wystąpiły **2 zachorowania na legionelozę**. Obydwa przypadki wymagały hospitalizacji, a źródło narażenia nie zostało ustalone.

W 2023 roku zaobserwowano duży wzrost zachorowań na **plonicę (szkarlatynę)**, czyli chorobę bakteryjną przenoszoną drogą powietrzną - kropelkową wywołaną zakażeniem paciorkowcami. Chorują na nią głównie dzieci, u dorosłych choroba zdarza się sporadycznie. Najczęściej do zakażenia dochodzi w przedszkolach i szkołach, a zapobieganie szkarlatynie ogranicza się do profilaktyki i unikania kontaktu z chorym. Zarejestrowano **67 przypadków** zachorowań, z czego 12 przypadków było potwierdzonych dodatnim wynikiem Streep testu, a 3 osoby spośród wszystkich chorych wymagały hospitalizacji. Zapadalność na terenie miasta Siedlce wyniosła prawie 89 przypadków/100 tys. i jest niższa niż średnia zapadalność dla Polski, która wyniosła prawie 119/100 tys.

Na rycinie 4 zilustrowano dane o liczbie zachorowań na plonicę mieszkańców miasta Siedlce w latach 2019- 2023.



Od 23 lutego 2023 roku, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie zakażeń wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV), zakażenia wirusem RSV zostały objęte przepisami o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w związku z czym PPIS w Siedlcach prowadzi rejestr takich zachorowań. W 2023 roku na terenie m. Siedlce rozpoznano **73 zakażenia wirusem RSV**, potwierdzonych pozytywnymi wynikami szybkich testów antygenowych. Wśród ogólnej liczby chorych, dzieci do 2 roku życia stanowiły aż 45% wszystkich chorych, a leczenia szpitalnego wymagało 22 pacjentów. Wyliczona zapadalność dla miasta Siedlce za 2023r. wyniosła 97 przypadków na 100 tys. mieszkańców i jest blisko 3krotnie wyższa niż dane wstępne średniej zapadalności dla Polski (32 przypadki na 100 tys.)

W 2023 roku wśród mieszkańców miasta odnotowano **74 przypadki grypy potwierdzonej badaniami PCR**, określającymi typ wirusa (44 zachorowania wywołane były wirusem grypy A, co stanowi 59,4% wszystkich przypadków, a 30 wywołanych wirusem grypy B, co stanowi 40,5%). Hospitalizowanych było 63 chorych. Wśród wszystkich zachorowań, 63,5% dotyczyło dzieci w przedziale wiekowym 0-14 lat.

W związku ze zmianami w przepisach prawnych dot. chorób zakaźnych, które weszły w życie 25.02.2023 r., PPIS w Siedlcach prowadzi również rejestrowanie gryp rozpoznanych za pomocą testów antygenowych. W 2023 roku zgłoszono **101 zachorowań na grypę potwierdzonej wynikiem szybkiego testu antygenowego**, z czego 3 osoby były hospitalizowane.

Tab. 4 Liczba potwierdzonych zachorowań na grypę w 2023 r.

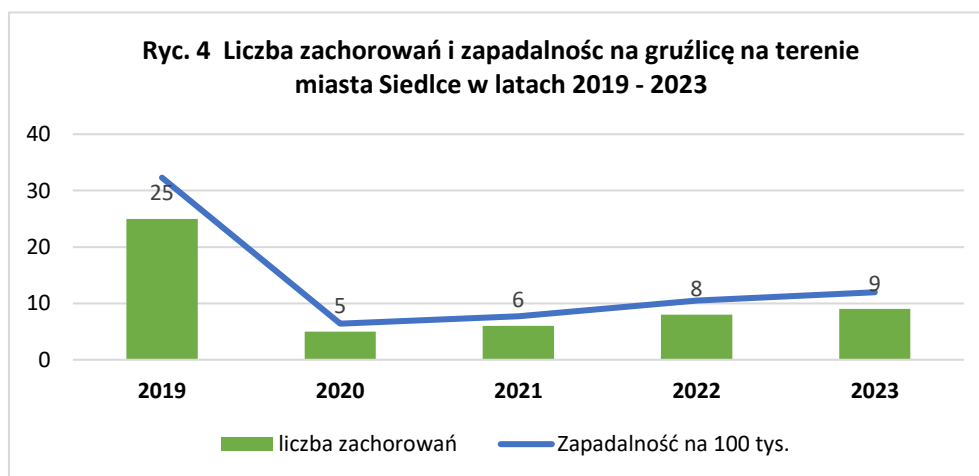
	Grypa-PCR	Grypa-test antygenowy	Razem
Liczba zachorowań	74	101	175

W związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej, z dniem 7 lipca 2023 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów, które zniosły obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej

sprawozdań o zachorowaniach i podejrzaniach zachorowań na gripę, przez co PPIS nie dysponuje danymi dotyczącymi zachorowań grypopodobnych za 2023 r.

Do chorób przenoszonych drogą powietrzno-kropelkową należy także gruźlica. W 2023 roku w Siedlcach zarejestrowano **9** przypadków **gruźlicy**, z czego **6** przypadków dotyczyło gruźlicy prątkującej. Zachorowania dotyczyły 4 mężczyzn i 5 kobiet (w tym 1 zachorowanie wystąpiło u dziewczynki w wieku 4 lata i była to postać płucna niepotwierdzona).

Wszystkie osoby z najbliższego otoczenia (tj. członkowie rodzin, współpracownicy) zostały objęte nadzorem lekarskim i epidemiologicznym. Zarejestrowano **2 zgony** z powodu gruźlicy i dotyczyły one: 73-letniego mężczyzny oraz 63 letniej kobiety. Nie stwierdzono przypadków gruźlicy wielolekoopornej. Nie odnotowano przypadków gruźlicy prątkującej wśród hodowców bydła.



Najwięcej zachorowań na gruźlicę w okresie prątkowania zaobserwowano u osób w przedziale wiekowym 20 - 64 (5 zachorowań). Szczegółowe dane dot. postaci gruźlicy oraz wieku osób chorujących w 2023 r. przedstawia tabela 5.

Tab. 5. Zachorowania na gruźlicę na terenie m. Siedlce w 2023 r. wg lokalizacji choroby, stanu bakteriologicznego, wieku i płci.

Grupy wiekowe	Gruźlica układu oddechowego				Gruźlica innych narządów		Ogółem grupy wiekowe
	prątkujący		nieprątkujący				
	M	K	M	K	M	K	
0-14	-	-	-	1	-	-	1
15-19	-	-	-	1	-	-	1
20-44	2	1	-	-	-	-	3
45-64	1	1	-	1	-	-	3
65+	1	-	-	-	-	-	1
Razem	4	2	0	3	0	0	9

1.4. Choroby inwazyjne (meningokokowa, pneumokokowa i inne)

W 2023 r. zarejestrowano aż **9 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*** z objawami posocznicy, zapalenia płuc o etiologii pneumokokowej oraz zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych (zapadalność wyniosła 11,9/100 tys. mieszkańców). Zachorowania dotyczyły głównie osób nieszczepionych przeciwko pneumokokom: zachorowało 5 mężczyzn (w tym 2 chłopców wieku 0 i 6 lat z postacią zapalenia opon mózgowo- rdzeniowych) oraz 4 kobiety (w tym dziewczynka w wieku 6 lat rozwinęła posocnicę). Pozostali pacjenci byli w grupie wiekowej 70 - 97 lat. Wszystkie zachorowania wystąpiły jako sporadyczne i zakończyły się wyzdrowieniem.

Ponadto na terenie miasta w 2023 roku wystąpił 1 potwierdzony przypadek **opryszczkowego wirusowego zapalenia opon mózgowych**, wywołane przez HSV wirus I, u pacjentki w wieku 87 lat.

W roku 2023 na terenie miasta Siedlce nie zarejestrowano przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej wywołanej przez *Neisseria meningitidis* oraz nie odnotowano żadnego przypadku inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*. Porównanie liczby zachorowań inwazyjnych w latach 2019-2023 zaprezentowano w tabeli 6.

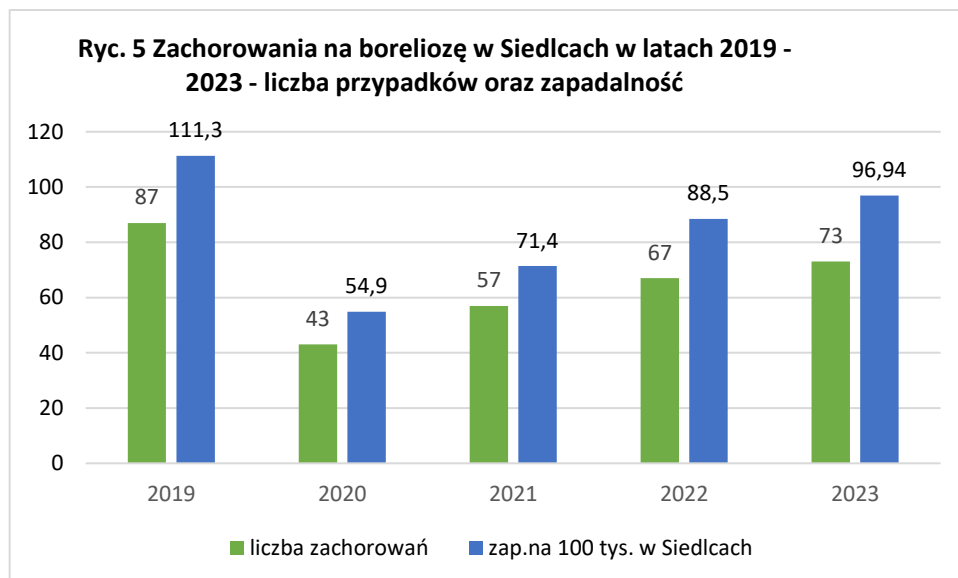
Tab. 6 Liczba przypadków bakteryjnych zakażeń inwazyjnych w latach 2019-2023 wśród mieszkańców Siedlec.

Rok	<i>Neisseria meningitidis</i>	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	<i>Haemophilus influenzae</i>
2019	2	3	0
2020	0	5	1
2021	0	4	1
2022	1	6	0
2023	0	9	0

1.5. Choroby wektorowe przenoszone za pośrednictwem innych organizmów i choroby pasożytnicze

W 2023 roku zarejestrowano **73** zachorowania na **boreliozę**, w tym **4** prawdopodobne przypadki neuroboreliozy, które wymagały hospitalizacji, oraz 3 przypadki postaci stawowej. Pozostałe zachorowania dotyczyły rozpoznania rumienia wędrującego. Od 2020 roku zauważalny jest rokroczny wzrost zgłaszanych zachorowań na boreliozę. Dla miasta Siedlce zapadalność na boreliozę za 2023 r. wyniosła prawie 97 na 100 tys. mieszkańców, i jest trochę wyższa niż średnia zapadalność dla Polski, która wynosi nieco ponad 67 przypadków na 100 tys.

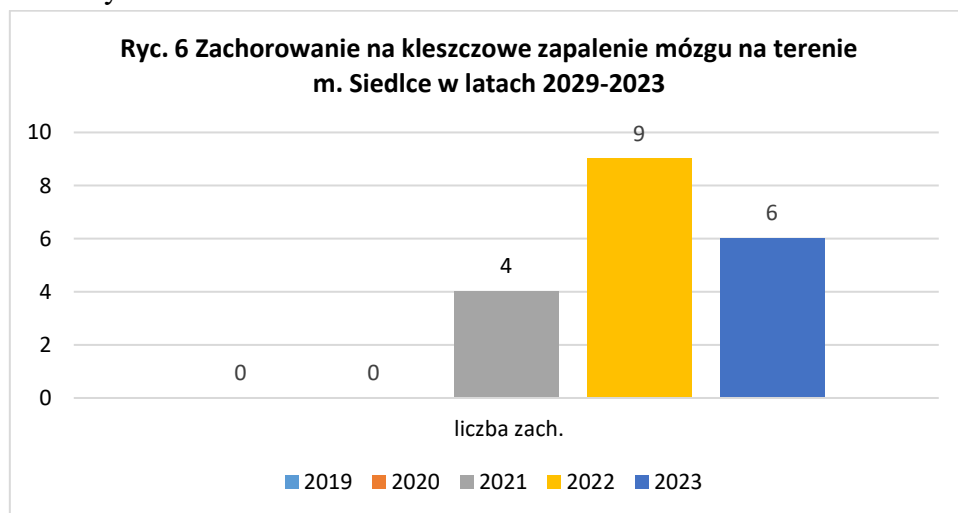
Rozkład zachorowań na boreliozę oraz wskaźniki zapadalności na terenie miasta Siedlce w latach 2019 – 2023 zostały przedstawione na rycinie 5.



W 2023 roku w mieście Siedlce odnotowano **6 przypadków wirusowego zapalenia mózgu przenoszonego przez kleszcze (KZM)**, to jest o 3 mniej niż w roku 2022. Wśród zachorowań były 2 przypadki prawdopodobne i 4 potwierdzone, a dotyczyły 2 kobiet w wieku 25 i 70 lat oraz 4 mężczyzn w wieku 40, 45, 50 i 72 lata. Wszyscy chorzy wymagali hospitalizacji, która zakończyła się wyzdrowieniem. Żaden z chorych nie był szczepiony przeciwko KZM.

Obszar miasta Siedlce można uznać za obszar endemicznego występowania kleszczy przenoszących KZM. Wyliczona zapadalność wynosi 7,96 na 100 tys. mieszkańców i jest ok. 4,5 - krotnie wyższa niż zapadalność wstępna dla całej Polski, podawana przez PZH na podstawie meldunków MZ-56, która wynosi 1,75 na 100 tys. mieszkańców.

Liczyby rozpoznanych przypadków KZM wśród mieszkańców Siedlec w latach 2019- 2023 przedstawiono na rycinie 6.



Wśród pozostałych chorób odkleszczowych zarejestrowano **1 zachorowanie na tularemie** u 54 letniego mężczyzny, który wymagał hospitalizacji oraz po raz pierwszy na nadzorowanym terenie **1 zachorowanie na gorączkę denga** u pacjentki lat 28, która wróciła z wycieczki w Kenii. W obydwu przypadkach zachorowanie zakończyło się wyzdrowieniem.

W 2023 r. na terenie miasta Siedlce nie zarejestrowano przypadków gorączki zachodniego Nilu, zakażeń wirusem Chikungunya oraz malarii.

Pośród mieszkańców Siedlec w 2023 r. zarejestrowano **1 potwierdzone zachorowanie na bąblowicę** u 69 letniej kobiety, **3 przypadki giardiozy** u 2 mężczyzn w wieku 11 i 4 lata oraz kobiety w wieku 3 lata, a także **1 zachorowanie na kryptosporidiozę** u dziewczynki lat 6.

Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej prowadzi także nadzór nad wszystkimi narażeniami na wściekliznę u mieszkańców miasta Siedlce. W 2023 roku **16 osób** zostało zaszczepionych p-w wściekliznie po kontakcie ze zwierzęciem o nieznanym statusie zdrowotnym, bez wykluczenia wścieklizny. Wśród wszystkich pokąsań aż 15 dotyczyło bezpańskich psów i kotów, które zbiegły po pokąsaniu człowieka i nie mogły być poddane obserwacji weterynaryjnej oraz 1 pokąsanie przez nieznanego konia. Większość przypadków, bo aż 11 osób (68,8 %) stanowiły kobiety. Najmłodszy pokąsany miał 3 lata, a najstarszy 81 lat. Żaden pacjent nie wymagał hospitalizacji.

1.6. Choroby przenoszone drogą kontaktów seksualnych

W 2023 roku odnotowano **1 potwierdzony przypadek kiły i 2 zakażenia Chlamydią**. Nie odnotowano zachorowań na rzeżączkę. Zachorowania dotyczyły mężczyzn w wieku 30 i 44 lata. U jednego chorego wykryto jednocześnie kiłę i zakażenie Chlamydią.

Zakażenia HIV ze względu na możliwą także drogę zakażenia poprzez naruszenie ciągłości tkanek (np. przyjmowanie dożylnie narkotyków) zostały omówione w pkt.1.2. Natomiast zachorowania na wzw A ze względu na możliwość zakażenia nie tylko drogą kontaktów seksualnych, ale przede wszystkim drogą pokarmową, zostały omówione adekwatnie w pkt.1.1.

1.7. COVID-19

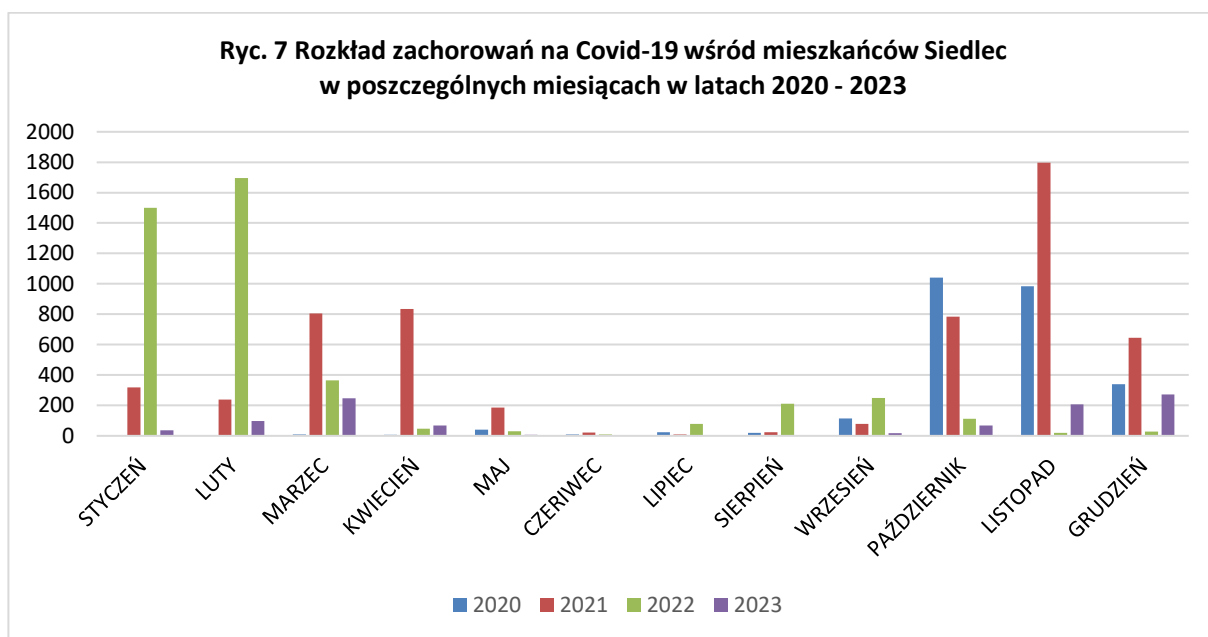
W 2023 roku na terenie miasta Siedlce odnotowano ogółem **1030** przypadków potwierdzonych zakażeń SARS-CoV-2, z czego hospitalizowanych było 95 osób, co stanowiło 9,22 % chorujących. W porównaniu do roku 2022 liczba chorych zmniejszyła się o 3320 przypadków. Najwięcej zakażeń zarejestrowano w marcu i grudniu, a najmniej w okresie letnim tj. od maja do sierpnia. Rozkład zachorowań na SARS-CoV-2 na terenie miasta Siedlce wg miesięcy w latach 2020 - 2023 przedstawia tabela 7.

Tab. 7 Rozkład zachorowań na COVID-19 wśród mieszkańców miasta Siedlce wg miesięcy w latach 2020-2023.

	2020	2021	2022	2023
STYCZEŃ	0	319	1501	37
LUTY	0	238	1696	97
MARZEC	10	806	366	248
KWIECIEŃ	8	834	46	69
MAJ	40	186	30	8
CZERWIEC	9	21	10	0

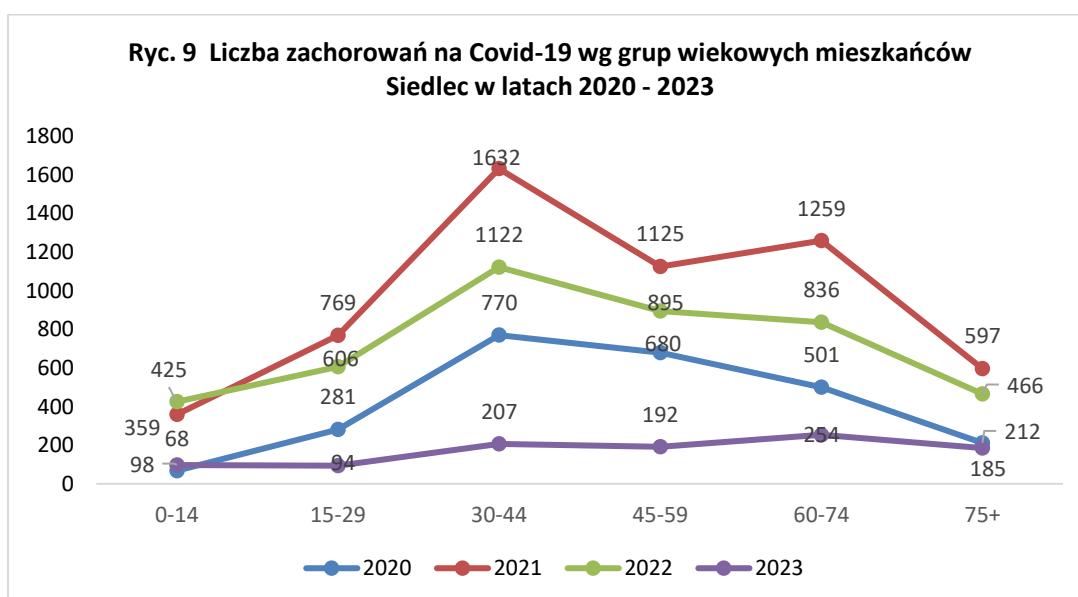
LIPIEC	23	9	79	3
SIERPIEŃ	20	23	212	4
WRZESIEŃ	115	78	249	18
PAŹDZIERNIK	1041	785	113	68
LISTOPAD	984	1797	20	206
GRUDZIEŃ	340	645	28	272
OGÓŁEM	2590	5741	4350	1030

Na rycinie 7 przedstawiono porównawczo liczby zachorowań na COVID-19 w latach pandemicznych 2020-2023 w rozbięciu na miesiące.



Biorąc pod uwagę płeć osób zakażonych SARS-CoV-2 z terenu miasta Siedlce w 2023 r., znaczną większość stanowiły zakażenia wśród kobiet (570 przypadków), co dało ok. 55 % ogółu zakażonych.

Procentowy rozkład zachorowań na COVID-19 wg płci przedstawiono na rycinie 8, natomiast zachorowania wg grup wiekowych porównując lata 2020 - 2023 przedstawiono na rycinie 9.



Przebieg choroby COVID-19 w 2023 roku był zdecydowanie łagodniejszy niż w latach wcześniejszych. W dużej mierze zależał od odporności osobniczej pacjenta, jego wieku i obciążenia chorobami przewlekłymi, ale także od wariantu wirusa - Omikron, który był wariantem dominującym w populacji. Większość chorych miała w miarę łagodne objawy, przypominające inne choroby infekcyjne dróg oddechowych. Jednak mimo to **95** chorych wymagało hospitalizacji, co stanowiło **9,22%** ogółu zakażonych.

Zapadalność na COVID dla Siedlec wyniosła w 2023r. blisko 1368 na 100 tys., dla Polski wg wstępnych danych było to 1010 przypadków na 100 tys.

Z powodu COVID-19 w 2023 r. w Siedlcach **zmarł tylko 1 pacjent**, to o 41 przypadków mniej niż w 2022 roku. Zgon dotyczył 48 letniego mężczyzny.

W ramach współpracy Inspekcji Sanitarnej z podmiotami leczniczymi, w trakcie 2023r. pobrano od 28 chorych mieszkańców miasta dodatkowe wymazy do przeprowadzenia badań genetycznych w celu identyfikacji krążących mutacji wirusa SARS-CoV-2 – od 11 kobiet i 17 mężczyzn. Wśród chorych, od których pobrano próbki, było 2 pacjentów w wieku 0-19 lat, 3 w wieku 20-49 lat, 2 w wieku 50-69 lat, 5 w wieku 60-69 lat, 10 w wieku 70-79 lat, 2 w wieku 80-89 lat oraz 4 w wieku >90 lat. Zidentyfikowane wirusy należały do wersji OMIKRON,

z podtypów XBB, XBB.1.5, XBB. 1.5 z mutacją F456L oraz BA.2.8.6. (tylko 2 próbki z grudnia 2023 r.).

1.8 Ostre porażenia wiotkie (OPW)

W 2023 r. zostało zgłoszone 1 podejrzenie ostrego porażenia wiotkiego u dzieci poniżej 15 roku życia, mieszkańca miasta Siedlce. Zachorowanie dotyczyło 3 letniego chłopca. Zgodnie z zasadami Programu Eradykacji Poliomyelitis, od chorego i od domowników, tj. młodszej siostry i rodziców zostały pobrane próbki kału. Materiał do badań wirusologicznych na obecność wirusa poliomyelitis został przekazany do NIZP-PZH. U chorego oraz u siostry otrzymano wyniki dodatnie w kierunku enterowirusów, ale nie wirusa polio, natomiast u rodziców obecność wirusa poliomyelitis została wykluczona.

1.9 Działalność kontrolna w zakresie nadzoru nad zgłaszalnością zakażeń i chorób zakaźnych

W 2023 r. pracownicy Sekcji Epidemiologii przeprowadzili 5 kontroli w obiektach, objętych nadzorem na terenie miasta Siedlce dotyczące zgłaszalności zakażeń i chorób zakaźnych przez lekarzy. W związku ze stwierdzeniem dużych braków zgłoszeń ZLK chorób objętych obowiązkiem zgłoszenia z poradni POZ podlegającej SP ZOZ w Siedlcach, wystosowano do dyrekcji podmiotu wystąpienie pokontrolne dot. wzmożenia nadzoru nad zgłaszalnością chorób zakaźnych.

Podsumowanie sytuacji w zakresie chorób zakaźnych za 2023 rok

- 1) W 2023 roku w odniesieniu do zakażeń pałeczkami *Salmonella* obserwujemy tendencję malejącą w porównaniu do 2022 roku. Liczba zachorowań zmniejszyła się o 21 przypadków. Serotypem niezmiennie dominującym jest *Salmonella enteritidis*.
- 2) W odniesieniu do zachorowań i wykrywania zakażeń WZW B – sytuacja jest stabilna, natomiast nastąpił wzrost identyfikacji zakażeń WZW C.
- 3) Zachorowania na inwazyjne choroby o etiologii *Neisseria meningitidis* i *Haemophilus influenzae* nie stanowiły zagrożenia epidemicznego dla mieszkańców Siedlec. W zakresie *Streptococcus pneumoniae* nastąpił znaczny wzrost zachorowań i dlatego konieczna jest dalsza edukacja społeczeństwa nt. szczepień przeciwko pneumokokom, zwłaszcza wśród dorosłych.
- 4) W zakresie gruźlicy kolejny rok z rzędu obserwuje się sytuację stabilną na terenie miasta Siedlce.
- 5) Liczba nowo wykrytych zakażeń wirusem HIV i zespołu nabytego upośledzenia odporności (AIDS) wśród mieszkańców Siedlec nadal utrzymuje się na niskim poziomie.
- 6) W 2023 roku, tak jak w latach ubiegłych, obserwuje się wzrost liczby przypadków chorób przenoszonych przez kleszcze, w tym boreliozy oraz wirusowego kleszczowego zapalenia mózgu, dlatego ważne jest upowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa na temat ochrony przed kleszczami oraz możliwych szczepień ochronnych w tym zakresie.

7) Zachorowania na COVID-19 w 2023 roku występowały w znacznie mniejszej ilości, choć okresowo występowały zwiększone fale zakażeń (wiosną w marcu oraz w miesiącach zimowych, tj. listopadzie i grudniu), co odzwierciedlało sytuację w Polsce i na świecie.

Tabela 8 będąca załącznikiem do niniejszego opracowania zawiera dane liczbowe o zarejestrowanych zakażeniach i chorobach zakaźnych mieszkańców Siedlec oraz wyliczone wskaźniki zapadalności porównawczo w latach 2019-2023.

Tab. 8. Zachorowania i zapadalność (na 100 tys. mieszkańców) na wybrane choroby zakaźne na terenie miasta Siedlce w latach 2019– 2023

Lp.	Jednostka chorobowa	2019		2020		2021		2022		2023	
		Liczba zach.	Zap.	Liczba zach.	Zap.	Liczba zach.	Zap.	Liczba zach.	Zap.	Liczba zach.	Zap.
1	Dur brzuszny (A01.0)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Dury rzekome A.B.C.(A01.1-A01.3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Salmonellozy (A02.0)	28	36,4	28	36,4	30	38,6	62	81,9	41	54,4
4	Czerwonka (A03)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Biegunki u dzieci do lat 2 (A04,A08,A09) *zapadalność na 1 tys. mieszkańców	105	134,8*	43	55,2*	58	74,7*	73	92,0*	45	67,6
6	Wirusowe zapalenie wątroby ogółem	14	18,0	5	6,5	3	3,9	7	9,2	10	13,2
7	w tym wzv typu A (B15)	0	0	1	1,3	0	0	0	0	0	0
8	wzw typu B (B16, B18.0-B18.1)	5	6,5	2	2,6	0	0	2	2,6	2	2,6
9	wzw typu C (B17.1, B18.2)	9	11,6	2	2,6	4	5,2	5	6,6	8	10,6
10	Odra (B05)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Krztusiec	1	1,3	21	27,3	0	0	1	1,3	0	0
12	Nagminne zapalenie przyusznicy (B26)	1	1,3	2	2,6	0	0	2	2,6	1	1,3
13	Ospa wietrzna (B01)	636	813,5	336	429,3	190	244,7	416	550,0	276	366,5
14	Różyczka (B06, P35.0)	0	0	1	1,3	0	0	0	0	0	0
15	Kontakt ze zwierzęciem, po którym podjęto szczepienia p-w wściekliznie	17	21,9	9	11,5	8	10,3	17	22,4	16	21,2
16	COVID-19 **zapadalność na 10 tys. mieszkańców	X	X	2590	330,96 **	5741	755,3**	4350	575,22**	1030	136,8**

*zapadalność na 1 tys. mieszkańców

**zapadalność na 10 tys. mieszkańców

Analiza wykonawstwa szczepień ochronnych na terenie miasta Siedlce

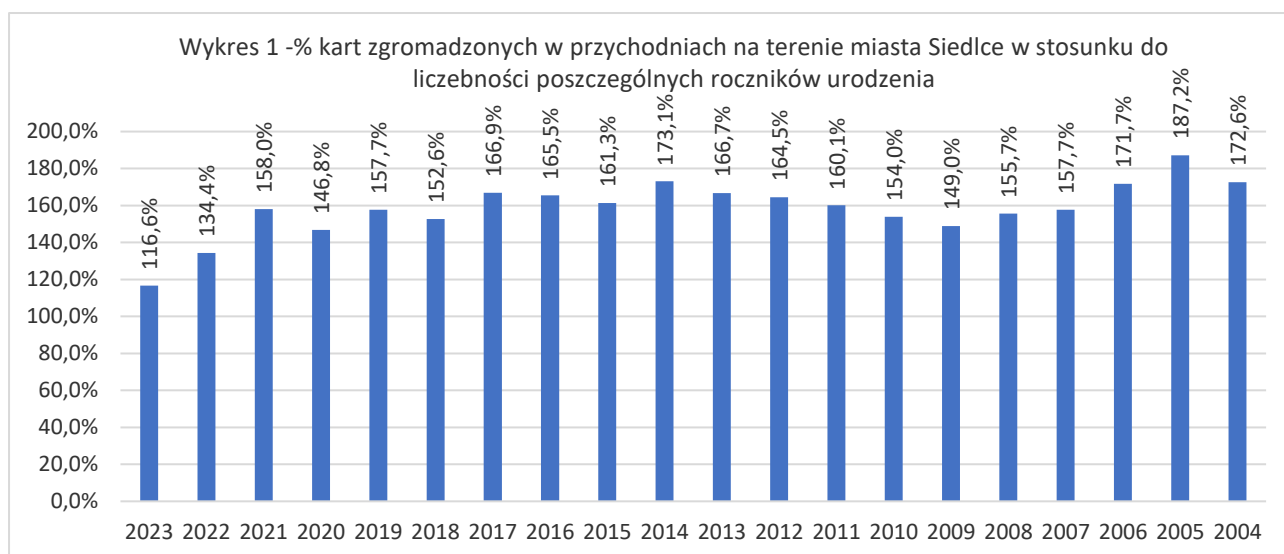
Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2023 została sporządzona na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień na drukach MZ-54, przekazanych przez placówki wykonujące szczepienia ochronne na terenie miasta Siedlce. Oceną objęto szczepienia:

1. przeciw błonicy i tężcowi w rocznikach: 2023-2004
2. przeciw krztuścowi w rocznikach: 2023-2007
3. przeciw poliomyelitis w rocznikach: 2023-2014
4. przeciw gruźlicy w rocznikach: 2023, 2022
5. przeciw wzw typu B w rocznikach: 2023-2019
6. przeciw odrze, śwince i różyczce w rocznikach: 2022-2010
7. przeciw różyczce dziewczynek w rocznikach: 2014-2008

W ciągu roku 2023 szczepienia ochronne dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce nadal wykonywane były przez 11 podmiotów leczniczych (3 publiczne oraz 8 niepublicznych). Szczepienia wynikające z Programu Szczepień Ochronnych realizowano łącznie w 19 przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej, z czego 9 były to przychodnie publiczne, a 10 funkcjonuje w strukturach niepublicznych podmiotów leczniczych. Szczepienia obowiązkowe wynikające z Programu Szczepień Ochronnych realizowano ponadto w 2 oddziałach noworodkowych, 2 izbach przyjęć oraz w poradni chorób zakaźnych.

W przychodniach tych zgromadzono **25 630** kart szczepień dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat, zapisanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, według stanu na 31.12.2023 r.. Zaznaczyć jednakże należy, że ze świadczeń medycznych w podmiotach leczniczych funkcjonujących na terenie miasta Siedlce korzysta też duża liczba dzieci i młodzieży, zamieszkałych na terenie powiatu siedleckiego ziemskiego.

W zależności od rocznika urodzenia, szczepieniami objętych jest od 16,6 % do 87,2 % więcej dzieci i młodzieży niż wynosi ogólna liczby mieszkańców Siedlec z danego rocznika i, z wyjątkiem roczników 2023 i 2022, są to większe odsetki niż w roku ubiegłym (w 2022 r. było to od 42,3 do 66,3 % więcej niż statystycznych mieszkańców Siedlec w poszczególnych rocznikach). Wykres 1 przedstawia odsetki dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat, których karty szczepień zgromadzono w placówkach POZ na terenie miasta w stosunku do liczby mieszkańców Siedlec wg GUS w poszczególnych rocznikach urodzenia.



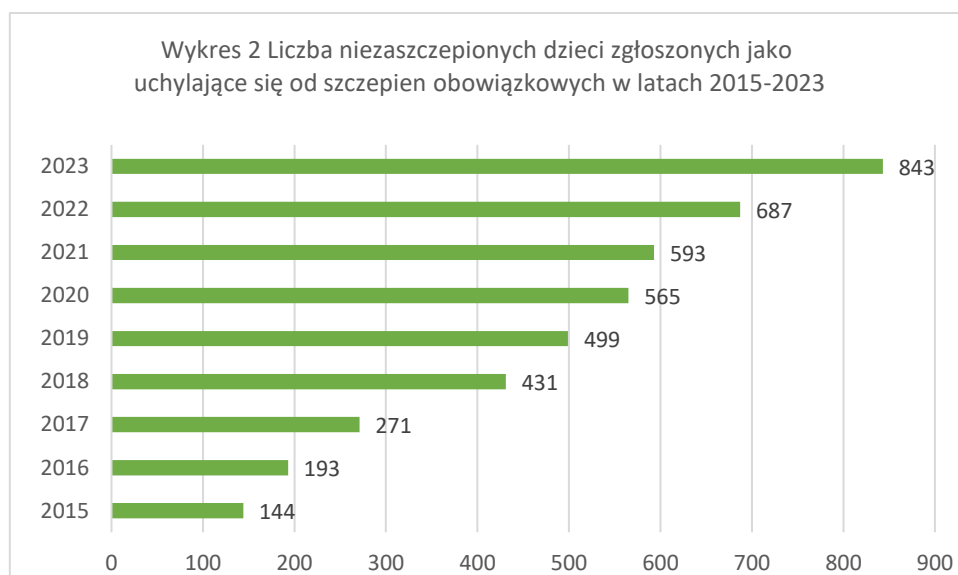
Łącznie na terenie miasta Siedlce i powiatu siedleckiego, wg stanu na koniec 2023 r. szczepienia obowiązkowe nie były realizowane w różnym stopniu u **843 dzieci**. Stanowi to **6,6 %** wszystkich dzieci zgłoszonych jako uchylających się od szczepień z terenu całego województwa mazowieckiego (odsetek niższy niż w roku ubiegłym – 7,3%).

Tab.1 ilustruje dane liczbowe o liczbie zarejestrowanych dzieci, uchylających się od realizacji szczepień obowiązkowych na terenie Polski i województwa mazowieckiego w ciągu ostatnich kilku lat na przestrzeni od 2015 do 2023. Dla Polski w nawiasach (*) podano wskaźnik osób uchylających się w przeliczeniu na każde 1000 osób w wieku 0-19 lat, czyli populacji podlegającej obowiązkowym szczepieniom.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Woj. mazowieckie	2 717	4 368	4559	6155	7273	7782	8437	9314	12 811
Polska	16 689 (2,3 *)	23 147 (3,2 *)	30 089 (4,1 *)	40 342 (5,5 *)	48 609 (6,6 *)	50 575 (6,9 *)	61 368 (8,3 *)	72 722 (9,9*)	87 344 (11,8*)

Jak wynika z powyższych danych w ciągu ostatnich lat zarówno w całej Polsce, jak i na szczeblu lokalnym województwa mazowieckiego oraz powiatu siedleckiego, wzrasta liczba dzieci, które z uwagi na postawę rodziców, negujących potrzebę i bezpieczeństwo wykonywania szczepień ochronnych, nie są poddawane szczepieniom obowiązkowych przeciwko chorobom zakaźnym. Trend ten zauważalnie nasilił się w okresie po wybuchu pandemii COVID-19.

Wykres 2 przedstawia liczbę dzieci zgłoszonych jako uchylające się od realizacji szczepień obowiązkowych na terenie działania PPIS w Siedlcach, porównawczo na przestrzeni lat 2015-2023 wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku.



Powyższe dane liczbowe nie obrazują jednak rzeczywistej liczby uchylających się od realizacji szczepień obowiązkowych (szacunkowo osób takich jest o 50%, a nawet do 100% więcej), gdyż nie wszystkie placówki zgłosiły wszystkie osoby, kwalifikujące się według definicji jako osoby oporne oraz z każdym kwartałem dochodzą nowe. Nadal podejmowane są wobec nich działania edukacyjne, dokumentowanie składanych odmów szczepienia, tak by wyczerpać możliwości wpływu na zmianę stanowiska rodziców przez lekarzy POZ. W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach wystosował, do opiekunów prawnych dzieci, **427** pism informujących o obowiązku realizacji szczepień ochronnych i konieczności zgłoszenia się na wizyty szczepienne do przychodni POZ. W 54 przypadkach udzielono również pisemnej odpowiedzi w zakresie szczepień ochronnych na zapytania rodziców, w tym **25** w trybie dostępu do informacji publicznej.

Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych w placówkach na terenie miasta Siedlce za 2023 rok w rocznikach roboczych, czyli podlegających w danym roku kalendarzowym szczepieniom określonego rodzaju szczepionkami, jest na podobnym lub nieco wyższym poziomie niż w latach poprzednich.

Tabele od 2 do 7 obrazują stan zaszczepienia przeciwko wybranym chorobom dzieci i młodzieży do lat 19, zapisanych do przychodni na terenie Siedlec za 2023 rok oraz rozkład procentowy objęcia szczepieniami podstawowymi i przypominającymi w populacji wszystkich roczników sprawozdawczych.

Tab. 2 – Stan zaszczepienia przeciwko błonicy i tężcowi ogółem w rocznikach 2023-2004 w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi z 2019, 2020, 2021 i 2022 roku.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie podstawowe (pierwotne +uzupełniające)	Wykonana I dawka przypominająca w 6 r.ż.	Wykonana II dawka przypominająca w 14 r.ż.	Wykonana III dawka przypominająca w 19 r.ż.	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
25630	7707	9824	5514	898	23943	1687
% ogółu podlegających – dane za rok 2023	30,07 %	38,3 %	21,5 %	<u>3,5 %</u>	93,4 %	6,5 %
% ogółu podlegających – dane za rok 2022	30,0 %	37,6%	19,5 %	3,0 %	90,2 %	<u>9,8 %</u>
% ogółu podlegających – dane za rok 2021	30,5 %	40,0 %	20,3 %	2,7 %	93,5 %	6,5 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	30,6 %	39,5 %	20,3 %	2,8 %	93,2 %	6,8 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2019	28,8 %	40,2 %	20,4 %	4,1 %	93,5 %	6,5 %

Tab. 3. Stan zaszczepienia przeciwko krztuścowi ogółem w rocznikach 2023-2007 w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi z 2019, 2020, 2021 i 2022 roku.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie podstawowe (pierwotne +uzupełniające)	Wykonana I dawka przypominająca w 6 r.ż.	Wykonana II dawka przypominająca w 14 r.ż.	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
22345	7641	9459	3565	20665	1680
% ogółu podlegających – dane za rok 2023	34,2 %	42,3 %	15,9 %	92,4 %	7,5 %
% ogółu podlegających – dane za rok 2022	33,8 %	41,6 %	16,4 %	91,7 %	<u>8,3 %</u>
% ogółu podlegających – dane za rok 2021	34,3 %	44,4 %	13,9 %	92,6 %	7,4 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	34,6 %	44 %	13,8 %	92,3 %	7,7 %
% ogółu podlegających - dane za rok 2019	32,7 %	45,3%	14,8 %	92,8%	7,2 %

Tab. 4 Stan zaszczepienia przeciwko poliomyelitis ogółem w rocznikach 2023-2014 w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi z 2019, 2020, 2021 i 2022 roku.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie pierwotne	Wykonane szczepienie uzupełniające	Wykonana I dawka przypominająca w 6 r.ż.	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
13112	2152	5148	4424	11724	1388
% ogółu podlegających – dane za rok 2023	16,4 %	39,2 %	33,7 %	<u>89,4 %</u>	<u>10,5 %</u>
% ogółu podlegających – dane za rok 2022	17,0 %	37,2 %	33,6 %	<u>87,8 %</u>	<u>12,2 %</u>
% ogółu podlegających – dane za rok 2021	16,7 %	38,1 %	34,2 %	89,0 %	11,0 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	16,8 %	36,7 %	34,8 %	88,4 %	11,6 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2019	14,8 %	35,2%	38,5 %	88,5 %	11,5 %

Tab. 5 Stan zaszczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce ogółem w rocznikach 2022-2010

w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi z 2019, 2020, 2021 i 2022 roku.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie podstawowe	Wykonana I dawka przypominająca	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
17537	6673	8816	15489	2048
% ogółu podlegających – dane za rok 2023	38,0 %	50,2 %	<u>88,3 %</u>	<u>11,6 %</u>
% ogółu podlegających – dane za rok 2022	42,3 %	45,9 %	<u>88,2 %</u>	<u>11,8 %</u>
% ogółu podlegających – dane za rok 2021	45,7 %	42,8%	88,5 %	11,5 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	54,6 %	34 %	88,6 %	11,4 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2019	47,8 %	33,1 %	90,8 %	9,2 %

Tab. 6 Stan zaszczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce dziewczynek w rocznikach 2014-2008 w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi z 2019, 2020, 2021 i 2022 roku.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie podstawowe	Wykonana I dawka przypominająca	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
4665	640	3915	4555	110
% ogółu podlegających – dane za rok 2023	13,7 %	<u>84,0 %</u>	<u>97,6 %</u>	<u>2,3 %</u>
% ogółu podlegających – dane za rok 2022	20,6%	78,0%	98,6%	1,4%
% ogółu podlegających – dane za rok 2021	22,2 %	76,2 %	98,4 %	1,6 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	20,7 %	78,4 %	99,1 %	0,9 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2019	14,2 %	85,0%	99,2 %	0,8 %

Tab. 7 Stan zaszczepienia przeciwko wzv typu B ogółem w rocznikach 2023-2019 w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi z 2019, 2020, 2021 i 2022 r.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie pierwotne (2 dawki)	Wykonane szczepienie uzupełniające (3 dawki)	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
6082	913	4621	5534	548
% ogółu podlegających – dane za rok 2023	15,0 %	<u>76,0 %</u>	<u>90,9 %</u>	<u>9,0 %</u>
% ogółu podlegających – dane za rok 2022	17,1 %	73,3 %	90,5 %	9,5 %
% ogółu podlegających – dane za rok 2021	16,4%	73,7 %	90,1 %	9,9 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	16,3 %	74,7 %	91%	9 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2019	15,2 %	61,9%	77,1 %	<u>22,9 %</u>

Jak widać w każdym z analizowanych rodzajów szczepień występuje grupa dzieci nieuodpornionych lub zaszczepionych częściowo np. tylko jedną dawką, co nie daje ochrony przed zachorowaniem. Odsetki osób nieuodpornionych w analizowanych rocznikach przedstawia się następująco:

- przeciwko krztuścowi (Tab. 3) – **7,5 %** populacji (poprawa w stosunku do 2022 r., kiedy wskaźnik wynosił 8,3 %),
- przeciwko wzv B (Tab. 7) – **9,0 %** (niewielka poprawa w stosunku do 2022 r., kiedy wskaźnik wynosił 9,5 %),
- błonicy i tężcowi (Tab. 2) – **6,5 %** wszystkich podlegających (znacząca poprawa wyszczepialności w stosunku do 2022 r., kiedy wskaźnik wynosił 9,8 %),
- przeciwko odrze, śwince i różyczce (Tab. 5) – **11,6 %** (kolejny z rzędu wysoki odsetek osób niezaszczepionych, począwszy od 9,2 % w 2019 roku, przy czym przez ostatnie cztery lata ponad 11 %),

- przeciwko poliomyelitis (Tab. 4) - **10,5 %** (w stosunku do 2022 r. jest znaczący spadek osób nieuodpornionych, gdzie wskaźnik niezaszczepionych był na poziomie 12,2 %).

Jeśli chodzi o szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w populacji dziewczynek w rocznikach 2014-2008 (Tab. 6), widoczny jest nieznaczny wzrost osób nieuodpornionych, wynosi **2,3 %**, w stosunku do lat poprzednich, gdzie odsetek nie przekraczał 2,0 %.

W stosunku do poziomu wykonawstwa szczepień w przychodniach znajdujących się na terenie miasta Siedlce, w roku 2023 ponownie można zaobserwować zbyt niskie odsetki wykonania szczepień obowiązkowych w analizowanych rocznikach. Wg zaleceń ekspertów osiągnięcie poziomu zaszczepienia określonej populacji rządu co najmniej 90%, a w przypadku chorób takich jak odra powyżej 95% populacji, pozwala na ograniczenie przenoszenia się wybranych chorób zakaźnych oraz zabezpieczenie mieszkańców przed wystąpieniem zachorowań. Załączone tabele 2-7 obrazują sumaryczne procentowe wykonanie poszczególnych rodzajów szczepień obowiązkowych w analizowanych rocznikach.

Szczególnie niskie poziomy wyszczepienia (patrz Tab. 2, 4 i 5) stwierdzono w stosunku do:

- a) uodpornienia przeciwko poliomyelitis – w 2023 r. ogółem zaszczepionych jest **89,4 %** populacji wytypowanych roczników, niewielki wzrost do poprzedniego roku, gdzie wyniósł 87,8 %,
- b) uodpornienia przeciwko odrze, śwince i różyczce – w 2023 r. ogółem zaszczepionych jest tylko **88,3 %** populacji wytypowanych roczników,
- c) uodpornienia przeciwko błonicy i tężcowi - w 2023 r. ogółem zaszczepionych jest tylko **93,4 %** populacji wytypowanych roczników, wzrost do poprzedniego roku o 3,2%.

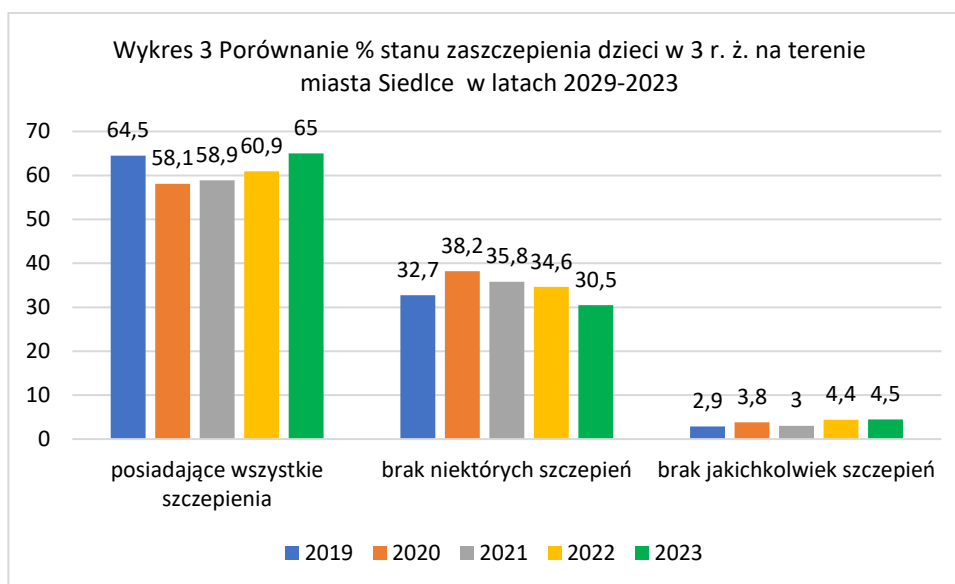
Porównując dane dotyczące stanu zaszczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis oraz odrze, śwince i różyczce za 2023 r. (Tab. 2, 3, 4, 5), ze stanem zaszczepienia analogicznych roczników sprawozdawczych z 2022 r., we wszystkich rodzajach tych szczepień można zaobserwować niewielki wzrost liczby osób uodpornionych i jednoczesny spadek liczby osób nieuodpornionych (o 0,2 % przy odrze, śwince i różyczce, 0,8% przy krztuścu, 1,7 % przy poliomyelitis, 3,3 % przy błonicy i tężcu).

Analizując stan zaszczepienia przeciwko poliomyelitis (Tab. 4) należy zwrócić uwagę na obserwowany od kilku ostatnich lat niski odsetek zaszczepienia dzieci i młodzieży przeciwko tej chorobie. W latach 2019 – 2021 nieuodpornionych w rocznikach pozostawało ok. 11 % populacji, w 2022 r. odsetek ten wzrósł do 12,2 %, natomiast w 2023 r. spadł o 1,7 % do 10,5 %. Oznacza to, że szczepienia te nie zostały w ogóle rozpoczęte lub podano jedną na trzy, lub tylko dwie na cztery wymagane dawki. Jest to sytuacja stwarzająca zagrożenie dla zdrowia publicznego w obliczu występowania w 2022 i 2023 r. zachorowań na poliomyelitis wywołanych dzikim typem wirusa w Afganistanie, Pakistanie i Mozambiku oraz zachorowań wywołanych przez krążące wirusy pochodzenia szczepionkowego cVDPV w różnych krajach Azji i Afryki. Zagrożenia związane są też z falą masowych migracji uchodźców wojennych z Ukrainy do Polski, ponieważ w Ukrainie, w ciągu ostatnich kilku lat przed wojną, realizacja szczepień obowiązkowych była niska, stąd też tak niski odsetek zaszczepionych dzieci przeciwko poliomyelitis na terenie miasta Siedlce stanowi rezerwuuar do ewentualnego wystąpienia zachorowań.

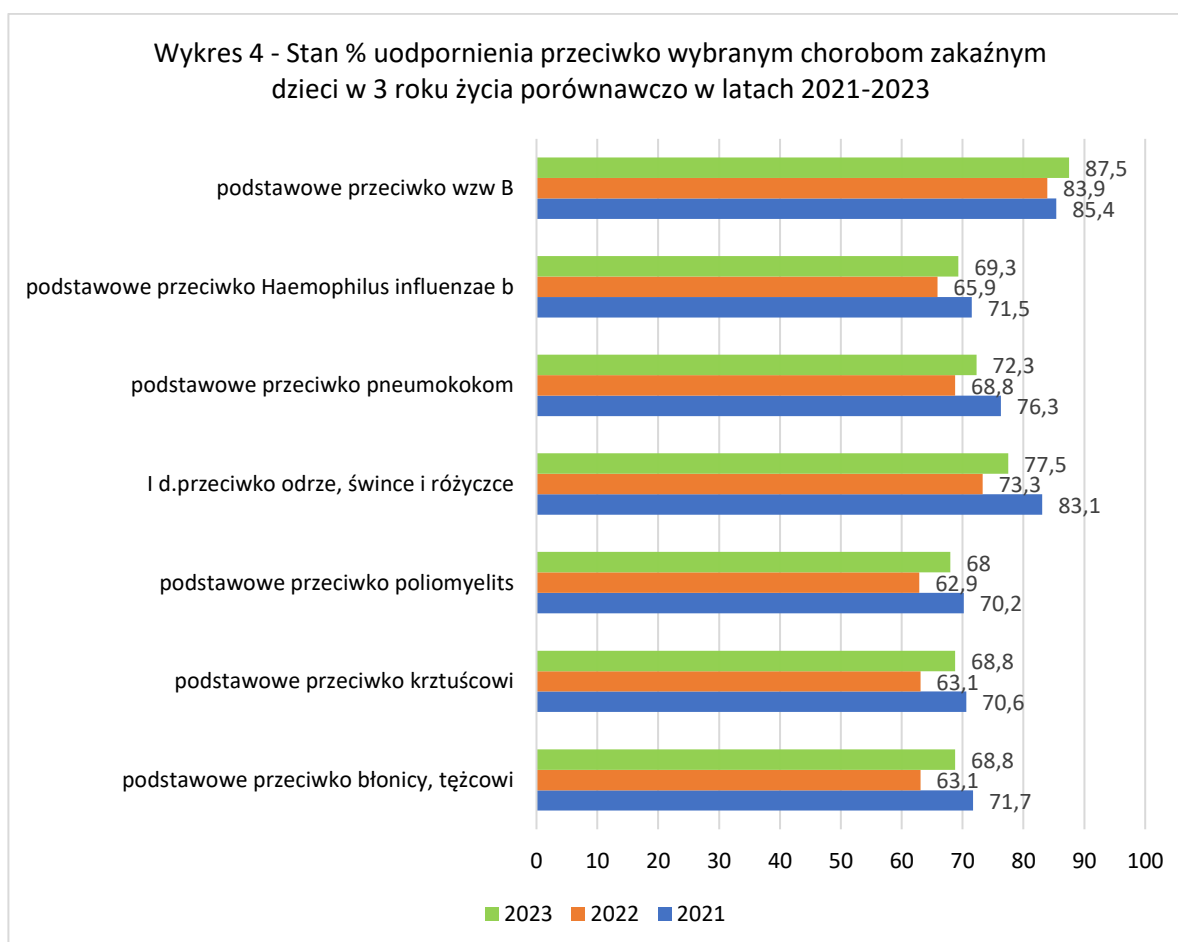
Bardzo niepokojące zjawisko obserwujemy od kilku lat w odniesieniu do szczepień przeciwko odrze (Tab.5). Odsetek szczepień w rocznikach roboczych nie osiąga poziomu 95 %, zalecanego jako wymagany do utrzymania odporności zbiorowiskowej, co więcej tendencja ta wydaje się pogłębiać. Osiąganie wysokich wskaźników wyszczepialności w całej populacji (rzędu co najmniej 90% w przypadku części chorób zakaźnych, a nawet powyżej 95% w przypadku chorób wysoce zakaźnych takich jak odra, świnka i różyczka), stanowi podstawowy warunek utrzymania się tzw. odporności zbiorowiskowej, która zapewnia skuteczne przerwanie krążenia drobnoustrojów chorobotwórczych i ograniczenie możliwości ich przenoszenia w populacji. Odporność zbiorowiskowa daje ochronę również tym osobom, które z racji swojego stanu zdrowia i poważnych schorzeń, jak np. choroby nowotworowe, przeszczepy narządów, innych względów medycznych nie mogą zostać poddane szczepieniu, a zachorowanie może mieć dla nich tragiczne skutki lub wywołać poważne powikłania. Tak niskie poziomy zaszczepienia wystąpiły nie tylko na terenie miasta Siedlce, ale też w innych regionach Polski, co było przyczyną ogłoszenia w 2024 r. przez organizację UNICEF, że Polska utraciła zdolność utrzymania odporności zbiorowiskowej. O możliwym zagrożeniu pojawienia się zachorowań na odrę świadczą też liczby przypadków odry zarejestrowane już w 2024 r. – od 01.01. do 15.07.2024 r. odnotowano już 232 przypadki, podczas gdy w całym 2023 r. było to łącznie 36 przypadków.

W sprawozdaniach rocznych MZ-54 z realizacji szczepień obowiązkowych, uwzględniane są dane dotyczące stopnia realizacji szczepień obowiązkowych u dzieci w trzecim roku życia – dziecko w tym wieku powinno mieć zakończone wszystkie szczepienia podstawowe przeciwko chorobom zakaźnym wynikającym z kalendarza szczepień.

Wykres 3 prezentuje porównanie % odsetka dzieci w 3 roku życia zaszczepionych przeciwko chorobom zakaźnym w ramach szczepień obowiązkowych w pełni oraz z brakami niektórych lub wszystkich szczepień, w poszczególnych latach sprawozdawczych od 2019 do 2023. Należy zwrócić uwagę, że od zakończeniu pandemii wzrasta liczba dzieci w 3 r.ż., które mają wykonane wszystkie szczepienia obowiązkowe w stosunku do wieku (obecnie jest to 65 % rocznika), niestety zjawisko wzrostu liczby dzieci, które na mają wykonanych żadnych szczepień, nawet w okresie noworodkowych nasila się (obecnie jest to 4,5 % rocznika, podczas gdy w 2019 było to tylko 2,9 %).



Na wykresie 4 przedstawiono stan objęcia populacji dzieci w 3 roku życia, zapisanych do przychodni na terenie Siedlec, szczepieniami podstawowymi (zakończony pełny schemat) przeciwko wybranym chorobom zakaźnym na przestrzeni lat 2021-2023.



Wykonawstwo szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym w wybranych rocznikach roboczych

Szczepienia przeciwko błonicy i tężcowi

Tab. 8 ilustruje % stan zaszczepienia w 2023 roku roczników roboczych - dzieci w 6, 14 i 19 roku życia, przeciwko błonicy i tężcowi.

Rok sprawozdawczy	Dzieci w 6 r.ż. (I dawka przypom.)	Dzieci w 14 r.ż. (II dawka przypom.)	Młodzież w 19 r.ż. (III dawka przypom.)
2023	26,4 %	41,7 %	34,2 %
2022	28,7 %	51,6 %	25,5 %
2021	27,3 %	40,5 %	19,3 %
2020	24,9 %	35,6 %	18,8 %

W analizowanych rocznikach najniższe wykonawstwo szczepień dotyczyło szczepień przeciwko błonicy i tężcowi w roczniku roboczym młodzieży w 6 toku życia (szczepienie wykonano u 26,4% rocznika). Poprawiło się natomiast wykonanie w 19 r.ż., czyli rocznika 2005. Został on zaszczepiony dawką przypominającą w 34,2%. Natomiast rocznik 2004 (młodzież w 20 r.ż.), czyli ostatni rocznik sprawozdawczy został zaszczepiony w 2023 r. w 51,5 %, co oznacza że nadal zaledwie ½ młodych ludzi wchodzi w dorosłe życie z całkowicie zakończonym programem szczepień obowiązkowym przeciwko tężcowi i błonicy. W roku ubiegłym analogiczny rocznik młodzieży w 20 roku życia był zaszczepiony podobnie - w 52,9 %.

Szczególnie niebezpieczną sytuacją jest brak lub niepełne szczepienie przeciwko tężcowi najmniejszych dzieci, ze względu na możliwe konsekwencje zakażenia laseczką tężca w postaci zgonu. W 2023 r. (wykres 4), można zauważyć wzrost poziomu wyszczepienia wśród dzieci w 3 roku życia, który jest na poziomie **68,8 %** całego rocznika (porównując z rokiem 2022, gdzie wynosił 63,1 %, zaobserwowano wzrost o 5,8 %), ale **146** dzieci nadal nie otrzymało żadnej lub co najwyżej dwie dawki szczepienia podstawowego (z czterech przewidzianych wg PSO). W ubiegłym roku było to 187 dzieci w analogicznym wieku.

Szczepienia przeciwko krztuścowi

Tab. 9 ilustruje % stan zaszczepienia w 2023 roku wybranych roczników przeciwko krztuścowi.

Rok sprawozdawczy	Dzieci w 2 r.ż. (zaszczepione co najmniej 3 dawkami)	Dzieci w 6 r.ż.	Dzieci w 7 r.ż.	Dzieci w 14 r.ż.	Dzieci w 15 r.ż.
2023	82,2 %	26,3 %	55,0 %	41,7 %	71,9 %
2022	76,7 %	28,7 %	57,7 %	51,6 %	78,2 %
2021	86,2 %	27,2 %	62,6 %	40,9 %	60,7 %
2020	82,5 %	24,6 %	64,6 %	35,6 %	74,8%
2019	77,4 %	43 %	73 %	51,9 %	78,5 %

W analizowanych rocznikach, podobnie jak w latach poprzednich, najniższe wykonawstwo szczepień przeciwko krztuścowi dotyczyło szczepień w roczniku roboczym dzieci w 6 r.ż. Rocznik ten został zaszczepiony dawką przypominającą tylko w **26,3 %**, w latach poprzednich analogicznie wyszczepialność dzieci w 6 r. ż nie przekraczała 30,0 %, oprócz 2019 r., kiedy wynosiła 43,0 %.

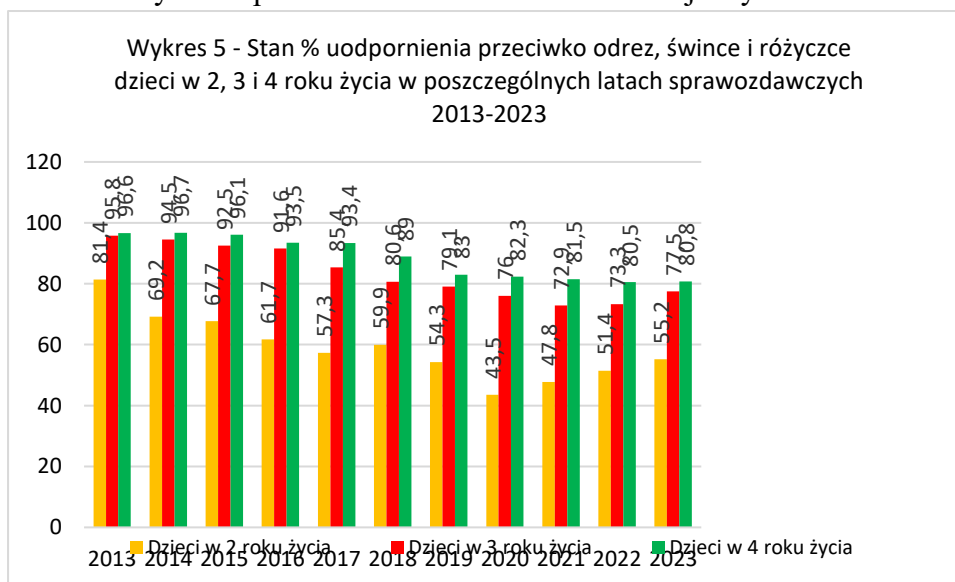
Nieco lepiej prezentuje się realizacja uodpornienia przeciwko krztuścowi w poszczególnych starszych rocznikach roboczych, ale poziom nadal nie jest zadowalający i nie osiąga pożądanych 90,0%.

Szczególnie niebezpieczną sytuacją pozostaje brak lub niepełne szczepienie przeciwko krztuścowi najmniejszych dzieci (w 2 r. ż.), ze względu na możliwe konsekwencje zachorowania u najmłodszych dzieci w postaci zgonu. Tymczasem analizując poziom wyszczepialności w tej grupie wiekowej w latach 2019 - 2023 nie przekracza on 90,0 %, ale wzrósł od poprzedniego roku o 5,5 % i wynosi 82,2 % całego rocznika. W 2023 roku **208** dzieci będących w 2 r.ż. nadal nie otrzymało żadnej lub co najwyżej dwie dawki szczepienia podstawowego (z czterech przewidzianych wg PSO), podczas gdy w ubiegłym roku było to odpowiednio 293 dzieci w analogicznym wieku.

Szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce

W roku 2023 ogółem uodporniono przeciwko odrze, śwince i różyczce **88,3%** roczników sprawozdawczych z terenu miasta Siedlce. Odsetek osób nieuodpornionych, tzn. takich które nie mają podanej ani jednej dawki szczepionki przeciwko tym chorobom wyniósł **11,6 %** (Tab.5)

Zmiany w poziomie realizacji szczepień I dawką przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 2, 3 i 4 roku życia na przestrzeni lat 2013 - 2023 ilustruje wykres 5.



Rok sprawozdawczy 2013 był ostatnim rokiem, kiedy poziom ponad 95% zaszczepionych dzieci I dawką przeciwko odrze był osiągnięty wśród dzieci w 3 roku życia, a 2015 – uzyskania ponad 95 % zaszczepionych w roczniku dzieci 4 letnich. W kolejnych latach wskaźniki te zarówno dla 3- jak i dla 4-latków były coraz niższe: wśród 3- latków – nastąpił

spadek z 94,5 % w 2014 do **77,4 %** w 2023 r., wśród 4-latków – z 96,1 % w 2015 do **80,8 %** w 2023 r.

Realizacja szczepień dzieci I dawką przeciwko odrze, śwince i różyczce w 2 roku życia również w przeciągu ostatnich lat zdecydowanie pogorszyła się – w 2013 zaszczepionych było **81,4%** całego rocznika, od 2014 do 2016 pomiędzy 69,2 a 61,7 % rocznika. Od 2017 r. do 2019 r. było to odpowiednio: 57,3 %, 59,9 % i 54,3% rocznika. Po widocznym spadku w pandemicznym roku 2020, kiedy zaszczepiono tylko 43,5% wszystkich dzieci w 2 r. ż., w 2021 r. (najmniej w analizowanym 10-letnim okresie), liczba zaszczepionych w tej grupie wiekowej sukcesywnie wzrasta - do **55,2%** w 2023 r., ale nadal jest to zbyt powolny wzrost.

Bardzo niepokojące jest, że nawet dzieci w piątym roku życia, czyli uczęszczające już do przedszkoli, były w 2023 roku zaszczepione przeciwko odrze, śwince i różyczce I dawką szczepionki tylko w **84,1 %**, czyli blisko 1/6 dzieci z tej grupy wiekowej jest podatna na zachorowanie. Świadczy to o narastaniu wśród rodziców dzieci z terenu Siedlce niechęci do wykonywania tych szczepień w terminach wskazywanych w Programie Szczepień Ochronnych, co potwierdzają również liczby zarejestrowanych osób uchylających się od szczepień opornych, zgłaszanych do PPIS w Siedlcach przez lekarzy POZ.

W 2023 roku zalecanego przez WHO wskaźnika 95 % pełnego wyszczepienia populacji dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce, nie osiągnęliśmy nawet u młodzieży w 14 roku życia, który jest ostatnim rocznikiem sprawozdawczym – dwie dawki szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce ma **85,1 %** osób w tym wieku (w 2020 r. było to odpowiednio 91,5 %, w 2021 -88,1%, a w 2022 – 88,5 %). Rozważając stan zaszczepienia przynajmniej jedną dawką szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce w poszczególnych rocznikach, zalecany poziom powyżej 95 %, czyli poziom 95,8 % zaszczepionego rocznika, w 2023 osiągnął dopiero rocznik 2014, t.j. dzieci w 9 r.ż. Wszystkie roczniki młodsze, do urodzonego w 2018, są zaszczepione przynajmniej 1 dawką w odsetkach od 55,2 do 84,0 % ogółu rocznika. Przy dużej zakaźności wirusa odry (1 chora osoba może zarazić od 12 do 18 osób wrażliwych, czyli tych, które na odrę nie chorowały lub nie zostały zaszczepione) stanowi to bardzo duże zagrożenie dla zdrowia publicznego w skali lokalnej miasta i powiatu siedleckiego, ze względu na możliwość wystąpienia epidemicznego wzrostu zachorowań na odrę w grupie dzieci najmłodszych (zwłaszcza uczęszczających do żłobków, przedszkoli i klas I-III szkół podstawowych).

W stosunku do lat 2019-2022, rok 2023 był pierwszym rokiem, kiedy wzrósł odsetek dziewczynek niezaszczepionych przeciwko odrze, śwince i różyczce - z poziomu 1,4 % do **2,3 %** sprawozdawanej populacji (Tab. 6). Jednocześnie w ostatnim roczniku sprawozdawczym, tj. 2008, tylko 91,3 % dziewcząt pozostawało zaszczepionych dwiema dawkami (w ubiegłym roku dziewczynki z ostatniego rocznika sprawozdawczego były w pełni zaszczepione w 93,1 % liczebności rocznika). Realizacja tych szczepień stanowi ważny element zapobiegania przypadkom różyczki wrodzonej u noworodków, w etapie późniejszej prokreacji tych dziewcząt.

Szczepienia przeciwko wzw typu B

W porównaniu do roku 2022 nieco poprawił się stan zaszczepienia przeciwko wzw B – nieuodpornionych pozostaje 9,0 % dzieci w analizowanych rocznikach (Tab. 7). W 2023 r. pełny, trzydawkowy lub czterodawkowy schemat szczepienia ma zrealizowane 76,0 % analizowanej populacji dzieci (w ubiegłym roku było to 73,3 %). Ponadto mniejszy, niż w roku ubiegłym, odsetek dzieci w 2 roku życia nie ma wykonanych szczepienie pierwotnych (19,7 % za 2023 versus 22,9 % za 2022 versus 19,9 % za 2021).

Szczepienia przeciwko gruźlicy

Szczepienia przeciwko gruźlicy wykonywane są u noworodków w oddziale noworodkowym, w związku z czym rokrocznie jest wysoki procent uodpornienia (w 2023 r. zaszczepiono 96,1 % nowonarodzonych dzieci, natomiast w roku 2022 zaszczepiono 94,4 %, a w 2021 – 96,3 %). Jest to szczepienie z najlepszym wskaźnikiem realizacji.

Szczepienia przeciwko zakażeniom Haemophilus influenzae typu b, zakażeniom pneumokokowym i rotawirusowym

W 2023 roku przeciwko zakażeniom wywoływanym przez Haemophilus influenzae typu b, co najmniej dawkami pierwotnymi szczepienia podstawowego zostało zaszczepionych **83,1 %** dzieci urodzonych w latach 2023-2018.

Natomiast przeciwko zakażeniom wywoływanym przez pneumokoki co najmniej dawki pierwotne szczepienia przyjęło **82,2 %** dzieci z tych samych roczników urodzenia.

Przeciwko zakażeniom rotawirusowym zostało w pełni zaszczepionych 58,5 % dzieci urodzonych w 2023. Porównując poprzedni rok, gdzie w 2022 46,2 % dzieci w pierwszym roku życia zostało w pełni zaszczepionych, zauważalny jest znaczący wzrost wyszczepialności.

Inne szczepienia obowiązkowe i zalecane

Stwierdzić należy, że wśród pacjentów punktów szczepień na terenie miasta Siedlce prowadzone są również szczepienia zalecane, zarówno wśród dzieci jak i osób dorosłych. W ciągu 2023 r. łącznie zaszczepiono:

- przeciwko ospie wietrznej – 132 osoby (w tym 2 w wieku powyżej 20 lat),
- przeciwko wirusowi brodawczaka – 187 osób (w tym 29 powyżej 20 lat),
- przeciwko krztuścowi - 74 osoby (w tym 48 powyżej 30 lat),
- przeciwko błonicy – 86 osób (w tym 52 powyżej 30 lat),
- przeciwko poliomielitis – 4 osoby powyżej 20 lat,
- przeciwko odrze, śwince i różyczce – 1 osoba powyżej 20 lat,
- przeciwko pneumokokom – 153 osoby (w tym 150 osób powyżej 20 lat),
- przeciwko durowi brzusznemu – 60 osób (w tym 59 powyżej 30 lat),
- przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu – 419 osób (w tym 249 powyżej 20 lat),
- przeciwko wzw typu A – 37 osób (w tym 24 powyżej 20 lat),
- przeciwko wzw typu B – 555 osób (głównie powyżej 30 lat)
- przeciwko zakażeniom meningokokowym – 631 osób (w tym 618 osób od 0 do 19 lat i 13 osób powyżej 20 lat),
- przeciwko żółtej gorączce – 3 osoby powyżej 20 lat,
- przeciwko durowi brzusznemu – 34 osoby (w tym 29 powyżej 20 lat),

W zakresie szczepień przeciwko grypie na terenie miasta Siedlce szczepienie to w 2023 r. przyjęło **3256** osób (co stanowi **4,2%** ogółu mieszkańców miasta) – jest to znacząco większa liczba niż w latach poprzednich – 2023, 2022 i 2020, kiedy to przeciwko grypie zaszczepiło się odpowiednio 3,1 %, 3,6 % i 4,2 % populacji Siedlec. Zmienił się również rozkład wiekowy osób szczepionych przeciwko grypie, m.in. wśród zaszczepionych wzrósł udział dzieci w wieku 0-14 lat.

Tabela 10 przedstawia odsetek mieszkańców Siedlec zaszczepionych przeciwko grypie oraz udział procentowy poszczególnych grup wiekowych mieszkańców szczepionych przeciwko grypie w latach 2020-2023.

Grupa wiekowa	2020 r.	2021 r.	2022r.	2023 r.
0-4 lata	2,6 %	1,9 %	1,8 %	3,2 %
5-14 lat	4,4 %	3,5 %	2,6 %	4,6 %
15-64 lata	45 %	32,2 %	32,2 %	32,1 %
>65 lat	47,9 %	62,4 %	63,4 %	60,1 %
Ogółem % zaszczepionych mieszkańców miasta	4,2 %	3,6 %	3,1 %	4,2 %

Jak wynika z tabeli 10, w 2023 dzieci w wieku 0 – 4 lata stanowiły 3,2 % ogółu zaszczepionych przeciw grypie, przy poziomie 1,8 % w 2022 ogółu zaszczepionych przeciwko grypie, oraz przy poziomie 1,9 % w 2021 i 2,6 % w roku 2020. Dzieci w wieku 5-14 lat w 2023 stanowiły 4,6 % ogółu szczepionych przeciwko grypie, przy poziomie 2,6 % w 2022, oraz 3,5 % wśród zaszczepionych przeciwko grypie w 2021 i 4,4 % w 2020 r. Młodzież i dorośli w wieku 15-64 lata w 2023 r. stanowili 32,1 % wśród zaszczepionych, przy takim samym poziomie w 2022 i 2021r. oraz 45 % w 2020 r. Natomiast spadł udział osób powyżej 65 lat zaszczepionych przeciwko grypie - grupa ta stanowiła 60,1% ogółu zaszczepionych, podczas gdy w 2022 r. wynosiła 63,4 %, w 2021 r. wynosiła 62,4%.

Podsumowanie w zakresie szczepień ochronnych:

1. W placówkach podstawowej opieki medycznej, działających na terenie miasta Siedlce opieką lekarzy POZ objęta jest zdecydowanie większa liczba dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 19 lat niż oficjalnych mieszkańców miasta - od 16,6 % do 87,2 % więcej w zależności od rocznika.
2. Utrzymuje się trend wzrostowy liczby osób uchylających się od realizacji szczepień obowiązkowych zgłaszanych przez lekarzy POZ – osoby zgłoszone z terenu działania PSSE w Siedlcach stanowią 6,6 % puli ogółu uchylających się w woj. mazowieckim. Obserwuje się niebezpieczne zjawisko składania tzw. świadomej odmowy szczepień przez rodziców noworodków i bardzo małych dzieci, co powoduje, że dzieci te nie są szczepione przeciwko żadnej chorobie zakaźnej, czasem nawet przeciwko wzw B, co stwarza dla nich realne zagrożenie zdrowia i życia.

3. Poziom zaszczepienia powyżej 90% populacji podlegającej szczepieniom obowiązkowym osiągnięto w przypadku szczepień przeciwko gruźlicy – 96,0 %, przeciwko błonicy i tężcowi – 93,4 %, przeciwko krztuścowi – 92,4 %, przeciwko wzwt typu B – 90,9%, przeciwko odrze, śwince i różyczce u dziewcząt - 97,6%,
4. Niepokojąco niska jest realizacja szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce – zaszczepionych zostało 88,3 % populacji, co świadczy o braku odporności populacyjnej oraz stwarza duże ryzyko występowania zachorowań oraz powstawania ognisk epidemicznych odry, zwłaszcza w rocznikach dzieci młodszych.
5. Niski jest również poziom realizacji szczepień przeciwko poliomyelitis – 89,4 % analizowanej populacji, co w obliczu obecnej sytuacji demograficzno-politycznej również stwarza zagrożenie w przypadku pojawienia się zawleczonego do Polski zachorowania na poliomyelitis.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Bezpieczeństwa Żywności

Zgodnie z zapisami ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Sekcja Higieny Żywności i Żywnienia sprawuje nadzór nad warunkami produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz warunkami żywienia zbiorowego w oparciu o obowiązujące przepisy Unii Europejskiej, między innymi:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 178/2002 ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 853/2004 w sprawie higieny środków spożywczych;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/ 74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EEG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych);
- ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia;
- oraz przepisy wykonawcze.

W 2023 roku pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie miasta Siedlce prowadziło działalność 1068 obiektów. Skontrolowano 279 obiektów, z czego 56 oceniono wg arkusza stanu sanitarnego.

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów		Liczba kontroli		Liczba/kwota mandatów		Liczba pobranych próbek/ kwestionowanych	
	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
produkcji żywności	31	33	13	22	1/250	2/500	30/0	30/5
obrotu żywnością	603	602	220	242	14/2270	8/1550	260/1	428/20
żywienia zbiorowego (otwarte) w tym: mała gastronomia	253	266	108	147	15/4050	23/6700	25/0	31/0
	150	186	29	71	8/2100	6/1550	25/0	26/0
żywienia zbiorowego (zamknięte)	104	114	20	57	1/150	4/900	5/0	0/0
produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi i przedmiotami do kontaktu z żywnością	35	53	5	13	0/0	0/0	2/0	0/0
Razem	1026	1068	366	481	31/6720	37/9650	322/1	489/25

W 2023 r. przeprowadzono 481 kontroli stanu sanitarnego i technicznego obiektów żywnościowo-żywieniowych, obrotu materiałami i przedmiotami do kontaktu z żywnością oraz obrotu produktami kosmetycznymi. W przypadku stwierdzenia podczas kontroli uchybień sanitarnych nałożono na osoby odpowiedzialne 37 mandatów karnych na sumę 9650 zł. Wystawiono 11 decyzji administracyjnych wstrzymania działalności w trybie natychmiastowym, dotyczących 2 automatów do lodów, 1 sklepu spożywczego, 8 zakładów żywienia zbiorowego, w tym 3 zakładów małej gastronomii. Decyzje z rygorem natychmiastowego wykonania wystawiano w przypadkach zagrażających bezpieczeństwu żywności. Za uchybienia, wynikające z art. 103 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, skierowano 8 wniosków o ukaranie do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w związku z prowadzeniem działalności lub rozszerzeniem działalności bez uzyskania decyzji zatwierdzenia PPIS w Siedlcach. Na podmioty odpowiedzialne Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny nałożył kary pieniężne na sumę 7000 zł. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami podczas kontroli oraz za kontrole sprawdzające, zgodnie z art. 75 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, wystawiono 115 decyzji opłaty. Ogółem wydano 239 decyzji administracyjnych.

Do badań laboratoryjnych pobrano 489 próbek środków spożywczych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, w próbkach badano parametry mikrobiologiczne ze zwróceniem uwagi na drobnoustroje chorobotwórcze tj. pałeczki Salmonella i Listeria monocytogenes, Enterobacteriaceae, Bacillus cereus, gronkowce koagulazododatnie, bakterie

z grupy coli, *Pseudomonas aeruginosa*, Enterokoki, *Clostridium* redukujące siarczyny; parametry chemiczne głównie metale tj.: ołów, kadm, cyna, rtęć, arsen, nikiel; substancje dodatkowe; kwas erukowy, pozostałości pestycydów, azotany, mikotoksyny; zawartość witamin i związków mineralnych w suplementach diety, zawartość związków polarnych w tłuszczach smażalniczych cechy organoleptyczne, zanieczyszczenia fizyczne oraz biologiczne i znakowanie.

Zakwestionowano 5 produktów spożywczych w ilości 25 próbek:

- „*Lody śmietankowe włoskie. Lody z automatu na bazie mleka*” ze względu na ponadnormatywną liczbę *Enterobacteriaceae* w 1 g
- *Mięso mielone z kurczaka świeże* - ze względu na obecność drobnoustrojów chorobotwórczych *Salmonella* z grupy C₂ w 25g produktu
- *Pierś z kurczaka. Klasa A schłodzona* - ze względu na obecność drobnoustrojów chorobotwórczych w 25 g produktu *Salmonella* z grupy D – *Salmonella Enteritidis*
- *Filet z piersi kurczaka świeży, klasa A* - ze względu na obecność drobnoustrojów chorobotwórczych w 25 g produktu - *Salmonella* z grupy C₂
- *Mięso na kotlety z fileta z piersi indyka. Surowy wyrób mięsny* - ze względu na obecność drobnoustrojów chorobotwórczych w 25 g produktu - *Salmonella* z grupy E

W 2023 r. w ramach systemu wczesnego ostrzegania o produktach niebezpiecznych (RASFF) prowadzono kontrole w zakładach obrotu żywnością, suplementami diety oraz materiałami do kontaktu z żywnością na terenie miasta Siedlce, dotyczące 31 rodzajów środków spożywczych w tym 14 suplementów diety oraz 1 materiału i wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością. Przyczyną kwestionowania środków spożywczych w ww. powiadomieniach było: przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu (ndp) pozostałości pestycydu – imidakloprydu, stwierdzenie benzoapirenu oraz sumy WWA, wysoki poziom alkaloidów tropanowych, obecność *Salmonella enteritidis*, *Listeria monocytogenes*, *Salmonella* z grupy C₂ w 2 próbkach z 5 zbadanych, przekroczenie ndp sumy alkaloidów pirolizydynowych, ponadnormatywna ilość barwnika E110 niezadeklarowanego w składzie produktu, przekroczenie ndp pozostałości niklu, przekroczenie ndp pestycydu chloropiryfosu, obecność *Salmonella* z grupy E, obecność *Salmonella Braenderup*, wykrycie niedeklarowanego na opakowaniu alergenu – glutenu, przekroczenie ndp rtęci, oraz stwierdzenie składnika niedozwolonego 5-hydroksytryptofan i stwierdzenie napromieniowania suplementu diety.

Przyczyną kwestionowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością było odbarwienie motywu dekoracyjnego oraz jego odklejenia i przemieszczenia do płynu modelowego.

Podmioty wycofały ww. produkty z obrotu i zwróciły do producenta lub poddały je utylizacji.

W 2023 r. prowadzono kontrole akcyjne (przy współudziale przedstawicieli Inspekcji Weterynaryjnej) w związku z prawdopodobieństwem wystąpienia choroby zwanej afrykańskim pomorem świń. Kontrole te dotyczyły pochodzenia mięsa, jego identyfikowalności oraz gospodarki odpadami, głównie pochodzenia zwierzęcego. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Właściciele zakładów są zobowiązani aktami prawnymi do wdrażania i stosowania procedur Dobrych Praktyk Higienicznych i Produkcyjnych (GHP/GMP) oraz systemu HACCP-

czyli systemu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w oparciu o analizę zagrożeń, ocenę ryzyka zdrowotnego i krytyczne punkty kontroli. Dzięki wnikliwym kontrolom, przeprowadzanym przez pracowników nadzoru, możemy stwierdzić, że wzrasta systematycznie liczba obiektów, w których opracowano dokumentację GHP i GMP oraz systemu HACCP. Wszyscy przedsiębiorcy składający wniosek o zatwierdzenie zakładu mają obowiązek okazać opracowane procedury GHP, GMP oraz system HACCP. Problemem jest wdrożenie tych systemów. Zadawalająca sytuacja jest w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego. W innych grupach obiektów żywnościowo-żywieniowych tj. zakładach produkcyjnych, zakładach obrotu żywnością oraz zakładach żywienia zbiorowego otwartego wprowadzanie ww. systemów jest bardziej problematyczne.

Brak wiedzy fachowej jest w dużym stopniu przyczyną niewłaściwego postępowania ze środkami spożywczymi w produkcji, obrocie, jak i nieprawidłowego żywienia dzieci i młodzieży.

Zgodnie z Rozdziałem XII załącznika II Rozporządzenia (WE) Nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie higieny środków spożywczych, to przedsiębiorstwa sektora spożywczego zapewniają, że personel pracujący z żywnością jest szkolony w sprawach higieny żywności, odpowiednio do jego charakteru pracy. W związku z powyższym większą aktywnością w tym zakresie powinni wykazać się właściciele obiektów „żywnościowych”. Biorąc pod uwagę listę zagrożeń dla zdrowia konsumenta, wynikających ze spożycia niewłaściwej jakości żywności, staramy się nie tylko wskazywać nieprawidłowości, ale także uświadamiać osoby pracujące w kontakcie z żywnością, że to one odpowiadają za bezpieczeństwo żywności, a tym samym za stan zdrowia społeczeństwa.

W 2023 r. do Sekcji Higieny Żywności i Żywienia wpłynęło 38 interwencji od klientów, przeprowadzono 39 kontroli interwencyjnych. W 16 przypadkach były to interwencje zasadne, 2 sprawy przekazano zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową, w 1 przypadku kwestie podniesione w interwencji analizowane były podczas kontroli bieżących w obiektach tj. sklepy Żabka, Carrefour oraz restauracji McDonalds, w pozostałych przypadkach interwencje nie były uzasadnione. Interwencje dotyczyły niewłaściwej jakości dań oferowanych w restauracjach, braku higieny przy sporządzaniu posiłków, wystąpienia dolegliwości ze strony układu pokarmowego po spożyciu posiłków, niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego lokali, niewłaściwej jakości środków spożywczych oferowanych w sprzedaży, niewłaściwych warunków przechowywania żywności, obecności szkodników. Za stwierdzone nieprawidłowości osoby odpowiedzialne ukarano grzywną w drodze mandatu karnego (15 mandatów na kwotę 4400 zł) oraz wszczęto postępowanie administracyjne dotyczące unieruchomienia kontrolowanego zakładu z uwagi na prowadzenie działalności bez uzyskania decyzji zatwierdzenia PPIS w Siedlcach w zakresie żywienia zbiorowego.

W 2023 r. w okresie ferii zimowych przeprowadzono 4 kontrole sanitarne bloków żywieniowych placówek będących organizatorem wypoczynku na terenie Miasta Siedlce. Podczas kontroli w ww. placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej, jednakże po przeanalizowaniu jadłospisów w 3 placówkach pouczono osoby odpowiedzialne o konieczności modyfikacji przedstawionego jadłospisu.

W 2023 r. w okresie wakacji przeprowadzono 3 kontrole sanitarne bloku żywieniowego placówek będących organizatorem wypoczynku na terenie Miasta Siedlce. Podczas kontroli

w ww. placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości, jednakże po przeanalizowaniu jadłospisów w 3 placówkach pouczono osoby odpowiedzialne o konieczności modyfikacji przedstawionego jadłospisu.

W 2023 r. przeprowadzono kontrole 2 bloków żywienia w szpitalach zlokalizowanych na terenie Miasta Siedlce, w tym 1 blok żywienia w systemie cateringowym.

W blokach żywienia odbywa się produkcja posiłków w zakresie „od surowca do gotowej potrawy”. W trakcie kontroli dokonano oceny jadłospisów dekadowych, diety podstawowej. W protokołach z kontroli ujęto zalecenia i uwagi dotyczące okazanych jadłospisów:

- zbyt długa przerwa nocna między posiłkami;
- należy uwzględnić tłuszcze roślinne bogate w kwasy jedno i wielonasycone przynajmniej w posiłku obiadowym;
- należy uwzględnić podaż warzyw i owoców;
- należy zapewnić pełnowartościowe białko w każdym posiłku;
- należy zwiększyć podaż produktów zbożowych z pełnego przemiału, w tym pieczywa mieszanego.

Kontrolowane podmioty chętnie korzystają ze wskazówek pracowników inspekcji i starają się dostosować zarówno stosowane produkty, jak też i technologie do wymagań obowiązujących przepisów prawnych.

W 2023 r. prowadzono 2 dochodzenia dotyczące zatruc pokarmowych na terenie miasta Siedlce:

- pierwsze dochodzenie dotyczyło zachorowania na salmonellozę u 68 - letniej kobiety zamieszkałej w Siedlcach. Rozpoznane zostało ognisko domowe zbiorowego zatrucia pokarmowego o etiologii *Salmonella enteritidis*. Po zweryfikowaniu danych dotyczących dodatnich wyników, okazało się, że z tego samego adresu, wpłynął również dodatni (+) wynik badania kału w kierunku *Salmonella enteritidis* dotyczący 2 - letniej dziewczynki. W trakcie wywiadu z dorosłą chorą okazało się, że jest to babcia chorego dziecka, która w czasie wakacji opiekuje się dziećmi córki, mieszka w tym samym domu i przygotowuje posiłki dla wnuków. Objawy wystąpiły u niej w tym samym czasie co u dziecka, ale zlecenie na badanie od lekarza dostała dużo później, bo w odległym czasie zgłosiła się do lekarza. W trakcie wywiadu zidentyfikowano jeszcze jednego starszego domownika z objawami żołądkowymi. Biorąc pod uwagę upływ czasu pomiędzy zachorowaniem z powzięciem podejrzenia o wystąpieniu ogniska zbiorowego zatrucia, pracownicy Sekcji HŻiŻ nie przeprowadzili kontroli sanitarnej. Jak wynikało z rozmowy z chorą, w domu nie było już żadnych potraw spożywanych w okresie przed zachorowaniem, nie było też zakupionych surowców. Osoba przygotowująca posiłki nie przechowywała tak długo paragonów zakupu, co uniemożliwiło dokładne stwierdzenie dat zakupu, nazw producentów poszczególnych surowców wykorzystanych do przygotowania posiłków czy też serii i dat przydatności partii. Chora w wywiadzie podała, że często korzysta z możliwości zakupu z ofert promocyjnych na różne produkty żywnościowe.

- drugie dochodzenie dotyczyło zachorowania na salmonellozę u hospitalizowanego 7 - letniego chłopca. Rozpoznano ognisko domowe zatrucia pokarmowego w domu prywatnym w Siedlcach. Diagnoza została postawiona bardzo późno (po 2 tygodniach od wystąpienia pierwszych objawów), ze względu na brak zlecenia na badania od lekarzy konsultujących

dziecko i leczenie objawowe. Matka dwukrotnie miała wizyty u różnych lekarzy, dopiero wobec faktu utrzymywania się dolegliwości żołądkowych, przy trzeciej wizycie uzyskała skierowanie na badanie w kierunku Salmonella/Shigella (SS). Wspólne gospodarstwo domowe stanowili rodzice oraz 3 dzieci. Z wywiadu przeprowadzonego z matką zidentyfikowano jeszcze jednego młodszego domownika z objawami nieżytu żołądkowego - młodsza siostra (lat 5), u której również wystąpiły objawy. Dziewczynka nie była konsultowana przez lekarza, matka podawała doraźnie takie same leki jak starszemu dziecku. W ramach nadzoru zlecono badanie kału w kierunku SS i uzyskano pozytywny (+) wynik Salmonelli Spp. Z uwagi na bardzo dużą rozpiętość czasową pomiędzy wystąpieniem pierwszych objawów, a uzyskaniem dodatniego (+) wyniku w kierunku *Salmonella enteritidis* trudne do ustalenia było źródło zakażenia. Matka nie pamiętała żadnych potraw, jakie spożywały chore dzieci. Wobec braku identyfikacji potraw oraz rozłożenia w czasie wystąpienia objawów nie można wykluczyć zakażenia wtórnego siostry od chorego brata przy niezachowaniu higieny.

Obserwujemy, że przypadki zatruc pokarmowych najczęściej występują w okresie letnim. Wysoka temperatura otoczenia, wilgotność, sprzyjają namnażaniu się bakterii chorobotwórczych. Na wzrost zatruc pokarmowych mają również wpływ: niewłaściwe warunki przechowywania i przygotowania żywności, nieprzestrzeganie zasad higieny, niedokładna obróbka termiczna produktów wymagających gotowania, smażenia np. mięs i ryb, używanie wody niezdatnej do picia podczas przygotowania posiłków, przechowywanie wyrobów łatwo psujących się poza urządzeniem chłodniczym oraz spożywanie produktów pochodzących z niewiadomego źródła.

Reasumując, stwierdzamy, że stan techniczny i bieżąca czystość kontrolowanych obiektów ulega poprawie, która często jest wymuszona przez wystawione decyzje administracyjne. Nadal największy problem stanowi niefrasobliwy stosunek właścicieli i personelu do zasad higieny, które winny być przestrzegane podczas produkcji czy sprzedaży artykułów spożywczych. Również brak wiedzy fachowej jest w dużym stopniu odpowiedzialny za niewłaściwe postępowanie ze środkami spożywczymi w produkcji, obrocie, jak i za żywienie dzieci i młodzieży. Trudno jest wyegzekwować od operatorów żywności wdrożenie procedur GHP i GMP oraz systemu HACCP. Mając świadomość wielu zagrożeń dla zdrowia konsumentów, staramy się przede wszystkim zwrócić uwagę osobom pracującym w kontakcie z żywnością, że to właśnie one są bezpośrednio odpowiedzialne za bezpieczeństwo żywności, a tym samym za stan zdrowia społeczeństwa.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Higieny Komunalnej

Informacje ogólne

Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Siedlcach prowadzi nadzór sanitarno – higieniczny nad warunkami higieny środowiska obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc zbiorowego wypoczynku i rekreacji, a w szczególności nadzoru nad urządzeniami wodociągowymi, w tym nadzór

nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, nad jakością ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp., wody w basenach kąpielowych, a także wody w kąpieliskach, nadzór sanitarno - higieniczny nad zakładami służby zdrowia, domami pomocy społecznej, salonami fryzjerskimi, gabinetami kosmetycznymi, tatuażu i odnowy biologicznej, środkami transportu komunikacji publicznej, hotelami, ustępami publicznymi, noclegowniami oraz innymi obiektami użyteczności publicznej.

I. Jakość wody do spożycia z wodociągu sieciowego Siedlce

Woda przeznaczona do spożycia mieszkańcom Siedlec dostarczana jest przez wodociąg zbiorowego zaopatrzenia ludności – wodociąg Siedlce. Dostarczana woda pochodzi z 5 podziemnych ujęć wody (Sekuła I i Sekuła II, Purzec, Ujrzanów, Stok Lacki). Woda ze wszystkich ujęć tego wodociągu nie wymaga stałej dezynfekcji, jej jakość mikrobiologiczna jest stabilna. Jakość wody monitorowana jest zgodnie z zatwierdzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Siedlcach harmonogramem poboru próbek wody, z częstotliwością oraz zakresem badań zgodnym z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017. poz. 2294). Próbkę wody do badań laboratoryjnych pobierane są ze stałych punktów monitoringowych wyznaczonych przez administratora w uzgodnieniu z PPIS w Siedlcach i badane w dwóch niezależnych laboratoriach. Badania wody w ramach kontroli wewnętrznej wykonywane są przez Laboratorium PWiK Sp. z o.o. w Siedlcach, które posiada zatwierdzony przez PPIS w Siedlcach, udokumentowany system jakości prowadzonych badań wody, natomiast badania w ramach urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonuje Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Siedlcach.

W 2023 roku woda przeznaczona do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Siedlce spełniała wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017. poz. 2294). Wyniki badań wody potwierdzały prawidłowy przebieg procesów uzdatniania. W wodzie nie stwierdzono zanieczyszczeń stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzi. PPIS w Siedlcach w 2023 roku nie otrzymał zgłoszeń od mieszkańców o niepożądanych reakcjach związanych ze spożyciem dostarczanej wody. W omawianym okresie PPIS w Siedlcach otrzymał jedną interwencję na jakość wody dostarczanej do jednego z mieszkań w bloku w centrum miasta. Interwencja dotyczyła wytrącanego osadu na dnie naczyń z wodą oraz tego, że z kranu płynie brudna, brązowa woda. W związku z tym pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Siedlcach pobrali do badań laboratoryjnych próbkę wody z przedmiotowego mieszkania. Wyniki przeprowadzonych badań były zgodne z wymaganiami ww. rozporządzenia. Przeprowadzono rozmowę z administratorem budynku, podczas której ustalono, że przyczyną pojawiających się okresowo zanieczyszczeń w wodzie może być zanieczyszczona sieć wewnętrzna budynku, która wymaga przepłukania. Administrator budynku poinformował, że podjął działania naprawcze.

Próbki wody do badań laboratoryjnych z wodociągu Siedlce, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody, pobierane są z 28 wyznaczonych punktów monitoringowych,

w tym 18 punktów wyznaczono na sieci wodociągowej u odbiorców wody, a 10 to punkty zlokalizowane na stacjach uzdatniania.

W 2023 roku do badań laboratoryjnych z wodociągu zaopatrzenia zbiorowego Siedlce, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody, pobrano łącznie 126 próbek wody (102 próbki pobrane przez administratora w ramach kontroli wewnętrznej oraz 24 próbki wody pobrane w ramach kontroli urzędowej Państwowej Inspekcji Sanitarnej).

PPIS w Siedlcach po analizie wyników badań ww. próbek wody w 2023 roku ocenił jej jakość jako przydatną do spożycia przez ludzi w 8 okresowych i 1 rocznej ocenie jakości wody.
Nadzór nad jakością ciepłej wody w instalacjach budynków.

PPIS w Siedlcach prowadzi nadzór sanitarny nad minimalną częstotliwością pobierania próbek ciepłej wody oraz procedurami postępowania w zależności od wyników badania bakteriologicznego wody w kierunku wykrycia bakterii *Legionella sp.* przez podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W 2023 roku pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej pobrali do badań laboratoryjnych 35 próbek ciepłej wody w ramach nadzoru Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz 74 próbki na zlecenie. Próbki pobrano w następujących grupach obiektów: podmioty wykonujące działalność leczniczą, domy pomocy społecznej, akademiki, internaty, hotele i inne obiekty hotelarskie, obiekty sportowe, placówki opieki nad dziećmi.

PPIS w Siedlcach w 2023 roku w związku z brakiem badań jakości ciepłej wody lub w związku z nieprawidłowymi wynikami badań prowadził postępowanie administracyjne w stosunku do 8 podmiotów. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PPIS w Siedlcach wydał 9 decyzji opłatowych, 6 decyzji administracyjnych w związku z nieprawidłowymi wynikami badań ciepłej wody oraz 1 decyzję nakazującą wykonanie badań ciepłej wody w kierunku wykrycia bakterii *Legionell sp.*

W 2 przypadkach (2 obiekty hotelowe) zostało wszczęte postępowanie administracyjne w związku z niewykonaniem przez administratora badań ciepłej wody w kierunku wykrycia bakterii *Legionella sp.* Badania przeprowadzono, a sprawozdania z badań, których wyniki odpowiadały wymaganiom prawnym, zostały przedstawione PPIS w Siedlcach.

PPIS w Siedlcach w 2023 roku wydał 4 decyzje w związku ze stwierdzeniem skażenia ciepłej wody bakteriami *Legionella sp.* w obiektach ochrony zdrowia. W zależności od stopnia skażenia sieci, administratorzy podejmowali stosowne działania naprawcze, w celu zapewnienia pacjentom ciepłej wody o jakości zgodnej z obowiązującymi przepisami. Skuteczność tych działań była potwierdzana wynikami badań kontrolnych.

W stosunku do 1 obiektu hotelarskiego PPIS w Siedlcach, w związku ze stwierdzeniem bardzo wysokiego skażenia bakteriami *Legionella sp.* instalacji ciepłej wody, wydał decyzję, w której nakazał wyłączyć z eksploatacji urządzenia i instalacje ciepłej wody oraz przeprowadzić zabiegi ich czyszczenia i dezynfekcji, a następnie przedstawić Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Siedlcach wyniki badań próbek wody pobranych z instalacji ciepłej wody użytkowej w kierunku wykrycia bakterii *Legionella*

sp., których wyniki będą zgodne z obowiązującymi przepisami. Badania kontrolne potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych.

Wysokie skażenie bakteriami *Legionella sp.* instalacji ciepłej wody stwierdzono w 1 internacie. PPIS w Siedlcach w związku z tym wydał decyzję nakazującą wyłączenie z użytkowania pryszniców oraz podjęcie działań naprawczych, których skuteczność będzie potwierdzona wynikami badań laboratoryjnych próbek ciepłej wody. Badania kontrolne potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach w związku z występującym na terenie Polski wzrostem ryzyka namnażania się bakterii z rodzaju *Legionella* w instalacjach wewnętrznych w sierpniu 2023 roku skierował do wszystkich administratorów obiektów hotelowych, administratorów budynków mieszkalnych wielorodzinnych, administratorów wodociągów, pismo informujące o konieczności przeprowadzania okresowych przeglądów instalacji wodnych, regularnego ich czyszczenia oraz badania jakości ciepłej wody użytkowej na obecność bakterii *Legionella sp.* w instalacjach wody ciepłej i basenowej, konieczność prowadzenia stałej kontroli instalacji wentylacyjno – klimatyzacyjnych z uwzględnieniem okresowych przeglądów technicznych i sanitarnych.

II. Pływalnie

Na terenie Miasta Siedlce w roku 2023 funkcjonowały 2 obiekty basenowe. Każdy z tych obiektów posiadał oraz realizował zatwierdzony przez PPIS w Siedlcach harmonogram poboru próbek wody z niecek basenowych oraz ich systemów cyrkulacji. Badania próbek wody, pobranych w ramach kontroli wewnętrznej, wykonywane były zgodnie z zawartymi umowami przez laboratoria zewnętrzne, a otrzymane wyniki badań administratorzy bezzwłocznie przekazywali do PPIS w Siedlcach. W ramach urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej badania wykonywał Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarnej -Epidemiologicznej w Siedlcach.

Park Wodny Siedlce

Park Wodny Siedlce jest największym obiektem basenowym w Mieście Siedlce. Pływalnia Park Wodny Siedlce dysponuje 5 nieckami basenowymi z własnymi systemami cyrkulacji wody: basen sportowy, rekreacyjny, jacuzzi, brodzik dla dzieci oraz basen zjeżdżalni wodnych (hamowny), a także tężnią solankową, zespołem saun oraz kręgielnią.

W marcu 2024 roku ww.obiekt, na podstawie sprawozdań z badań jakości wody przeprowadzonych w roku 2023, otrzymał od PPIS w Siedlcach Zbiorczą Ocenę Jakości Wody, obejmującą okres od dnia 01.01.2023 r. do dnia 31.12.2023 r.

W 2023 roku odnotowano incydentalne przekroczenia oznaczanych parametrów fizykochemicznych (azotany, chlor wolny), kolejne badania każdorazowo potwierdzały skuteczność przeprowadzonych przez administratora działań naprawczych.

Zarządzający pływalnią, w ramach prowadzonej w 2023 roku kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalni, okazał sprawozdania z badań laboratoryjnych 190 próbek wody, na podstawie których PPIS w Siedlcach wydał 13 bieżących ocen jakości wody, w których stwierdził, że woda w Parku Wodnym Siedlce, ul. Jana Pawła II 8, 08-110 Siedlce odpowiada wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230).

Podczas przeprowadzonej w obiekcie kontroli sanitarnej nie stwierdzono nieprawidłowości. W omawianym okresie PPIS w Siedlcach nie prowadził postępowania administracyjnego mającego na celu doprowadzenie jakości wody na pływalni do wymagań obowiązujących przepisów.

W okresie od 04.09.2023 r. do 22.09.2023 r. pływalnia nie była dostępna dla klientów z powodu przerwy technologicznej, podczas której wykonano niezbędne naprawy, przeglądy i prace porządkowe.

Centrum Rehabilitacji Klonowa

Pływalnia Centrum Rehabilitacji Klonowa Sp. z o.o. - dysponuje 2 nieckami z własnymi systemami cyrkulacji wody (basen rehabilitacyjno – rekreacyjny oraz jacuzzi, które od kilku lat jest wyłączone z eksploatacji). PPIS Siedlcach w marcu 2024 roku, na podstawie sprawozdań z badań jakości wody, wydał Zbiorczą Ocenę Jakości Wody obejmującą okres od dnia 01.01.2023 r. do dnia 31.12.2023 r. dla wody z niecki i systemu cyrkulacji basenu rehabilitacyjno – rekreacyjnego.

W 2023 roku pobrano ogółem 38 próbek wody do badań laboratoryjnych z niecki basenowej i systemu cyrkulacji. W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. odnotowano sporadyczne przekroczenia parametru ogólnej liczby mikroorganizmów inkubowanych w 36°C, a także przekroczenia parametru chlor wolny. W takich przypadkach administrator pływalni podejmował stosowne działania naprawcze, których skuteczność była potwierdzana w kolejnych wynikach badań próbek wody.

W omawianym okresie PPIS w Siedlcach nie prowadził postępowania administracyjnego, mającego na celu doprowadzenie jakości wody na pływalni do obowiązujących przepisów.

W okresie od 01.09.2023 r. do 30.09.2023 r. ww. pływalnia nie była dostępna dla klientów, w tym okresie trwała przerwa technologiczna, podczas której m.in. wymieniono wodę w niecce basenowej.

Pływalnia przy Szkole Podstawowej Nr 8

Pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 8 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego, ul. Pescantina 2, 08-110 Siedlce w 2023 roku była wyłączona z użytkowania z powodu trwającego od lipca 2022 r. generalnego remontu.

W związku z planowanym ponownym udostępnieniem pływalni dla użytkowników w grudniu 2023 roku administrator wodociągu przedstawił do zatwierdzenia przez PPIS w Siedlcach harmonogram poboru próbek wody do badań na rok 2024.

III. Jakość wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka oraz stan sanitarno – porządkowy przyległego terenu rekreacyjnego.

W sezonie letnim 2023 roku zgodnie z uchwałą Rady Miasta Siedlce w sprawie określenia sezonu kąpielowego i wykazu kąpielisk na terenie miasta Siedlce w 2023 roku, Kąpielisko Miejskie nad Zalewem Muchawka funkcjonowało od 24 czerwca 2023 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r.

Przed sezonem kąpielowym pracownicy PSSE w Siedlcach, w ramach kontroli urzędowej, pobrali do badań laboratoryjnych próbkę wody z kąpieliska. Na podstawie sprawozdania z przeprowadzonych badań, PPIS w Siedlcach wydał ocenę stwierdzającą przydatność wody do kąpeli, przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego.

Miasto Siedlce, jako organizator kąpieliska, w trakcie sezonu kąpielowego przeprowadziło badania jakości wody, zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Siedlcach harmonogramem poboru próbek wody.

W trakcie sezonu kąpielowego do badań laboratoryjnych łącznie pobrano z kąpieliska 4 próbki wody. Na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań, PPIS w Siedlcach wydał 4 oceny jakości wody w kąpielisku, stwierdzając przydatność wody do kąpieli oraz to, że spełniała ona wymogi obowiązującego Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U.2019 r., poz. 255).

Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego oddano do użytku budynek nad zalewem, w którym m.in. zapewniono toalety z natryskami, przebieralnie, pomieszczenie dla ratowników, pomieszczenie gospodarcze.

W trakcie trwania sezonu przeprowadzono kontrole sanitarną terenu rekreacyjnego nad Zalewem Muchawka, podczas której nie stwierdzono uchybień. Plaża utrzymana czysto, kosze na odpady opróżnione, czystość bieżąca toalet bez zastrzeżeń, wyposażenie w środki higieny bez uwag.

Organizator kąpieliska na bieżąco umieszczał na tablicy ogłoszeń i na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego „Serwis Kąpieliskowy” bieżące informacje dot. warunków panujących na kąpielisku.

PPIS w Siedlcach umieszczał na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego „Serwis kąpieliskowy” bieżące informacje o jakości wody w „Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka”;

IV. We wrześniu 2023 roku PPIS w Siedlcach, wydał ocenę sezonową jakości wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka w sezonie letnim 2023 oraz poinformował o podjętych środkach zarządzania w odniesieniu do przedmiotowego kąpieliska przez PPIS w Siedlcach i przez organizatora kąpieliska.

Zgodnie z §5 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U.2019 r., poz. 255) „*Właściwy państwowy inspektor sanitarny dokonuje klasyfikacji jakości wody w kąpielisku na podstawie co najmniej 16 próbek obejmujących cztery sezony kąpielowe*”.

Po sezonie kąpielowym 2023 jakość wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka została sklasyfikowana jako niedostateczna i jej jakość pogorszyła się w stosunku do sezonu 2022, w którym była sklasyfikowana jako dobra.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach w styczniu 2024 roku, poinformował Prezydenta Miasta Siedlce o wynikach klasyfikacji wody. Jednocześnie PPIS w Siedlcach mając na uwadze wymagania prawa krajowego wskazane dla kąpielisk, w których jakość wody została zaklasyfikowana jako niedostateczna, z jednoczesnym pogorszeniem się jej jakości w porównaniu do lat ubiegłych oraz zadania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na rzecz poprawy jakości wody w kąpieliskach, zwrócił się z prośbą o podjęcie działań na rzecz poprawy jakości wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka. W ww. piśmie PPIS w Siedlcach poinformował również, że podejmując działania na rzecz poprawy jakości wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka należy mieć na uwadze to, iż zgodnie z art. 346 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017

r. Prawo Wodne państwowy powiatowy lub państwowy graniczny inspektor sanitarny wprowadza, w drodze decyzji, stały zakaz kąpeli, w przypadku gdy jakość wody w kąpielisku została zaklasyfikowana jako niedostateczna w 5 kolejnych sezonach kąpielowych.

W marcu 2024 roku PPIS w Siedlcach otrzymał pismo Prezydenta Miasta Siedlce - odpowiedź na ww. pismo, w którym organizator kąpieliska poinformował o podjętych już działaniach oraz o działaniach zaplanowanych mających na celu poprawę jakości wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka. Organizator poinformował, że zamierzony cel osiągnie poprzez ograniczenie negatywnego oddziaływania na jakość wody w Zalewie Muchawka. W tym celu zostaną przeprowadzone kontrole sposobu odprowadzania ścieków przez właścicieli nieruchomości zlokalizowanych w sąsiedztwie doprowadzalnika, wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Organizator kąpieliska pogorszenie jakości wody wiąże z trwającą aktualnie w okolicach rzeki Muchawka budową autostrady. Organizator zadeklarował, że zwróci się do wykonawcy autostrad i zobowiąże do prowadzenia prac budowlanych w sposób zapobiegający zanieczyszczeniu wody w doprowadzalniku oraz do zabezpieczenia skarp nasypów przed osuwaniem do rzeki Muchawka i do doprowadzalnika. Organizator, mając na celu poprawę jakości wody w Zalewie Muchawka, zobowiązał się do współpracy z Polskim Związkiem Wędkarskim Okręg Siedlce, Strażą Rybacką, Siedlecką Grupą Karpową.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Obiekty świadczące pomoc osobom bezdomnym

Pod nadzorem PPIS w Siedlcach jest jeden obiekt świadczący pomoc osobom bezdomnym, są to Mieszkania Wspierane, ul. Kleeberga 2, 08-110 Siedlce. Administratorem obiektu jest Caritas Diecezji Siedleckiej, ul. Budowlana 1, 08 – 110 Siedlce.

Placówka mieści się w budynku wolnostojącym, parterowym. Teren obiektu jest ogrodzony, utrzymany w dostatecznym porządku. Zaopatrzenie w wodę – wodociąg Siedlce, woda ciepła i ogrzewanie pomieszczeń – PEC Siedlce, odprowadzenie ścieków do miejskiej sieci sanitarnej. Odpady komunalne zmieszane i segregowane odbierane są przez PUK Siedlce.

W obiekcie wydzielono 20 pokoi sypialnych dla 44 osób (pokoje 2 i 3-osobowe), łazienkę (3 kabiny WC i 3 natryski) w łazience ustawiono również pralkę automatyczną dla potrzeb mieszkańców. Pozostałe pomieszczenia to magazyn bielizny czystej, pomieszczenie administracyjne, kapliczka, kuchnia. Pokoje wyposażone są w niezbędne meble, część pokoi wyposażono także w lodówki.

W obiekcie przebywa około 20 osób, w większości są to mężczyźni.

Osoby korzystające z noclegowni mają możliwość korzystania z posiłków obiadowych z jadłodajni Centrum Integracji Społecznej Caritas Diecezji Siedleckiej, ul. Świętojańska 4, 08-110 Siedlce. W obiekcie zapewnione są warunki (wydzielona kuchnia z niezbędnym wyposażeniem) do samodzielnego przygotowania gorących posiłków lub odgrzania gotowych.

Osoby przebywające w noclegowni otrzymują podstawowe środki utrzymania higieny tj. mydło, szampon, pasta do zębów, papier toaletowy, a także proszek do prania lub kapsułki, pościel, ręczniki i odzież.

Utrzymanie czystości w obiekcie należy do mieszkańców, pokoje mieszkalne sprzątają osoby je zamieszkujące, a części wspólne też sami mieszkańcy, zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Ponadto na posesji, w sąsiedztwie budynku głównego, ustawiono kontener/świetlicę, w której znajdują schronienie osoby będące w nagłej potrzebie, krótkotrwałego schronienia. Kontener jest ogrzewany z wykorzystaniem klimatyzatora, jest w nim możliwość zagotowania wody i przyrządzenia ciepłego napoju, są materace, krzesła, stolik. Dla potrzeb osób korzystających ze świetlicy na posesji ustawiono kabinę TOI TOI.

W 2023 roku przeprowadzono 2 kontrole sanitarne w ww. obiekcie, podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2023 r. odnowiono wszystkie pokoje oraz zakupiono stojaki na rowery.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W 2023 roku z tej grupy skontrolowano 18 obiektów.

Skontrolowano 4 obiekty świadczące usługi opalania - solaria. Podczas kontroli tych obiektów szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie przez podmioty świadczące ww. usługi wymagań zawartych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017 r., poz. 2111). W szczególności sprawdzano przestrzeganie zakazu udostępniania, reklamowania i promocji solariów wśród osób małoletnich oraz konieczność umieszczenia informacji o niedostępności solarium osobom poniżej 18 roku życia i o tym, że korzystanie z solarium stwarza ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry. Informacja taka powinna być umieszczona w widocznym miejscu świadczenia usług. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono naruszenia przepisów ww. ustawy.

W 1 zakładzie fryzjerskim (na skontrolowanych 5 zakładów) stwierdzono brak preparatów do dezynfekcji narzędzi fryzjerskich. Za stwierdzoną nieprawidłowość nałożono mandat karny na kwotę 200 złotych i wydano decyzję opłatową. Podczas kontroli sprawdzającej stwierdzono uzupełnienie środków dezynfekcyjnych.

W 2023 roku skontrolowano 9 gabinetów świadczących usługi kosmetyczne. W 2 gabinetach kosmetycznych stwierdzono uchybienia techniczne tj. brak umywalki do mycia rąk w pomieszczeniu świadczenia usług i brudne zniszczone ściany i drzwi oraz brak wentylacji w pomieszczeniu świadczenia usług. W obu przypadkach PPIS w Siedlcach wydał decyzje z poleceniem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz decyzje opłatowe. Nieprawidłowości zostały usunięte w określonym terminie, co potwierdziły przeprowadzone kontrole sprawdzające.

Hotele i obiekty hotelarskie

W 2023 roku skontrolowano 9 hoteli funkcjonujących w Siedlcach.

W stosunku do 1 obiektu PPIS w Siedlcach prowadził postępowanie administracyjne w związku ze stwierdzonymi podczas kontroli uchybieniami tj. brudne ściany w pokojach hotelowych oraz zniszczona wykładzina podłogowa w ciągach komunikacyjnych. Właściciel hotelu w ustalonym terminie usunął stwierdzone nieprawidłowości.

Placówki leczenia stacjonarnego

W 2023 roku pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej skontrolowali 3 obiekty świadczące stacjonarną opiekę medyczną oraz 1 podmiot zewnętrzny świadczący usługę sprzątnięcia na rzecz podmiotu leczniczego.

Podczas kontroli tych obiektów zwracano szczególną uwagę na postępowanie z bielizną szpitalną, odpadami medycznymi, zaopatrzenie w wodę, bieżącą czystość

ogólnodostępnych pomieszczeń tj. szatni, pomieszczeń sanitarno – higienicznych, a także realizowanie przez podmioty lecznicze obowiązku wykonywania badań ciepłej wody w kierunku wykrycia bakterii *Legionella sp.*

PPIS w Siedlcach wydał 1 decyzję nakazującą doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno - technicznego pomieszczenia przechowywania odpadów medycznych. Podmiot usunął nieprawidłowości w terminie określonym w decyzji.

Dworzec PKP

W marcu 2023 roku przeprowadzono kontrolę dworca PKP. W związku z wyłączeniem z użytkowania na czas remontu budynku dworca PKP, wykonawca zorganizował w kontenerach: kasy, poczekalnię i toalety. Dodatkowo na czas remontu, dla podróżnych, w okolicy kontenera, ustawiono kabinę TOI TOI. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych.

Centrum przesiadkowe

Przeprowadzona w lipcu 2023 roku kontrola stanu sanitarno – higienicznego Centrum przesiadkowego wykazała dostateczny stan sanitarno - techniczny. Toalety w budynku zlokalizowanym na terenie Centrum przesiadkowego wyposażono w podstawowe środki higieny, utrzymane czysto. Teren Centrum przesiadkowego bez zastrzeżeń. Podmiot będący administratorem obiektu okazał umowę na odbiór odpadów komunalnych.

Toalety publiczne

W 2023 roku na terenie Miasta Siedlce funkcjonowały 4 ustępy publiczne skanalizowane oraz 10 toalet przenośnych nieskanalizowanych typu TOY-TOY. Wszystkie były objęte nadzorem sanitarnym. Ustęp publicznym przy ul. Armii Krajowej otwarty jest w godzinach 7⁰⁰ – 20⁰⁰, w tym czasie zapewniona jest stała obsługa. Pozostałe toalety nie posiadają stałej obsługi. Zgodnie z zawartą przez Miasto Siedlce umową, utrzymaniem bieżącej czystości i porządku w ustępach publicznych skanalizowanych zajmuje się firma usługowa. Podczas przeprowadzanych kontroli stwierdzono dostateczne wyposażenie ustępów w środki higieny oraz środki myjące i dezynfekcyjne oraz dostateczny stan sanitarny.

Toalety przenośne ustawiane były przy Cmentarzu na ul. Siostry Faustyny Kowalskiej, przy ul. Kurpiowskiej, ul. Przymiarki, ul. Sokołowskiej, ul. Leśnej/Kalinowej, ul. Hetmana Żółkiewskiego, ul. Okrężnej, ul. Terespolskiej i ul. Mazowieckiej.

Serwisem toalet zajmuje się specjalistyczna firma TOY-TOY Polska Sp. z o.o. Serwis ww. toalet jest wykonywany 2 x w tygodniu. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2023 roku pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili kontrole w innych obiektach użyteczności publicznej takich jak: kino, zakład karny, sale zabaw dla dzieci, lodowisko.

Podczas kontroli ww. obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości z wyjątkiem 1 obiektu. W 2023 roku PPIS w Siedlcach otrzymał interwencję dotyczącą warunków sanitarno – technicznych w obiekcie użyteczności publicznej. Zarzuty podnoszone w interwencji potwierdziły się, PPIS w Siedlcach w związku z tym wydał decyzję z poleceniem doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno – technicznego toalety. Nieprawidłowości zostały usunięte w określonym w decyzji terminie.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Higieny Pracy oraz zagadnień związanych ze środkami zastępczymi

W 2023 roku pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy PSSE w Siedlcach znajdowało się 267 zakładów pracy, zatrudniających łącznie 14 423 pracowników.

Struktura wielkości zakładów przedstawiała się następująco:

- 117 zakładów zatrudniających do 9 pracowników - 43,8 %
- 84 zakłady zatrudniające do 49 pracowników - 31,5 %
- 54 zakłady zatrudniające do 249 pracowników - 20,2 %
- 12 zakładów zatrudniających powyżej 250 pracowników - 4,5 %.

W poniższej tabeli przedstawiono ogólną liczbę obiektów w poszczególnych branżach, wg numerów PKD:

Numer PKD	Liczba obiektów w ewidencji
02 - leśnictwo i pozyskiwanie drewna	1
08 – pozostałe górnictwo i wydobywanie	1
10 - produkcja artykułów spożywczych	9
11- produkcja napojów	1
13- produkcja wyrobów tekstylnych	2
14 – produkcja odzieży	13
15 - produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	1
16 - produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1
17 - produkcja papieru i wyrobów z papieru	3
18 – poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1
20 – produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1
22 - produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	5
23 - produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	6
25 - produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	18
29 - produkcja pojazdów samochodowych przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	1
30 – produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1
32 - pozostała produkcja wyrobów	1
33 - naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2
35 – wytwarzanie i zaopatrywanie	4
37 - odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	2
38 - działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców	7
41 - roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	8
42 - roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	7
43 - roboty budowlane specjalistyczne	3
45 - handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi: naprawa pojazdów samochodowych	32
46 - handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	30
47 - handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	34
49 - transport lądowy oraz transport rurociągowy	5
52 – magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	3
56 – działalność usługowa związana z żywieniem	1
61 - telekomunikacja	1

71 - działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne	2
73 - reklama, badanie rynku i opinii publicznej	3
74 - pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1
75 - działalność weterynaryjna	1
80 - działalność detektywistyczna i ochroniarska	1
81 - działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	3
82 - działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	1
84 - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
85 - edukacja	9
86 - opieka zdrowotna	24
87 - pomoc społeczna z zakwaterowaniem	1
91 - działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	1
93 - działalność sportowa, rozrywkowa, rekreacyjna	3
96 - pozostała indywidualna działalność usługowa	7
Razem	267

Do zakresu działania higieny pracy, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 416), należy:

- 1) kontrola utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy w tym również spełnianie przez podmiot kontrolowany obowiązków o których mowa w art. 23r ust. 3, 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne;
- 2) nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;
- 3) wydawanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia;
- 4) nadzór nad bezpieczeństwem chemicznym, w tym:
 - przestrzegania przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1816) obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;
 - przestrzeganiem, przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939);
 - przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej w oparciu o ustawę z dnia 09 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz. U. z 2021 r., poz. 24).
- 5) nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz przestrzegania

przepisów ww. ustawy dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

W roku 2023 pracownicy PSSE w Siedlcach skontrolowali 34 obiekty, przeprowadzili 42 kontrole. Wydanych zostało 10 decyzji z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego, nakładających na pracodawców 25 nakazów, do wykonania w ustalonych terminach oraz 9 decyzji płatniczych.

Ad. 1)

Pracodawcy są zobowiązani do zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. W 2023 roku stwierdzono, podczas przeprowadzonych kontroli, uchybienia w zakresie stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń socjalnych i pomieszczeń pracy w 4 obiektach.

W 2023 r. przeprowadzono kontrole dwóch podmiotów prowadzących działalność w zakresie sprzedaży, magazynowania i/lub przeładunku paliw ciekłych. Nie stwierdzono nieprawidłowości dot. realizacji obowiązków, o których mowa w art. 23r ust. 3, 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne tj. posiadania koncesji, wpisu do rejestru podmiotów przywożących, zgłaszania do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki infrastruktury paliw ciekłych.

Ad. 2)

Pracodawcy zatrudniający pracowników w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące w środowisku pracy, są zobowiązani do dokonywania badań i pomiarów tych czynników. W 6 zakładach pracy stwierdzono brak lub brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

Narażenie na poszczególne czynniki szkodliwe przedstawia poniższa tabela.

Liczba narażonych na czynniki szkodliwe (stężenia/ natężenia powyżej NDS /NDN) i liczba zakładów, w których występowały przekroczenia NDS/NDN (wg stanu na koniec roku 2023)

Czynnik szkodliwy	2023 r.	
	Liczba zakładów	Liczba narażonych pracowników
Hałas	10	320
Drgania mechaniczne miejscowe	1	14
Pyły mąki	1	4
Ogólna liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia/liczba zakładów	324/11 (14 pracowników w 1 zakładzie narażonych zarówno na hałas jak i na drgania mechaniczne miejscowe)	

W ramach sprawowanego nadzoru w 2023 r. wydano decyzję zobowiązującą pracodawcę do poprawy warunków zdrowotnych środowiska pracy, poprzez obniżenie stwierdzonych badaniami przekroczeń NDS pyłów mąki. Pracodawcy, u których stwierdzono przekroczenia NDN dźwięku i drgań mechanicznych miejscowych, w trakcie trwania czynności

kontrolnych okazywali wprowadzony w życie program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas i drgania.

Pracownicy narażeni na ponadnormatywne natężenie dźwięku stanowią od lat najliczniejszą grupę zatrudnionych w środowisku pracy ze stwierdzonymi przekroczeniami normatywów higienicznych. Częstym powodem braku możliwości obniżenia natężenia dźwięku w środowisku pracy jest specyfika produkcji. W takich przypadkach, na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. nr 157, poz. 1317), pracodawcy są zobowiązani do sporządzenia i wprowadzenia w życie programu działań organizacyjno - technicznych zmierzających do jak najskuteczniejszego ograniczenia narażenia pracowników na hałas a w przypadku, gdy uniknięcie lub wyeliminowanie ryzyka zawodowego wynikającego z narażenia na hałas nie jest możliwe za pomocą środków ochrony zbiorowej lub organizacji pracy, pracodawcy zobowiązani są udostępnić pracownikom, właściwe i dostosowane do poziomu dźwięku, środki ochrony indywidualnej oraz nadzorować prawidłowość ich stosowania.

W stosunku do 2022 r. poprawiono warunki pracy 13 pracownikom w tym:

- 4 pracownikom w jednym zakładzie pracy w zakresie obniżenia natężenia dźwięku (likwidacja stanowisk pracy);
- 8 pracownikom w zakresie stężenia manganu poprzez zmianę lokalizacji zakładu a tym samym warunków środowiska pracy;
- 1 pracownikowi w 1 zakładzie pracy w zakresie drgań mechanicznych miejscowych poprzez zakup nowych narzędzi pracy – szlifierek.

Na podstawie kontroli przeprowadzonych w roku sprawozdawczym i w latach ubiegłych w obiektach na terenie Miasta Siedlce stwierdzono, że występuje potencjalne narażenie 3607 pracowników w 74 zakładach pracy, na szkodliwe czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 i/lub 3 grupy zagrożenia. W 2023 r. w ww. zakresie zostało skontrolowanych 13 zakładów zatrudniających 462 pracowników narażonych na czynniki biologiczne 2 grupy zagrożenia i/lub 316 pracowników narażonych na czynniki biologiczne 3 grupy zagrożenia, podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na podstawie obowiązujących przepisów prawnych corocznie egzekwujemy obowiązki pracodawców dot.:

- przesyłania „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym”, corocznie do 15 stycznia, zgodnie z § 4. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2024 r., poz. 156), w części B.III uwzględniając procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, z podaniem liczby osób pracujących w kontakcie i/lub narażeniu oraz pozostałych informacji zgodnie ze wzorem (Załącznik Nr 2 do ww. rozporządzenia);
- wprowadzenia w życie przepisów zawartych w ww. rozporządzeniu (m.in. stosowanie środków ochrony indywidualnej, prowadzenie rejestru prac, których wykonywanie

powoduje konieczność kontaktu z tym procesem, rejestru pracowników narażonych na ten proces technologiczny, szkolenia, informowanie pracowników).

W 2023 r. w 73 zakładach na naszym terenie występował kontakt i/lub narażenie na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W 2023 r. skontrolowanych zostało 13 zakładów zatrudniających 74 pracowników w narażeniu na czynniki rakotwórcze. Przeprowadzono 15 kontroli (w tym sprawdzające), wydano 1 decyzję dotyczącą niezgodnego z przepisami prowadzenia rejestru pracowników narażonych na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Poniższa tabela przedstawia dane sporządzone na podstawie przesłanych przez pracodawców do PSSE w Siedlcach „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy” za 2023 r.

L.p.	Nazwa substancji chemicznej/jej mieszaniny/czynnika/procesu technologicznego o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	Liczba osób narażonych			
		Ogółem narażonych	K	K do 45 roku życia	M
1.	Tlenek chromu (V)	6	2	0	4
2.	Dichromian (VI) potasu	9	8	3	1
3.	Dichromian (VI) amonu	3	2	0	1
4.	Chromian (VI) potasu	4	3	1	1
5.	Chromian (VI) sodu	3	2	0	1
6.	Tlenek niklu (II)	3	0	0	3
7.	Benzen	2	1	0	1
8.	Fenoloftaleina	13	12	8	1
9.	Formaldehyd	93	84	35	9
10.	Fenylohydrazyna	1	1	0	0
11.	Benzyna; Niskowrzęca benzyna niespecyfikowana	282	19	15	263
12.	Węglowodory odnawialne	1	0	0	1
13.	Procesy technologiczne związane z narażeniem na WWA	5	1	0	4
14.	Prace związane z narażeniem na pyły drewna	30	2	0	28
15.	Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcja respirabilna	6	2	0	4
16.	Prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych	36	0	0	36
17.	Prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla	106	1	1	106
18.	Promieniowanie jonizujące	239	162	80	77

Ponadto odnotowuje się **kontakt z następującymi substancjami i/lub mieszaninami chemicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym**: sole hydrazyny, dichlorek kobaltu, kwas arsenowy, bromian (V) potasu, kadm, 1,2-dichloroetan, trichloroeten, chinolina, metotreksat, oksaliplatyna, flurouracyl, karboplatyna, dekarbazyna, topotekan, gemcytabina, paklitaksel, temozolomid, etopozyd, doksorubicyna, cyklofosfomid, cisplatyna, chloramfenikol, co oznacza, że w środowisku pracy występują czynniki rakotwórcze lub mutagenne, ale stężenie tego czynnika w powietrzu jest równe lub mniejsze od 0,1 NDS lub stosowane są takie środki ochrony zbiorowej lub indywidualnej, które chronią pracownika przed bezpośrednim narażeniem.

Ad. 3)

Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2015-2023

Jednostka chorobowa	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Poz. 3 - pylice płuc	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Poz. 15 - przewlekłe choroby narządu głosu związane z nadmiernym wysiłkiem głosowym	2	2	2	3	-	1	4	4	12
Poz. 17 - nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Poz. 18 - choroby skóry	1	-	-	-	1	1	-	-	-
Poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2	1	5	-	-	3	2	6	-
Poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	5	3	9	2	4	8	2	7	4
Poz. 21 - uszkodzenie słuchu wywołane działaniem hałasu	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Poz. 26 - choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	-	-	-	-	1 (borelioza)	1 (borelioza)	-	1 (borelioza)	1 (borelioza)
Ogółem	10	6	17	5	7	15	8	18	17

W 2023 r. do PSSE w Siedlcach zgłoszono 35 przypadków podejrzeń chorób zawodowych, przeprowadzono 30 postępowań w sprawach chorób zawodowych, sporządzono 30 kart oceny narażenia zawodowego, wystawiono 17 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz 17 kart stwierdzenia choroby

zawodowej. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych i liczba wydanych decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej była zbliżona do poziomu z 2022 roku.

Najwięcej chorób zawodowych na terenie miasta Siedlce - 12 przypadków (poz. 15 wykazu chorób zawodowych – choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat) stwierdzono u pracowników (nauczycieli) zatrudnionych w placówkach oświatowych na terenie miasta Siedlce. Na drugim miejscu (4 przypadki) uplasowały się schorzenia spowodowane sposobem wykonywania pracy tj. monotypią ruchów kończyn górnych, narzuconym, szybkim tempem pracy (często akord, praca przy taśmie) a także warunkami mikroklimatycznymi w środowisku pracy (niska temperatura otoczenia oraz niska temperatura trzymanego w dłoniach, obrabianego surowca). Odnotowano także jeden przypadek z poz. 26 wykazu chorób zawodowych - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (borelioza).

Ad. 4)

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem chemicznym w roku 2023 przeprowadzono ogółem 31 kontroli (skontrolowano 1 formulatora, 8 dystrybutorów i 22 podmioty stosujące substancje i/lub mieszaniny chemiczne). Wystawiono 2 decyzje dot. substancji/mieszanin chemicznych.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

- brak spisu stosowanych substancji/mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie - 1 przypadek;
- brak wymaganych/brak aktualnych kart charakterystyki dla stosowanych substancji/mieszanin chemicznych - 1 przypadki;
- braku aktualizacji lub braku oceny ryzyka zawodowego związanego z narażeniem na czynniki chemiczne - 2 przypadki.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz. U. z 2021 r., poz. 24) m.in. Państwowa Inspekcja Sanitarna jest podmiotem obowiązany do zgłaszania przypadków podejrzenia lub stwierdzenia zatrucia chemicznym produktem biobójczym do odpowiednich ośrodków toksykologicznych odpowiedzialnych za kontrolę zatruc produktami biobójczymi. W 2023 r. takie sytuacje nie miały miejsca. Niemniej jednak, podczas kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu i/lub stosujących produkty biobójcze, zwracamy szczególną uwagę na prawidłowe oznakowanie produktów, aby w obrocie obecne były wyłącznie produkty w oryginalnych opakowaniach, prawidłowo oznakowane i posiadające aktualne pozwolenie na wprowadzenie do obrotu. W 2023 r. przeprowadzono 22 kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu/stosowania produktów biobójczych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi nadzór nad przestrzeganiem przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorów narkotyków:

- kategorii 2 (bezwodnik octowy, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna, nadmanganian potasu i ich sole);
- kategorii 3 (kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton, keton metylowo - etylowy i ich sole z wyjątkiem soli kwasu chlorowodorowego i kwasu siarkowego)

obowiązków wynikających z:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- rozporządzenia (WE) Nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie prekursorów narkotykowych,
- rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi,
- rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/1011 z dnia 24 kwietnia 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie (WE) Nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1277/2005.

W roku 2023 przeprowadzono 2 kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ad. 5)

W 2023 roku nie stwierdziliśmy stacjonarnych punktów handlu środkami zastępczymi. Nie odnotowano również innych form wprowadzania do obrotu tych środków. Zorganizowane zostało spotkanie robocze przedstawicieli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach i funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach w celu rozeznania rynku ewentualnego obrotu środkami zastępczymi i/lub wytwarzania środków zastępczych. Podczas spotkania, na podstawie posiadanych aktualnie danych, na nadzorowanym terenie, nie namierzono miejsc/obiektów zajmujących się wytwarzaniem środków zastępczych i/lub miejsc, w których można nabyć środki zastępcze a także miejsc o taką działalność podejrzanych.

W przypadku pozyskania informacji o podejrzeniu prowadzenia nielegalnej działalności w zakresie obrotu środkami zastępczymi i/lub wytwarzania środków zastępczych KMP w Siedlcach i PSSE w Siedlcach zobowiązały się do wzajemnego informowania i współpracy.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badania pośmiertne są zobowiązane zgłaszać państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu, wszystkie przypadki podejrzeń zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, jak i zgonów, których przyczyną mogło być albo było takie zatrucie. W 2023 r. ww. podmioty nie zgłosiły żadnych przypadków podejrzeń zatruc/zgonów tymi substancjami. Wystosowane zostały pisma przypominające o ustawowym obowiązku w powyższym zakresie.

Informacja o aktualnym stanie bezpieczeństwa sanitarnego w placówkach oświatowo-wychowawczych

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie miasta Siedlce w zakresie higieny dzieci i młodzieży ukierunkowana była na działania zmierzające do osiągnięcia pożądanych norm zdrowotnych, które umożliwiają zachowanie lub przywracanie optymalnych warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych.

W 2023 r. pracownicy pionu higieny dzieci i młodzieży obejmowali swoim nadzorem

125 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 15 placówek sezonowych (letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży).

Ogółem w placówkach tych przeprowadzono 79 kontroli sanitarnych (56 kontroli z zakresu bieżącego nadzoru, 4 kontrole interwencyjne, 13 kontroli związanych z zaopiniowaniem placówek, 6 kontroli placówek sezonowych).

W 2023 r. wydano 5 decyzji administracyjnych (2 decyzje w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości sanitarno-higienicznych i technicznych oraz 3 decyzje ze względu na nieprawidłowe wyniki badań ciepłej wody użytkowej w kierunku wykrycia bakterii *Legionella sp.*).

Warunki techniczno-sanitarne:

Z roku na rok warunki techniczno-sanitarne placówek nauczania i wychowania ulegają poprawie poprzez prowadzone remonty, wymianę starych, zniszczonych mebli (stolików i krzeseł) na nowe.

W 2023 r. w większości placówek przeprowadzono remonty bieżące obejmujące swym zakresem: malowanie pomieszczeń, wymianę wykładzin podłogowych i podłóg, częściową wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę lub naprawę ogrodzenia.

Obiekty skontrolowane w 2023 r. zapewniały właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Wszystkie placówki na terenie miasta są skanalizowane i posiadają instalację wodociągową, zapewniają bieżącą ciepłą wodę do mycia rąk przez cały rok szkolny. Urządzenia sanitarne są sprawne, studzienki kanalizacyjne właściwie zabezpieczone. Zaopatrzenie placówek nauczania i wychowania w środki czystości jest na ogół wystarczające.

W dalszym ciągu na terenie miasta Siedlce funkcjonują placówki, w których jest niedostateczna liczba urządzeń sanitarnych w stosunku do liczby uczniów/przedszkolaków. W 2023 r. uchybienia dotyczące zapewnienia dostępności do urządzeń sanitarnych stwierdzono w jednym skontrolowanym obiekcie. W wyniku przeprowadzonego postępowania administracyjnego nieprawidłowości w wyżej wymienionym zakresie zostały całkowicie usunięte.

Na koniec 2023 r., podobnie jak w roku ubiegłym, nie odnotowano placówek o niedostatecznym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym.

Meble edukacyjne:

Istotny wpływ na prawidłową postawę i zdrowie przedszkolaka/ucznia mają meble edukacyjne (stoliki i krzesła) dostosowane do zasad ergonomii. W roku sprawozdawczym ocenie dostosowania mebli poddano 112 stanowisk przedszkolnych i szkolnych w 6 oddziałach w 3 placówkach. Stwierdzono, że wszystkie dzieci korzystały z mebli dostosowanych do swojego wzrostu.

W klasach IV-VIII szkoły podstawowej najczęściej stosowany jest gabinetowy system nauczania, który powoduje występowanie trudności w dostosowaniu mebli do wzrostu uczniów, gdyż z tej samej sali korzystają uczniowie o różnym wieku i wzroście. Ponadto przy nauczaniu zintegrowanym w klasach I-III obserwuje się odchodzenie od tradycyjnego ustawienia stolików i krzeseł, co nie zawsze jest wskazane ze względu na zapewnienie dobrego

oświetlenia naturalnego (rozmieszczenie stanowisk pracy uczniów i tablicy powinno zapewnić dobre oświetlenie naturalne z lewej strony).

Rozwój/zdrowie ucznia:

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest jego aktywność fizyczna. Wywiera ona hartujący wpływ na organizm, zwiększa ogólną wydolność psychofizyczną młodego człowieka. Dlatego nie bez znaczenia są warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Wszystkie placówki skontrolowane w 2023 r. zapewniały właściwe warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W dalszym ciągu obserwuje się, że uczniowie szkół posiadających zaplecze bloku wychowania fizycznego wraz z działającymi natryskami, korzystają z kąpieli po zajęciach kultury fizycznej tylko sporadycznie. Funkcjonujące natryski wykorzystywane są zazwyczaj po dodatkowych, pozalekcyjnych zajęciach sportowych.

Podczas kontroli szkół szczególną uwagę zwracano na problem zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach. Mimo, iż wszystkie skontrolowane placówki stwarzają warunki do pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych, uczniowie nadal noszą za ciężkie plecaki, co potwierdziła przeprowadzona przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE) w Siedlcach ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych w jednej z siedleckich szkół podstawowych. Pomiary wykazały, że ciężar plecaka w stosunku do masy ciała jest nieprawidłowy aż u 28 % badanych uczniów. W głównej mierze wynika to z konieczności zabierania książek do domu, aby przygotować się do następnego dnia nauki szkolnej. Najczęściej z możliwości pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych korzystają uczniowie klas I-III.

Wypoczynek dzieci i młodzieży:

W ramach sprawowanego nadzoru nad akcją zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży stwierdzono, że ze zorganizowanej formy wypoczynku w 2023 r. skorzystało 260 dzieci i młodzieży w 6 skontrolowanych turnusach (w roku 2022 w 7 skontrolowanych turnusach wypoczywało 220 dzieci i młodzieży).

Prowadzone kontrole bieżącego stanu sanitarnego placówek, nie wykazały zaniedbań w zakresie czystości i porządku, obiekty były prawidłowo przygotowane. Stan sanitarny w placówkach zimowego i letniego wypoczynku był zadowalający, organizatorzy stworzyli prawidłowe warunki pobytu dzieci i młodzieży. Akcja zimowego i letniego wypoczynku przebiegała sprawnie, bez większych zastrzeżeń. Nie odnotowano wypadków, urazów, zatruc pokarmowych i problemów z wszawicą.

Zwalczanie wszawicy:

W dalszym ciągu na terenie działalności PSSE w Siedlcach występuje problem wszawicy, dlatego też pracownicy inspekcji sanitarnej prowadzili kontrole również pod kątem profilaktyki i zwalczania tego zjawiska (przekazywanie stanowiska Głównego Inspektora Sanitarnego na temat wyżej wymienionej problematyki, informowanie o materiałach edukacyjnych dostępnych na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach). W okresie sprawozdawczym na terenie miasta Siedlce

odnotowano 5 potwierdzonych przypadków pedikulozy w 3 szkołach podstawowych. W wyniku skoordynowanych działań dyrekcji placówek, kadry pedagogicznej, personelu medycznego oraz rodziców problem czystości głów został w miarę szybko zlikwidowany.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

W myśl art. 6 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna inicjuje, organizuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo- zdrowotną, w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych, poprzez propagowanie zasad zdrowego stylu życia, prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania chorobom zakaźnym, pobudzania aktywności prozdrowotnej ludzi na rzecz indywidualnej odpowiedzialności za zdrowie i na rzecz zdrowia publicznego.

Zadania w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia (OZiPZ) realizowała w oparciu o wytyczne Komisji Europejskiej, Światowej Organizacji Zdrowia oraz Ministerstwa Zdrowia. Praca na rzecz środowiska lokalnego skupia się w szczególności na szkoleniu edukatorów w programach proponowanych przez Inspekcję Sanitarną, doradztwie metodyczno- merytorycznym osobom będącym edukatorami, współorganizacji, bądź organizacji imprez ściśle związanych z informacją i edukacją społeczeństwa w aspekcie zdrowia.

Sekcja OZiPZ koordynuje realizację szkolnych programów edukacyjnych o randze ogólnopolskiej, wojewódzkiej i lokalnej.

Ważną i obszerną zadaniowo w działalności Sekcji jest profilaktyka antytytoniowa. Zgodnie z aktualnymi celami i strategią zdrowia publicznego, w tym mocno akcentowanym dążeniem do naturalnej eradykacji nałogu tytoniowego, wdrażamy działania zapobiegające paleniu u najmłodszych. Realizacja programów profilaktyki antytytoniowej dla dzieci i młodzieży wpisuje się w te cele. Inspekcja Sanitarna ma dwie propozycje dla środowiska dzieci i młodzieży:

- Bieg po zdrowie- program skierowany do uczniów klas IV szkoły podstawowej. W roku szkolnym 2022/2023 do programu przystąpiła tylko jedna szkoła, liczba dzieci realizujących program 40.

- Znajdź właściwe rozwiązanie- adresatami programu są uczniowie starszych klas szkoły podstawowej. W roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był także w jednej placówce. Liczba uczestników programu 40 uczniów.

Duży nacisk kładzie się na realizację kolejnych edycji programu profilaktyki otyłości wśród dzieci i młodzieży pod nazwą Trzymaj Formę. Adresatami programu są uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych i ich rodzice. Elementy programu stanowią:

- ✓ edukacja konsumencka- zrozumienie treści etykiet środków spożywczych, w celu dokonywania świadomych wyborów przy zakupie żywności,
- ✓ zasady prawidłowego żywienia oraz aktywność fizyczna, jako skuteczny element profilaktyki chorób wieku dorosłego- chorób cywilizacyjnych,
- ✓ dodatkowo program rozszerzony został o działania, mające na celu zapobieganie marnowaniu się żywności.

W roku szkolnym 2022/2023 na terenie miasta ww. program realizowało 7 szkół podstawowych, edukacją objęto 856 uczniów oraz 638 rodziców. Potrzeba przekazywania wiedzy w tym zakresie wynika ze zwiększającej się liczby dzieci z nadwagą i otyłością, stąd naszym celem będzie zachęcenie jak największej liczby placówek do włączenia się w realizację programu.

Inspekcja Sanitarna dysponuje bogatym pakietem edukacyjnym, kierowanym do młodzieży szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2022/2023 realizowano:

- ✓ trzy programy z zakresu profilaktyki onkologicznej, w tym:
 - profilaktyka raka piersi Zdrowe piersi są OK.-!- do programu przystąpiły 4 placówki, w programie wzięło udział 1147 uczniów i 195 rodziców;
 - profilaktyka raka szyjki macicy Wybierz Życie- Pierwszy Krok- do programu przystąpiło 8 placówek, liczba uczniów biorących udział w programie- 1244;
 - profilaktyka czerniaka Znamie! Znam je?- w realizację programu zaangażowało się 8 placówek szkolnych, w programie wzięło udział 3797 uczniów i 341 rodziców.
- ✓ program profilaktyki zakażeń wirusami zapalenia wątroby typu A, B i C Podstępne WZW- realizowany w 6 placówkach szkolnych, w programie wzięło udział 2342 uczniów i 193 rodziców.
- ✓ program profilaktyki uzależnień ARS czyli jak dbać o miłość- realizowany w 7 placówkach, liczba uczniów biorących udział w programie- 1368. Program ten został wpisany do Bazy Programów Rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom i Ministerstwo Zdrowia.

Działania w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS opracowanego na lata 2022-2026 były w 2023 roku realizowane, m.in. poprzez kampanię medialną „Jedyny taki test, którego prawdopodobnie nie zlecileś”. Materiał informujący o kampanii zamieszczono na Facebooku oraz stronie internetowej PSSE w Siedlcach. Na stronie zamieszczono również informacje nt. Międzynarodowego Dnia Pamięci Zmarłych na AIDS, zawierające podstawowe dane epidemiologiczne z zakresu HIV/AIDS, wskazano także punkty diagnostyczno- konsultacyjne zlokalizowane w Warszawie, gdzie można wykonać bezpłatnie i anonimowo test na obecność wirusa. W dalszym ciągu koordynujemy działania w szkołach, umożliwiamy edukację wizualną społeczeństwa (ekspozycje wystaw) oraz zapewniamy materiały informacyjne placówkom podmiotów leczniczych, szkołom i innym instytucjom. Liczba odbiorców działań podejmowanych przez PSSE w Siedlcach w 2023 r. to 1869 osób. Odbiorcami programu są uczniowie kl. V-VIII szkół podstawowych, uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz pacjenci placówek ochrony zdrowia na terenie miasta Siedlce.

Ważnym aspektem współpracy Sekcji OZiPZ z placówkami oświatowo-wychowawczymi jest monitoring programów edukacyjnych. Polega on na kontaktach bezpośrednich z dyrektorami i edukatorami placówek realizujących programy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Na bieżąco omawiany jest przebieg realizowanych programów w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb placówek. W 2023 roku pracownicy Sekcji OZiPZ przeprowadzili 4 diagnozy i 11 wizytacji w placówkach oświatowych i ochrony zdrowia na terenie miasta.

Pracownicy wszystkich pionów PSSE, w trakcie kontroli obiektów, sprawdzają prawidłowość stosowania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, w tym stosowanie znaku zakazu palenia papierosów i e-papierosów. Nie stwierdzono zastrzeżeń w tym zakresie.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu na wiedzę niezbędną w edukacji w zakresie profilaktyki tzw. „dopalaczy”, w 2023 r. Sekcja OZiPZ prowadziła dystrybucję materiałów edukacyjnych w postaci ulotek i plakatów, jako wsparcie dla szkolnych edukatorów. Materiały dostarczono do placówek oświatowo- wychowawczych oraz miejsc wypoczynku letniego i zimowego. Z tej formy wsparcia edukacyjnego skorzystało 7 placówek.

Jedną z ciekawszych form działań edukacyjnych Inspekcji Sanitarnej, rozpoznawalnych w naszym środowisku, jest Siedlecki Festiwal Piosenki o Zdrowiu. Festiwal organizowany jest przez PSSE w Siedlcach zarówno dla powiatu siedleckiego, jak i całego Mazowsza /współorganizacja finału wojewódzkiego z Wojewódzką Stacją sanitarno - Epidemiologiczną w Warszawie/. Celem konkursu jest zainteresowanie dzieci, młodzieży i ich opiekunów tematyką zdrowia, zainspirowanie uczestników do poszukiwań treści prozdrowotnych i nowych form wyrazu oraz aktywizacja środowisk szkolnych w zakresie działań prozdrowotnych.

W etapie powiatowym jubileuszowego XXX. Siedleckiego Festiwalu Piosenki o Zdrowiu w 2023 r., wzięło udział 83 przedszkolaków z 12 przedszkoli i 45 uczniów z 7 szkół podstawowych z miasta Siedlce. Łączna liczba uczestników festiwalu, z powiatu siedleckiego ziemskiego i miasta Siedlce, to 175 osób z 24 placówek. Jury festiwalu przyznało przedszkolom miejskim- 3 nagrody i 2 wyróżnienia, w kategorii uczestników z klas IV-V szkół podstawowych miasta Siedlce nagrody zdobyły 2 placówki, w kategorii klas VI-VIII szkół podstawowych miasta Siedlce przyznano 3 nagrody i 1 wyróżnienie. Do finału wojewódzkiego etapu festiwalu zakwalifikowały się 2 placówki: Szkoła Podstawowa nr 11 im. Jana Pawła II w Siedlcach i Szkoła Podstawowa nr 4 im. Adama Mickiewicza w Siedlcach. Wyróżnienie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach otrzymali wykonawcy ze Szkoły Podstawowej nr 4 w Siedlcach.

Sekcja OZiPZ opracowuje i wykonuje wystawy edukacyjne o różnej tematyce prozdrowotnej. W mieście Siedlce mamy 32 instytucje współpracujące, które posiadają możliwości ekspozycyjne. Są to placówki służby zdrowia i oświatowo- wychowawcze zainteresowane tą formą profilaktyki chorób i promocji zdrowia. W 2023 r. wystawy eksponowane były w 17 placówkach, w tym: w 9 podmiotach leczniczych i 8 placówkach oświatowo- wychowawczych.

Tematyka ekspozycji dotyczyła różnych aspektów zdrowotnych, m.in.:

- ✓ profilaktyki onkologicznej, wad postawy u dzieci, cukrzycy, profilaktyki chorób odkleszczowych, odytoniowych i chorób zakaźnych, w tym HIV/AIDS,
- ✓ promowania zasad prawidłowego żywienia, aktywności fizycznej,
- ✓ informowania społeczeństwa o zagrożeniach wynikających ze stosowania nowych narkotyków, którymi są dopalacze.

W związku z problemem wsawicy, który pojawił się w placówkach oświatowo- wychowawczych, w 2023 r. opracowano nową wystawę edukacyjną, pt.: WSZAWICA. Łącznie dysponujemy 52 tytułami o różnej tematyce i 93 egzemplarzami do wypożyczenia.

W siedzibie PSSE w Siedlcach co miesiąc eksponowane są nowe wystawy edukacyjne dla petentów.

W zakresie współpracy z placówkami szkolnymi w roku 2023 przeprowadzono 10 zajęć edukacyjnych o tematyce: higieny osobistej, prawidłowego odżywiania, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wszawicy, szczepień ochronnych, prawidłowej postawy ciała. Sekcja OZiPZ realizowała także projekt skierowany do rodziców pierwszoklasistów, pn. „Rodzicu pierwszoklasisty warto wiedzieć”. Projekt obejmował zagadnienia z zakresu: zasad prawidłowego żywienia, higieny osobistej, prawidłowej postawy ciała (doboru tornistra), zasad bezpieczeństwa na drodze, w życiu codziennym i w internecie.

Na potrzeby letniego i zimowego wypoczynku dzieci, corocznie przygotowywane są w Sekcji OZiPZ nowe materiały edukacyjne, ulotki i plakaty. W 2023 r. podczas ferii zimowych i wakacji, w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce, przeprowadzono 5 wizytacji połączonych z edukacją dzieci i młodzieży.

W roku 2023 pracownicy Sekcji OZiPZ uczestniczyli w miejskich imprezach plenerowych i festynach:

- ✓ 25 czerwca (w ramach Dni Krwiodawstwa) w 19. Festynie pn. „Krew dla Miasta i Powiatu Siedlce”- organizatorem festynu był Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Siedlcach,
- ✓ 15 lipca w „Mazopikniku”- zorganizowanym przez Samorząd Województwa Mazowieckiego,
- ✓ w dniach 26 i 27 sierpnia w „Miasteczku Zdrowia”- ogólnopolskim projekcie „Zdrowe Życie”,
- ✓ 23 września w „Pikniku dla Serca”, którego organizatorem był Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach.

Podczas ww. imprez plenerowych prowadzono indywidualne poradnictwo z wykorzystaniem narkogogli- narzędzia profilaktycznego służącego do edukowania na temat konsekwencji nadużywania narkotyków, fantomu do badania piersi. Dla młodszych uczestników prowadzono działania z zakresu profilaktyki próchnicy zębów i higieny jamy ustnej, z wykorzystaniem modelu anatomicznego szczęki, a także zajęcia rekreacyjne i sportowe. Edukowano uczestników w zakresie profilaktyki wszawicy, chorób odkleszczowych oraz HIV/AIDS.

Dla obywateli Ukrainy przebywających w Domu Uchodźcy przy ul. Bema w Siedlcach, w miejscu pobytu 2x przygotowano stoisko edukacyjne, natomiast w siedzibie PSSE w Siedlcach 4 x zorganizowano punkty informacyjno- edukacyjne z zakresu promowania szczepień ochronnych. Przeprowadzono również 6 zajęć w szkołach podstawowych dla rodziców dzieci z Ukrainy, nt. szczepień ochronnych, higieny osobistej, profilaktyki wszawicy, chorób zakaźnych i zasad zdrowego żywienia.

Sekcja OZiPZ koordynowała prace przy organizacji konferencji naukowo-szkoleniowej, współorganizowanej przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Siedlcach i Uniwersytet w Siedlcach, na temat „Bezpieczeństwa zdrowotnego w gabinetach kosmetycznych i tatuażu”. Została objęta Patronatem Honorowym przez Prezydenta Miasta Siedlce oraz JM Rektora Uniwersytetu w Siedlcach, odbyła się w Auli Wydziału Nauk Społecznych i Wydziału Nauk Humanistycznych Uniwersytetu w Siedlcach. Wykładowcami

byli przedstawiciele: Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Okręgowego Inspektoratu Pracy w Warszawie, Uniwersytetu w Siedlcach, Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, SPZOZ w Siedlcach oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach. W konferencji uczestniczyli właściciele i pracownicy gabinetów kosmetycznych i tatuażu oraz studenci Wydziału Kosmetologii Uniwersytetu w Siedlcach- ogółem 400 odbiorców.

Od stycznia do grudnia 2023 r. Sekcja OZiPZ na facebooku PSSE, zamieszczała materiały w ramach projektu „Warto wiedzieć”. W projekcie udostępniono informacje z zakresu: wymagań dla obiektów wynikających z przepisów prawa budowlanego, bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i wody, chorób zakaźnych, dezynfekcji i sterylizacji w placówkach służby zdrowia i gabinetach kosmetycznych, szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym, zagrożeń dla zdrowia wynikających ze środowiska pracy i profilaktyki, w tym zakresie, bezpieczeństwa chemicznego, bezpiecznych wakacji i ferii zimowych- w sumie opracowaniem objęto 40 zagadnień tematycznych. Projekt był realizowany przy współudziale wszystkich sekcji nadzoru i laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Siedlcach.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (zwany dalej PPIS) w Siedlcach w 2023 r. realizował zadania z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikające z:

- ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2024 r., poz. 416),
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2023 r., poz. 977 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2024 r. poz. 725 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 września 2001 r. *Prawo farmaceutyczne* (Dz. U. z 2024 r. poz. 686),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o *wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1743).

PPIS w Siedlcach uczestniczył w postępowaniach w sprawie procedury ocen oddziaływania na środowisko obejmujących:

- strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, gdzie:
 - uzgadniał możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny,

- określał zakres prognozy oddziaływania na środowisko,
- ocenę oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia, na którą składają się:
 - zapytania, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
 - ocena raportu o oddziaływaniu danego przedsięwzięcia na środowisko, będąca częścią postępowania prowadzącego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W przypadku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w 2023 r. PPIS w Siedlcach w prowadzonych postępowaniach, związanych z wprowadzeniem drobnych zmian w dokumentach planistycznych, wskazywał na możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania tych zmian na środowisko.

Ponadto dokonał uzgodnienia zakresu prognozy dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego południowo – zachodni fragment miasta Siedlce. We wskazanym zakresie prognozy zwrócił uwagę na konieczność dokonania analizy wprowadzonych rozwiązań urbanistycznych na zdrowie i warunki zamieszkania ludzi.

W postępowaniach związanych z oceną oddziaływania na środowisko planowanych zamierzeń inwestycyjnych, wszystkie procedowane przedsięwzięcia zaliczane były do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wymienionych w § 3 Rozporządzenia Rady Ministrów w *sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późniejszymi zmianami).

Na etapie zapytania o zakres raportu zaobserwowano dominację inwestycji związanych z budową dróg oraz zagospodarowaniem powstających odpadów. Prowadzono również postępowania dla budowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz budowy instalacji zbiornikowych gazów do celów technologicznych przy jednym z zakładów produkcyjnych funkcjonujących na terenie Miasta Siedlce. W każdym z analizowanych przypadków PPIS w Siedlcach wyraził stanowisko o braku konieczności opracowania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko. Wynikało to z analiz zawartych w kartach informacyjnych opracowanych dla tych przedsięwzięć, na podstawie których ich autorzy wskazywali na brak oddziaływań na zdrowie i życie ludzi.

PPIS w Siedlcach uczestniczył również w postępowaniach mających na celu zaopiniowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. W związku z powyższym dokonał analizy informacji przedstawionych w raportach dotyczących następujących przedsięwzięć, obejmujących:

- budowę instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii na terenie przedsiębiorstwa ciepłowniczego,
- budowę zespołu budynków handlowo – usługowych,

które zaopiniował pozytywnie, zgłaszając środowiskowe uwarunkowania do realizacji tych inwestycji.

W prowadzonych postępowaniach, podczas oceny przedłożonych dokumentów, tj. kart i raportów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach dokonywał analizy oddziaływań na życie i zdrowie ludzi związanych z emisją zanieczyszczeń do powietrza oraz emisją hałasu.

PPIS w Siedlcach sprawował również zapobiegawczy nadzór sanitarny w zakresie uzgadniania pod względem pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Jest to nowe zadanie organu Inspekcji Sanitarnej, dla którego kompetencje zostały wprowadzone poprzez art. 1 pkt 51 lit. c tiret pierwsze ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023, poz. 1688), który wszedł w życie z dniem 24 września 2023 r. W związku z czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach uzgodnił pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

- decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, dotyczące sieci wodociągowych,
- decyzje określające warunki zabudowy, które dotyczyły wyłącznie budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

W przesyłanych do uzgodnień decyzjach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach zwracał uwagę na warunki dotyczące sposobu zaopatrzenia budynków w wodę oraz odprowadzenia ścieków, a także na sposób gromadzenia odpadów stałych.

PPIS sprawował również zapobiegawczy nadzór sanitarny nad warunkami:

- higieny środowiska pracy,
 - higieny procesów nauczania i wychowania,
 - higieny wypoczynku i rekreacji,
 - zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
 - sanitarno – higienicznymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne oraz inne obiekty budowlane użyteczności publicznej,
- na etapie dopuszczenia do użytkowania zrealizowanych obiektów budowlanych, oględzin obiektów, w których rozpoczynano działalność gospodarczą.

W roku 2023 spośród inwestycji zlokalizowanych na terenie miasta Siedlce, ubiegających się o uzyskanie decyzji o dopuszczeniu do użytkowania nie zauważono dominacji jakiegokolwiek funkcji obiektów. Inwestycje były zróżnicowane i obejmowały szeroki zakres funkcjonalności i możliwości użytkowania budynków. Wśród zakończonych inwestycji infrastrukturalnych zgłoszonych do dopuszczenia do użytkowania znalazły się m.in. odcinki sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci wodociągowej oraz ulice. Natomiast wśród obiektów służących mieszkańcom należy wymienić budynek PKP, rewitalizację parku miejskiego, renowację lapidarium czy też budowę budynku obsługi kąpieliska i plaży przy zalewie.

Poza ww. inwestycjami, wśród obiektów przekazywanych do użytkowania znalazły również się budynki:

- oświatowe (przedszkola, rozbudowa szkoły podstawowej, rozbudowa uczelni wyższej),
- usługowe, w tym związanych z usługami weterynaryjnymi,
- mieszkalne wielorodzinne,
- handlowe
- gastronomicznych,
- służby zdrowia (budynek krwiodawstwa,

Ponadto PPIS w Siedlcach uczestniczył w postępowaniach, w których sporządzał opinię o lokalu dla potrzeb innych organów, w związku z czym dokonał kontroli sklepu z bronią oraz komory przeładunkowej hurtowni farmaceutycznej.

W wyniku przeprowadzonych w 2023 roku kontroli obiektów można stwierdzić, że coraz więcej Inwestorów decyduje się na zastosowanie w swoich obiektach wentylacji mechanicznej. Rozwiązanie to zapewnia zdecydowanie lepszą jakość powietrza w pomieszczeniach, niż wentylacja grawitacyjna, która dominuje w obiektach o małej kubaturze.

Podsumowując omawiane powyżej zagadnienia, dotyczące realizacji zadań z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, można stwierdzić, że rok 2023 był dla terenu miasta Siedlce rozwojowy.

Wśród planowanych do realizacji przedsięwzięć znajdują się inwestycje związane z zapewnieniem właściwej gospodarki odpadami. Realizacja tego typu inwestycji poprawi sytuację sanitarną w tym zakresie. Ponadto na terenie miasta Siedlce zauważalny jest wzrost realizacji inwestycji polegających na modernizacji oraz rozbudowie istniejących obiektów (zakładów), w celu np.:

- dostosowania ich pod względem dostępności osób niepełnosprawnych – budowa wind osobowych,
- poprawienia warunków użytkowych obiektów poprzez realizację instalacji fotowoltaicznych,
- zwiększenia zasobów mieszkaniowych,
- poprawy infrastruktury drogowej,
- poprawy warunków sanitarnych mieszkańców poprzez budowę nowych odcinków sieci wodociągowej czy kanalizacyjnej.

Przedkładane do organu dokumentacje w większości opracowywane są w sposób skrupulatny i szeroki, analizując w ten sposób wszystkie aspekty mające wpływ na ochronę środowiska, w tym na zdrowie i życie ludzi. W ocenie PPIS w Siedlcach, mając na uwadze działania zapobiegawcze wskazywane w przedkładanych dokumentach i wprowadzone w zrealizowanych obiektach, stan sanitarny na terenie miasta Siedlce utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie i można uznać go, jako dobry.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Siedlcach
Joanna Like